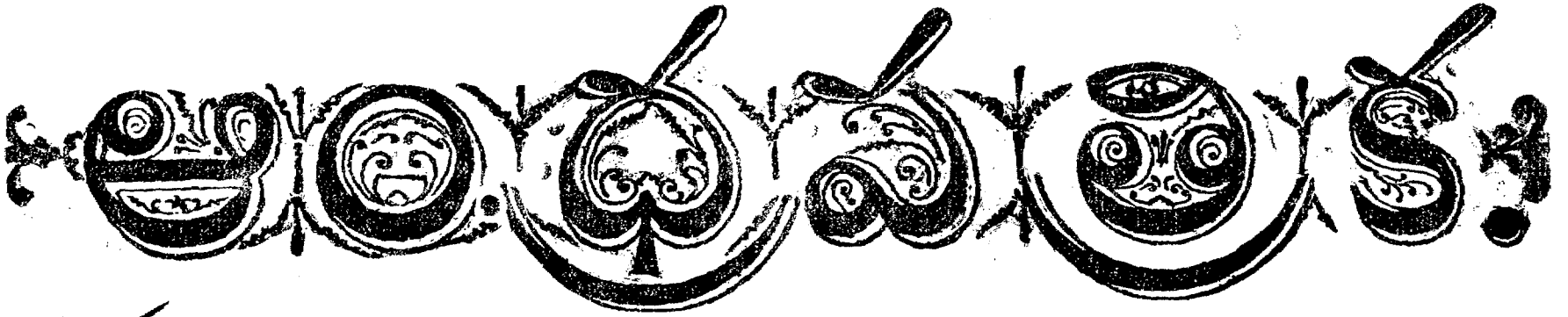

Register No. M. 11187

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

3/09/65 ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 13-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౩.

No. 139
సంచిక ౧౩౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల కాపును,
పొన్నపు నొప్పుల కారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును తుదగ్గానే చెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చీక-నిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

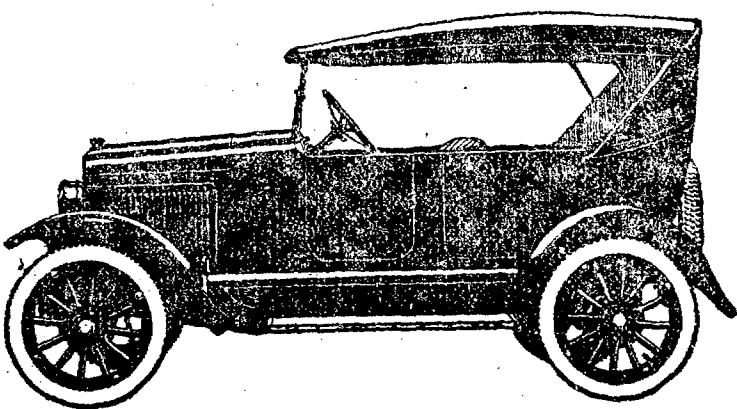
అనేక వేల మైళ్ల దూరము ప్రయాణముచేసిన తరువాత కూడా

ఓవర్లాండు 91 మాడలు బాగుగా నేపోవును

మరియు మితవ్యము గలది. ఏలననగా ఓవర్లాండు 91 మాడలు ఏలాటి లోకములేకుండా
మిక్కిలి బాగుగా తయారుచేయబడినది.

ఈ విషయములో ఆక్స్-రగలవా రందరును మాంటురోడ్డులో నున్న మా ప్రదర్శనగదులకును
లేక మా బెంగుళూరు బ్రాంచికిని, లేక కార్వరు కంపెనీనికి వచ్చి, నిజమైన విడిభాగములను చూడ
గోరెదము. ఏల ఆడిసన్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వారు దీనినే కొనవలెనని సిఫార్సు చేసినది

Overland

అప్పుడు మీకు విశదమగును.

అది ఎచ్చటకైనను పోవును.

ఐదు టైరులు, ట్యూబు, ప్యాషిమాగ్నెటో,
తరముఖ్య భాగములు మున్నగువాటితో (ఈన
గా రోడ్డుమీద బోవుటకు కావలసినట్టి పరికరము
లన్నిటితోను) గల పూర్తికారు ధర రూ 3,400.

ఆడిసన్ ఆండు కో, లిమిటెడ్

మదరాసు - బెంగుళూరు.

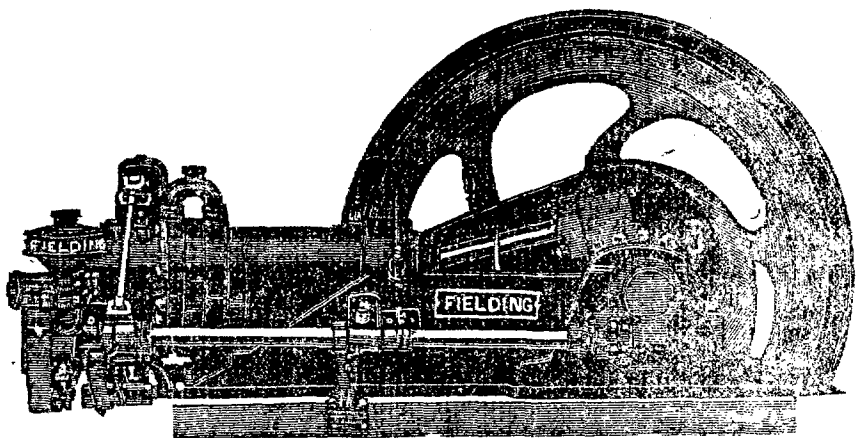
“ ఫీల్డింగు ”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ స్టార్టింగు

వేటెంటు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చుచు ని స్థితిలో నుండగనే ప్రార్థ కాగలదు.

యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును సడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

టెలెఫోన్

నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో.,

పోస్టుబాక్సు

నెం 203 రు.

12, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

క్షీరవర్ధని

యిది పిల్లకల్లులకు చనువలను నృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను పోషించుట చేకూరుగదనము, శోగముదాయము తప్పిపోదు. బుడ్డి 1కి ధర రు. 1.8-0.

మేహారి

సవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించుచున్న వంటి సవా మేహావ్యాధులకు నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది. వెల బుడ్డి 1 కి రు. 2-8-0

(3347)

ఆయుర్వేదభూషణ నోగి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజనాడ.

డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల శిరస్సును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనమును, ప్రధానము ఆ కాయమును సర్వజనులకును తెలిసినవిషయమే కదా! ఈ రెండింటియందును కలలు జ్యోతులు సాధారణముగా (వాణిజ్య విశిష్టతను ఆవి

వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నివృత్తియొకచుగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు యీ జీ. బి. గారి సుగంధనస్యము అనేక ముఖయోగింపబడుచు వచ్చి పని గాని యిది యావ్యాధులను విహారింప లేక పోవుటచే గాక రసవిషగంధకాదులు చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు దేశాధోగ్యము నంతయు చెడవీయుననిగాఁగూడ నేర్పడినది. తరువాత వైశ్రాతమున పట్టును ఎవరూగింపబడలేక మంచివైద్యములుగా వీరైనవలసి యిట్టి ముఖముకాద ననేక మిప్పు యుపయోగింపబడుచున్నది. గాని అది గూడనంత ప్రయోజకరములుగా గ్రహించబడుట లేదు.

ఈ సుగంధనస్యము బస్మియైన యాచిందిదిరకాలము వర క్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిలేయ యూహానీతైద్యములం దాకితే! లోకోత్కరాధిమై తమసర్వస్వమును నియోగించుచున్న డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టి.

ఇదివరకే లోకముందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనిని చరింతి మేము వికేషింపిల్లాపింపవలసిన పని లేదు. ఈ సారి యుపయోగించినయెడల దానియొక్క ప్రభుత్వము నాయే స్థాపించగలదు. దీనిచే బాధానివృత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును పంపిన యోగ్యతా ప్రతికూల లెక్కలకు మిక్కిలిగానున్నది.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటవల్ల మెదడు, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులును నశించును. పీడనము, ఒంటిరలసోపి, రుగ్మినిపోటు, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు మైచిన ౯౬ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యింతలభ్యముగా విక్రయింపబడు వానధ మిదిరప్ప మతియైకటి లేదు. తిరకాల ముంచినను చెడని సుగంధ విశేషమువలన, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి నవీత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడివేయవార లీ సుగంధనస్యమునకట్టి రెండుసారులు అపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గిం, గగ్గి సాకు అపయోగించినంత పనిచేయును. కాలబా వెలగల సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము జోకచిటిక కలిపినయెడల వా పొగాకుంతయును మిక్కిలి పంపకవంత మగును.

బుడ్డి ౧ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా ౧ కి రూ. ౨-౮-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౮-౦

(1189)

అంగ లేక ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

విలాసము:- గురుబనవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 13-వ తేది శనివారము

(1) భాగ్యములు

దనియాల బా 1-కి రు 30.0-0	మొదలు 42.0-0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కునుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి	రు 14.0-0	14.8-0
నెల్లూరివి ,, డిటా	,, 16.8-0	17.0-0
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి	,, 16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8.12.0	9.0-0
సువ్వులు ,,	,, 22.0-0	24.0-0

(2) పప్పుభాగ్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
సెనగలు ,, డిటా	,, 11.4-0	12.8-0
పెసలు ,, డిటా	,, 11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా	,, 18.0-0	16.0-0
ఉలవలు ర 164 ,,	,, 9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి	,, 60.0-0	62.0-0
ఇతరప్రదేశము ,,	,, 55.0-0	58.0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 148	మి.కా.నూనె 186	
ఆముదమునూనె బా 1-కి	రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205.0-0	210.0-0
కురపసుపు ,,	రు 140.0-0	160.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి	రు 105.0-0	140.0-0
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 45, 50	
కాళహస్తపాయకటు ,,	రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి	రు 35.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 30.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ	రు 32.8-0	33.0-0
మరం ,,	,, 33.0-0	38.0-0
రవుండు ,,	,, 33.0 0	36.0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 78.0-0	83.5-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24.2-0	24.10.0
సవరను 1-కి		15.6.6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265.0-0	272.0-0
రాగి డిటా	రు 30 0-0	305.0-0
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు 40.0-0	40.4-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు	రు 78.0-0	
తొట్టికృష్ణము డిటా		,,
సింహం డిటా		,,
గజ్రం డిటా		,,

(8) దూది

బోండా వెన్న బాధువ 1-కి	రు 320.0-0	
------------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	రు 9.12.0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 8.7-0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	రు 8.12.0	
అపొమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 9.3-0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.2-0	
హోలూరు నెం 20	రు 12.3-0	
జపాన్ నెం 20	రు 12.4-0	
,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను	రు 15.13.0	
గోకాకు నెం 12½	రు 9.15.0	
వడ్డాక్ నెం 24½	రు 12.4-0	

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘాటును సువాసన గలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పువ్వుకొనిన, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది ప్రత్యాధునకరై పనిచేయును. 8

250 మాత్రల సీసా రు 0.4-0 డబ్బా రు 2.8-0 వి.పి. అ 6

పి. శి. వ. అందు కంపెని. పెరిచేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

మంచి తరుణము!

చాలా భాగము

త్వకపడుడు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లుయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు ప్రపయోగపర్చుచు, వాటియొక్క నాణ్యమును గురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మామిల్లుపైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీనులుకున్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డెన్జు ఒకే తూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్సున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతువలనము:

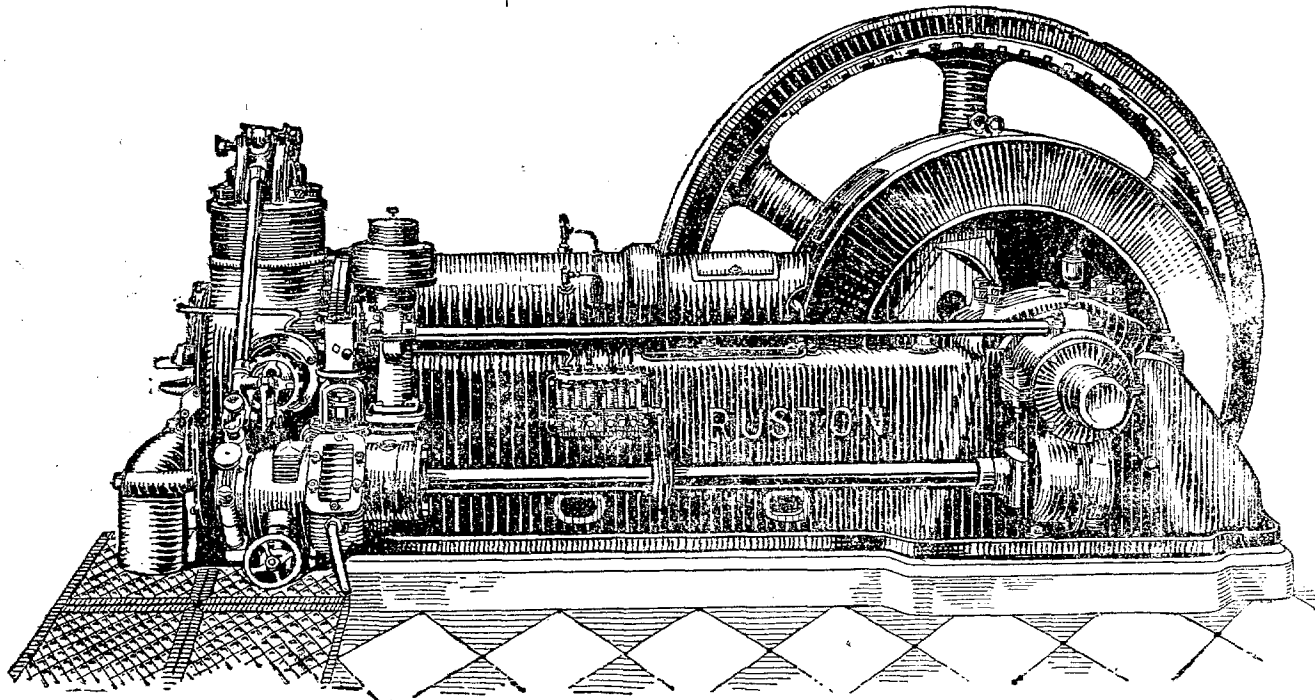
బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:— ఆంధ్రవోజీరీ మిల్సు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

ది రస్టన్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న ఆయిల్ ఎంజిను లన్నిటికంటెను మిక్కిలి పోడిమిగలది. తక్షణమే కదులును. హాట్ బల్బు, స్టాప్, మాగ్నెటా, మున్నగునవి లేవు

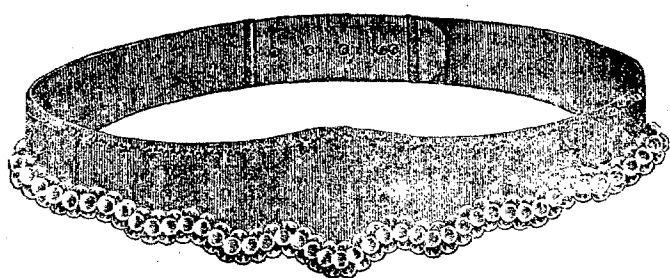
పొయ్యికి మిక్కిలి సరైన మైన నూనె చాలును. కొద్దినూనెతో పనిచేయును. చతురతనమియు ఉండ నవసరము లేదు.

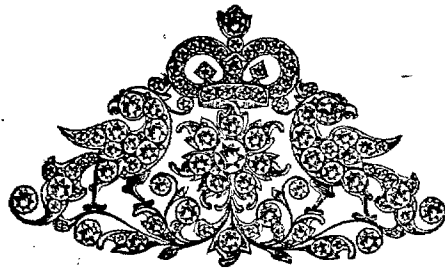
నెం 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు (388) మద్రాసులో ఫోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి ఆండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాలపెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

గడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, సమృద్ధమైనది, కత్తిలేని వెండికి, సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

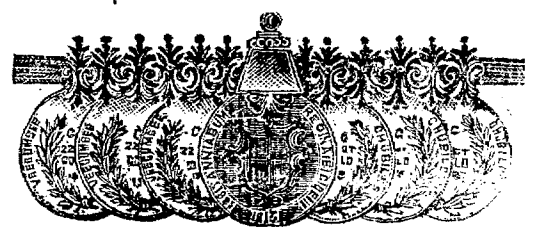
స్థాపితము 1893.

వంకపడ్డాణము 25-45 సవరములవరకు యెత్తుగలదు కూలి తరుగుతో సహా రూ 55-0-0

పువ్వురాగములు, పచ్చలు, పట్టెకెంపులతో చెక్కిన పడ్డాణము మోపు 1-కి ధర రూ 250-350 వరకుగలదు

కాశిమాల 1 కి ధర రు 550-1000 వరకు గలదు

అన్నిరకముల చెండి, బంగారు, సీమకమలములు, పట్టెకెంపులు, పువ్వురాగములు నగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఉత్తరమువ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంసి చీబిల్ దాన్ అండ్ సన్సు, మామ్యూఫాక్చరింగు బ్యూరులర్లు, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 వై నాబాబురొడ్డు రుద్రాసు.

సందర్భమైన వసతురము! బహుమాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

వీటిని కోరిన ప్రతి యొక్కరూ తప్పక మా ప్రదర్శన కాలకు రా ప్రార్థితులు. సీమ వెండికి, సవరముబంగారుకు పూచి నిచ్చెదము. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాలట్రాను 1 కి రూ. 1-0-0 మా వద్ద ఇవి అనేక సాగవైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి అద్దరిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా తయారు చేసి యిచ్చెదము. తరుగు 5వో మజూరి 1/2 సవరము 3/4 పలి రూ. 4, 1 పలి రూ. 5, 2 పలి రూ. 6. ఒక అక్షరమును ఎన్ ప్రేమింగు చేయుటకు మజూరి రూ. 0-1-0 వివరములకు వ్రాసినను లేక సేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, వర్గములు, 25 వైనాబజారు కోడ్లు, మద్రాసు.

(1398) ధనవంతులకు మాత్రమే?

అనంగ ప్రభయాకాశి ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగినవరముల బలహీనత, ముడుతలబడిన దవడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషవృత్తము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, కాశ్యోతయవృత్తము నిమ్మచు, కాశ్యోతయవృత్తముగా తయారుచేసిన ఈవిశేష వృత్తము నిరవయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తచురుకుతనమును పుష్టినియిచ్చును యింద్రజాలమువలె నూతనమాయును కలిగించును. ఈ ద్విగాల వివరములకు వ్రాసిన యివాసుగా పంపబడును. 80 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ. 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము ఈతైలమును నైకివాడుటచే నత్యంతశక్తి ము మెదలగునవి లొలగుటయే గాక మంచి సంసారపౌఖ్యము తప్పక కలుగును.

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాలట్రాను ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేళవజీ, నెం. 49 బందరువీధి, మదరాసు.

సాశ్వత మెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకపగబడిన

వేస వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. డాక్టరు శ్రీభాగర, ఫెలో ఆయుర్వేదక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు ఎన్. డి. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్సు యూనైటెడ్ స్టేట్సు లో ఆమెరికా వి. ఎల్. లోక్ ది కానిటర్ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ శల్టింగు కెమిస్ట్రీ, ఎగ్జియర్ తే నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను ఉపయోగించిన దానిలో క్వాసోచ్యూతముల క్యోత్యోతము, అశ్లేష్టు, ములబద్ధకము ప్రకృతి లోపి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయోధులు మొదలగునవి గుణమైనవి.

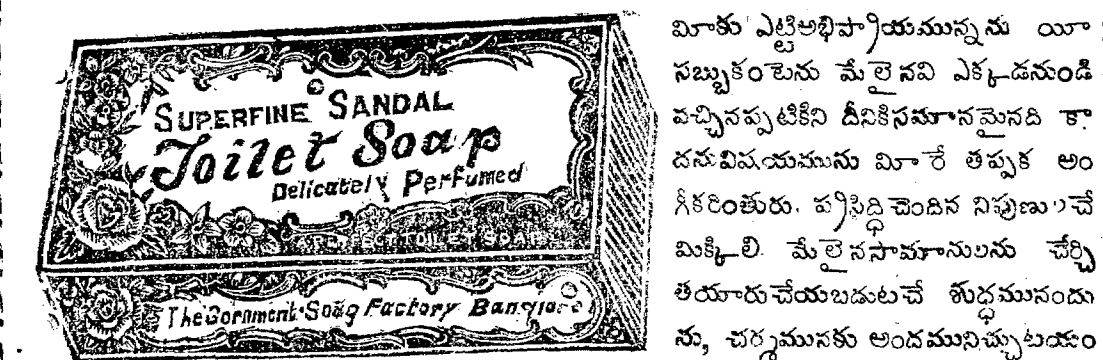
(2) మ. డి. ఎన్. అయ్యర్ రావు, సీనియరు సర్జన్, కానిటర్ కెమిషనరీ, మైసూరు గవర్న మెంటు, మైసూరు. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను సేనుకపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి శుభముగనన్నది

(3) మ. కే. కే. విశ్వనాథ కవిరాజ్ విష్ణు చక్ర దిస్పెన్సరీ, 9-41 వీధి బొంబే బజారు, రంగూను. బర్మా. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు, శావన, శావనం వచ్చుచున్న రోగులకును సంపూర్ణమైన

(4) మ. లాల్ సింగు, మీథే, నబ్ అస్టియన్ సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. తృప్తి నిచ్చినది. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను సేనుకపయోగించుచున్నాను. చాలగుణముగానున్నది. రోగములు 12 సే సాలనుకుంపుడు బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్టల్ ధర.

సాశ్వత మెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు. (94) [4]

మై సూ రు చందన సబ్బు ను పరిశీలించి చూడుడు. మైసూరు గవర్న మెంటు ఫ్యాక్టరీలో తయారుచేయబడు చందనసబ్బులు. మిక్కిలిచిన్నవి.

మీకు ఎట్టి అభిప్రాయమున్నను యీ సబ్బుకంటెను మేలైనవి ఎక్కడనుండి వచ్చినప్పటికిని దీనికి సమానమైనది కా దనువిషయమును మీరే తప్పక అంగీకరింతురు. వృద్ధి చెందిన నిపుణులచే మిక్కిలి మేలైన సామానులను చేర్చి తయారుచేయబడుటచే శుద్ధమునందు ను, చర్మమునకు అందమునిచ్చుటయం

దును పేరుపొందినది. దేహసౌఖ్యమునకును, అందమునకును తగినది ఇదియే. వేదవికాలము నందు గలుగు చమరకాయ, గడ్డలు మొదలగునవి రాసీయక ఆటంకపరచును.

స్వదేశి సామానులనుకొనుడు, విదేశ సామానులను విడువుడు. (1560) అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును. మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహీం లండు కో., 32, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల

విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక.	
శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము	8 0 0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోలైండు గిల్లు	
పేరుగలది	15 12 0
శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోలైండు గిల్లుపేరు	1 18 0
సహస్రనామ స్తుకం	0 12 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం	0 8 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0 2 0
లక్ష్మీవరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షణము సాహిత్యం	0 8 0
” క్యాలికోలైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీదండకం	0 2 0
అమరకోశము క్యాలికోలైండు	1 12 0
” సాదాకాశితములు క్యాలికోలైండు	1 8 0
” అట్టలైండు	1 0 0
బల్ల జీయం పేపరులైండు	0 8 0
పారిజాతాపహరీణము	0 8 0

(50) ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286 వైనాబజారుకోడ్లు, మద్రాసు.

యునానీ శరీరారోగ్యసంజీవి

సర్వకాలములందు ఉపయోగించదగిన లేహ్యము. ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. క్రొత్త రక్తమును పుట్టించి మనో యుల్లాసము గలిగించును. దారుణమైన ఆకలిపుట్టించి ఖరాయ సిద్ధిచేయును. ఆశ్లేష్టతైల్యోగములను, సర్వమేహములను, నెగ, వాయు దుర్గుణములు, రసపట్టు, వీర్యసప్తమువలన కలుగు సర్వవ్యాధులను, త్వయ, క్యాస, కాస, శ్లేష్మ రోగములను, పదివిధముల మూలశంకలు నశింపజేయును. కులాసాగా కాలవిరోధనము చేయించును. స్త్రీల క్షేత్రరక్త కుసుమ ప్రదర్శనోగములనున్న సర్వబహిష్కృతులను అద్భుతముగా కుదుర్చును. ఇది మెదడు ననుసరించియుండు సర్వవ్యాధులను నివారణజేసి జ్ఞాపక శక్తి ని స్త్రీలరోగములను బాగుజేయును. ఈలేహ్యము ఐనమాలికలలో తయారుచేయబడినది. ఇందులో రస విమ గంధకాదులు వున్నట్లు యెవరైన రుజువుపరిచేయెదలరు 500లు బహుమతి యివ్వబడును. ధనికులకు వీధిలకు అందరకు ఉపయోగపడునటుల తక్కువధరకు యిచ్చుచున్నాము. ఈ లేహ్యము సేవించిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనిన పిమ్మట 24 తులముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్మగలరు. ఈలేహ్యము ప్రతిబడిపిల్లలకు మిక్కిలి ఆనకల్పమైన దని దృఢముగా నమ్మవలయును. ఇది వాడేటప్పుడు ఏ విధమైన పత్త్యములేదు. 24 తులముల లేహము మెల ఖర్చులు సహా రు 2-8-0.

వలయువారు:—యం. అజీజుద్దీన్, ప్రొప్రైటరు, పితాపురము. గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

మెనులభము! (పోడుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి తైల్యకాల క్షమాత్రలు దివ్యావృత్తము. అశ్లేష్టు, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, క్షేణు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పిలను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే మాన్చును. యిందు అనేకవిషయముల చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరువాత:— ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమోలు, ఎల్లూరు, కృష్ణాజిల్లా. (1078)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య పరిషత్తు

సాహిత్య పరిషత్తు నియోజనము 16 తేదీని ఆహ్వాన సంఘమువారు గావించెదరు గాన జిల్లా సంఘములవారు తమ తమ సూచనలను 15 తేదీలోగా తప్పక పంపవ్రావింతులు.

Powell's Extract of Golden

3421

పలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహ రోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1—4—0

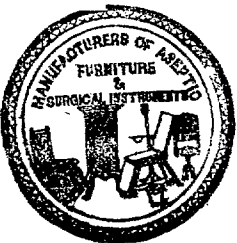
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1—8—0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదు కాణములన్నిటిలోను దొరుకును.

మా చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

అన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు వైకమును గలి

గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Branches: Esplanade,

Phone: 37

Phone: 225

Vepery

102

P. B. No. 314

Ootacamund

మోపాడు ప్రజెట్టు.

(ముత్తరాజు వేంకట కృష్ణారావుగారు. బి.పి. వకీలు-(కావలి).)

చెన్నరాజధానిలో బీదజిల్లాలో నెల్లూరు కట్టకడపటిది. ప్రశంసనీయమైన పూర్వపూర్వీక గిరిగి. చోళులు, యవనులు, ఆంధ్రులు, మహమ్మదీయులు మొదలగువారి పరిపాలనా క్రమమునకు లోనై తుదకు ఆంగ్లేయుల ఆధికారమునకు 18 వ శతాబ్దమున పాలైనది. జిల్లా వైశాల్యము 170 మైళ్ళు పొడుగు 70 మైళ్ళు వెడల్పు గలిగియున్నది. తూర్పుకనుమల జిల్లాకు పశ్చిమ పార్శ్వంగా నున్నది. జిల్లాలో ముఖ్యనది పెన్న. వ్యవసాయమునకు నీటివసతి చాల తక్కువయుండుటచే పెన్న నదికి సంగం, నెల్లూరు వద్ద ఆనకట్టలు నిర్మించి నీ పారుదలకు కలిగిరి. రిజర్వాయరు నిర్మించిరి. సంగం డెల్టా యుపయోగమునకు వచ్చి 40 సం॥ లు కావచ్చినది. కోవూరుతాలూకా అంతయు మాగాణి అయినది. రిజర్వాయరులో పూడు చేరుచున్నది. భూములు ధర తగ్గుచున్నది. కోర్ట్లలో ఇన్స్పెక్టరుల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. అనాదిగానుండు గ్రామ తటాకములే యెక్కువ యుపయోగమని నిర్ధారణ అయినది. ప్రతి గ్రామమునకు కొంత పెట్టు, మాగాణి, తోట, నీడు యుండుట ముఖ్యవశ్యకము. డెల్టా గ్రామాదులలో అంత మాగాణిని. కడలుటకు మెదలుటకు వీలు లేదు. అంతబురద. మలేరియాజ్వరము— నెల్లూరు ఆనకట్ట మాడ పూడు చున్నది. కొలదికాలములో సంగం నెల్లూరు ఆనకట్టలు నిర్మపయోగములు కాగలవు.

నూతనముగా యేర్పరచినది మోపాడు డెల్టా. మన్నేటికి మోపాడువద్ద ఆనకట్ట కట్టి, నీటిని కాలువల ద్వారా మల్లించి వ్యవసాయమునకు యుపయోగింప వీలుచేసిరి. మోపాడు సముద్రమునకు 50 మైళ్ళదూరములో నున్నది. కాలువలు 80 మైళ్ళదూరకు వచ్చుచున్నవి. పామారు తాలూకా గ్రామములు యితర జమిందారీ గ్రామములు కాలువగట్టువచ్చుచున్నవి. చిట్టచివర కొండాపురం, చింతలదేవి మొదలగు స్కూలుగ్రామములు వున్నవి. కాలువ పారుదలభూములలో కొన్ని మిక్కిలి సారవంతమైనవి కలవు. బోట్లగూడూరు, ఇస్కూదా మెర్ల భూములు చాలా శ్రేష్ఠమైనవి. యెకరం ఘూరు మాడు వందలు ప్రకారము యేలములో కొనుగోలు చేయబడినవి. ఇప్పటికి ఘూరు 5 సం॥ లుగా నీటివసతి కలిగియున్నది. ఆ మోపాడు డెల్టా క్రింద సాగుబడి హెచ్చుగా లేదు. కారణములు పరిశీలించవలయును.

1. అందుబాటులేని ప్రధమకారణం. ఈ డెల్టాలో పాటు చింతలదేవి పశుశాల కూడ యీ కొరతవల్ల నిష్ప్రయోజనమై యున్నది. రోడ్డుప్రయాణము చాల దుర్లభము. కలిగిరి మీదుగా రోడ్డుప్రయాణము చాల చుట్టు. డెల్టా గ్రామాదులకు రోడ్డు లేదు. మోపాడు కాలవమీదుగా సేరుగా పోవుటకు మార్గము లేదు. రాకపోకలకు వసతి కలుగజేసినగాని పైరెండు యువ్యములు బాగుపడజాలవు. కావలి నుండి పామారుకు సరాసరి రోడ్డువేసి రైలు రైలువేసిన చాల యుపయోగముగా నుండును. జిల్లాబోర్డువారు యీ విషయమై ఆలోచించెదరుగాక.

2. భూమి మాగాణికి లాయకుగా నున్నదిగాని 10 సంవత్సరములు యెడతెగక నీరుపెట్టి సాగుచేసినగాని పూర్తి ఫలితము రాజాలదు. అట్టిస్థితిలో వ్యవసాయదారులు, భూఖానుండులు యెక్కువమంది ఆ ప్రాంతములో చేరినగాని సాగుబడిని నిర్వహించుగా సాగజాలదు. నీటితీరువ, శిస్తు చాలా జాప్తిగా యున్నది. మొదటిపంటకు రు 7-18.0 లు. రెండవ పంటకు రు 3-12.0 లు. శిస్తు యేర్పరిచిరి. ప్రస్తుతము యీ రేటు చాల జాప్తిగా యున్నది. భూసారము, రైతులేమి యోచించి శిస్తు కొంత తగ్గించిన బాగుండును.

3. కాలువనుండి చీలు కాలువలకు నీరు పారుటకు నిర్మించిన మూసులకు సరియైన తలుపులు, స్కూలు, పెట్టుబడలేదు. చాలనీరు వృథాగా పోవుచుండును. చిట్టచివర గ్రామాదులకు నీరు చాలక యున్నది. దీనిని త్వరలో సవరించినగాని సమయముగా నీటిపారుదల కాజాలదు.

పామారుతాలూకానుగురించి ఘూరు 10 సం॥లు వ్యవహారము జరిగి యిటీవల కాళహస్తివాస్తవ్యులు శ్రీ పార్థసారథిరాయనింగారికిని, పానుగూరు రాజాగారికిని అనుమతమైనది. వారికి స్వాధీనమైన గాని రైతులకు స్థిరము యేర్పడి, వ్యవసాయమునకు డెల్టానీరు యుపయోగించుటకును, వీలుగలుగదు. ఏది యెట్లున్నను కావలినండి పామారుచరకును రోడ్డును దానివెంబడి రైలును వేసినగాని మోపాడు డెల్టా వృధాకి రాజాలదు. పాత డెల్టా కొలదికాలములో నిరుపయోగము కాగలవు. యీ మోపాడు డెల్టా త్వరలో వృద్ధిగాంచిన గాని జిల్లా ప్రస్తుతస్థితియందైనను యుండుటకు వీలు గలుగదు. రైతు జనవసతికనిపించినైన కనుపరచిన కష్టములతోగించి మోపాడు డెల్టాను యెక్కువ యుపయోగముగా చేయుదురని కోరుచున్నాను.

భారత ఋణ ము తగ్గించుట

ప్రభుత్వమువారి సానుభూతి

ప్రేటు కొన్నింటిని చర్చ

రైల్వేల కంపెనీ పరిపాలనము

ప్రేటు కొన్నింటిని చర్చ

నీనా, సెప్టెంబరు 11:—నేడు ప్రేటు కొన్నింటిని చర్చించుటకు అధికార ప్రభుత్వ తీర్మానములు చెందు గలవు. మొదటిది సర్వే మెన్జీ దాదాభాయిగారి తీర్మానము. భారత ఋణమును ప్రతిసంవత్సరమున తగ్గించుటకుగాని అసలేలేకుండజేయుటకుగాని తగిన శాసనమును ప్రవేశపెట్టవలెనని యీ తీర్మానము కోరుతున్నది. ఈ తీర్మానమును సర్వే మెన్జీగారు మంగళవారమునాడు పాదించిరి. అప్పుడు చర్చను నేటివరకు నాసివేసిరి.

ప్రశ్నితరములు

కార్యక్రమమునందు 25 ప్రశ్నలు ఉండెను. అన్నియును భానునూరూరు ఇబ్రహీంహూసు బాఫరుగారిపేర నుండెను. కాని ఆయానవానిననుగుటకు హాజరుకాలేదు.

ప్రశ్నలకిగదమని నోటిపిచ్చిన సభ్యులు రావంతులచేత ప్రభుత్వసభ్యులకు చాలకష్టముగ నుండుననియు, వారురావన్నయెడల ముందే కార్యదర్శికిని, అధ్యక్షునకును, అందుకు సంబంధించిన ప్రభుత్వసభ్యులకును చెలపవలయునని గౌ. సర్వే మహమ్మదు షాఫీగారు నూచించిరి.

అధ్యక్షుడు సభానాయకునితో నేకిభవించెను.

చెన్నపురి కార్మికులు ఆసాముకు దొంగ ఆశలు పెట్టగా పోవుటయు అచట చిక్కుబడిపోవుటయుగూర్చి నలేకనుగారడుగగా లేగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారత ప్రభుత్వమువారు ఆసాము ప్రభుత్వమువారిని ఇందుకు సంబంధించినవిషయముల బంపవలసినదిగ కోరిరిని చెప్పిరి.

విదేశీ మూలధనమును గూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన కమిటీలో గౌ. నలేకను, గౌ. తెలు, డాక్టరు ద్వారక నాథమిత్తరుగారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరిని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

సర్వే దాదాభాయిగారి తీర్మానము

సర్వే మెన్జీ దాదా భాయిగారి తీర్మానముపై ప్రథమమున బెంగాలువాణిజ్యసంఘ సభ్యుడగు గౌ. తెలుగారు మాటాడిరి. ఆయన తీర్మానమును బలపరచెను. కారణము ఈ మధ్యసంవత్సరములలో జేసిన యేర్పాటులు ఒక మార్గమున లేవనియు, దేశీయముగనును దీర్చుటకు యేదియు ఒకపద్ధతి నేర్పజుప లేవనియు జెప్పిరి. సర్వే మెన్జీగారు నూచించిన విధానము ఆర్థిక ప్రపంచములోనున్న తినిగాంచిన ప్రతిదేశమును ఆనుసరించుచుండెనని ఆయనచెప్పెను.

డాక్టరు ద్వారక నాథమిత్తరుగారు దేశీయ ఋణమును దీర్చుటకు యిప్పుడు శాసనముజేయుటకు సమయము గాదని తలంచిరి. భారతదేశమునకు ప్రతి సం॥ మును లోటుతో బడ్జెటులుండ సింకింపుండు కేర్పాటుజేయుచు శాసనము జేయవలసియును అయినచెప్పెను. ప్రజలు భరింపగలంతవరకు పన్నులు వేయబడినవి. ఇప్పుడే దేశీయముగనును దీర్చుటకు కొత్తపన్నుల వేయరాదు ఆర్థికముగ ఆయావ్యయములు సరియగునెడల అప్పుడు సింకింపుండు కేర్పాటు జేయవచ్చును.

సర్వే మెన్జీగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నీమియును శాసనముగావలెనని కోరుటలేదుగాని దేశీయముగనును దీర్చుటకు ప్రభుత్వమువారేనో యొక మార్గము ననుసరించెదరని ఆర్థిక కార్యదర్శి హామీనిచ్చిన జాబునని చెప్పెను.

నలేకనుగారు తీర్మానమునకు ప్రతిపాదముగ ప్రసంగించుచు రాష్ట్రీయకృషిములవిషయ మేమియును లేకుండనపుడు ఋణమును దీర్చునట నాలోచించెదరని తలంచుట కష్టమని చెప్పిరి.

ఆర్థిక కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తరము

ఆర్థిక కార్యదర్శి మాక్వాటర్నూరు ప్రభుత్వపక్షమున దీర్ఘపన్నాసముగావించి చాలముఖ్యమగు ప్రకటనము గావించిరి. తీర్మానము ఖ్య సూత్రము విషయమున ప్రభుత్వమువారు ఆయు ప పా దించిన వారితో నేకిభవించుచున్నట్లు జెప్పి దాని నాచరణలో పెట్టు

విషయమున మాత్రము భేదాభిప్రాయములై యుండెదని చెప్పిరి. అప్పునతగ్గించుట అంతయు నింతవరకు అవ్యక్తమునుబట్టి యుండెననియు, ఇంగ్లాండును తన అప్పును తగ్గించుకొనుటకు అనేకవిధముల శాసనముజేసికూడ ప్రయత్నించెనని చెప్పెను. భారతదేశానికి విషయములు జాగ్రత్తగా నాలోచించి పనిజేయు సభ్యులచేతులలో నుండెను. ఇందుననే యుద్ధమురాగానే భారత ప్రభుత్వము మరియొకవిధముగ ఫలముగలుగునని ఋణములను పూర్తిగ దీసివేసెను. ఎంతయోడబ్బు మిగిలెను. దానితో ఆకష్టపురోజులగడచెను. ఇప్పుడు భారత ప్రభుత్వమువారి విషయము సింకింపవిధమున ఆలోచింపజూచినను యిదివరలోనున్న ఆర్థిక సభ్యులపై నెట్టిరోపణలను జేయుటగాదు. ఈ తీర్మానమును బంపకముందునుండిగూడ భారత ప్రభుత్వమువారి విషయమై భారతమంత్రితో నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుండిరి. ఇప్పుడు భయములకును ప్రతిభ తీసుకొనినది. ఇంకను కొన్నిసభ్యుల విషయములు పరిష్కారము గావలసియున్నవి. కానిత్తరలోనే ప్రభుత్వము విదేశీయ ఋణము దీరునట్లు నొక విధానమును ప్రకటించుచు తీర్మానమును చెప్పెను. ఈ విధానమునకు మూలము 1923 మార్చి 31 నాటికి ఉన్న మొత్తమునుబట్టి యుండును. వారు ఈ విషయమునంతను జాగ్రత్తగా పరీక్షించిరి. అప్పుదీర్చుటకు రెవిన్యూనుండి నాలుగు కోట్లు చాలును. ఆ మొత్తమునకు ప్రతిసం॥మును యేలైన కొత్తగ అప్పుదీసి కొనుగడల దాని అసలు ఫాయిదాలలో 18 వ వంతు దానికి జేర్చవచ్చును. ఇంతేగాక యేమైన డబ్బు మిగిలినయెడల అప్పు దీర్చుటకే వినియోగింపవలెను. కావున రెవిన్యూనుండి ప్రత్యేకించిన మొత్తము ప్రతిసంవత్సరమును చివర ఆడిటరు జెనరలు తనిఖీ జేసి తీర్చిన అప్పుల మొత్తము నుబట్టి యుండును. అప్పుదీర్చుటకు తయారు జేయువిధానము వలన కొత్తపన్నులు విధింపవచ్చు ననుట ఐట్టిమాటదప్ప మరేమిగాదు. డబ్బుమిగులనంతకాలము సింకింపుండుకేర్పాటుజేయుటవలన ప్రయోజనము లేదని ద్వారక నాథమిత్తరుగారు చెప్పినదానితో ఆయన యేకిభవించెను. వోట్లు వచ్చుకాలము పోయిన బాగుండును. (వినుడు. వినుడు.) క్రిందటి మార్చిలో 38 లక్షలలోటు విరోధులపడవలపొద వచ్చుడబ్బు వచ్చిననుగలుగునని తలంపబడెను. ఇప్పుడు లోటులేకపోగా గతవత్సరము సంఖ్యలను జూడనెక్కువ మిగులవచ్చునని తోచుచున్నది. గతవత్సరముకన్న ఈవంత్సర మెక్కువలాభముండునో యుండనో సభవారే నిర్ణయింపవచ్చును. ఈవిధానమును ప్రవేశపెట్టి అంగీకరించునెడల భారతదేశమునకు డబ్బుబాగుగా మిగులును.

సర్వే ఆర్థు ప్రాంగారికి ఆర్థిక కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు అప్పును తగ్గించుటకు నిబంధన జేయుటయనగా, యేమియు ప్రతిఫలములేనియుగాను జేయుట లేదనియు, ప్రతిఫలముండు ఋణముయొక్కను జేయబడుననియు చెప్పెను.

మాక్వాటర్నూరు ముగించుచు సంవత్సరములో పని పూర్తియగునట్లు శాసనము గావించుట యుక్తముగాదని నూచించెను. ఇప్పుడు చెప్పిన 5 సం॥ముల కార్యక్రమమును ప్రవేశపెట్టునెడల అదియొనపడవ ఆలోచింపవచ్చును. కావున తీర్మానమునందు 'తగిన శాసనమును ప్రవేశపెట్టవలెను' అనుటకు బదులు 'యుక్తమైన కార్యవిధానమును ప్రవేశపెట్టవలెను' అని చెప్పవలెనని ఉపపాదించెను.

సర్వే దిక్షావాచకగారు మాక్వాటర్నూరుగారి ప్రకటనమునంగీకరించిరి. పురపాలకసభ్యులు, విద్యార్థి, జాతీయనిర్మాణముల కేక్కువ ఖర్చుండుననియు, ప్రభుత్వముందులకు డబ్బును జూడవలెననియు ఆయన జెప్పెను. కొత్తపన్నులు లేకుండజేయుట కీవిషయములను మనసునందుకొనవలయును.

సింకింపు ఘండుకు కొంత డబ్బును ప్రత్యేకించునెడల నిర్బంధముగనుండు పన్నులు తగ్గింపబడుననియు, జాతీయ నిర్మాణకాంక్షల కెట్టిపన్నులు గలుగదని గ్యారంటీ నీయవలెనని సర్వే దేవప్రసాద సర్వాధికారి కోరెను.

ప్రభుత్వమువారు సానుభూతితో ప్రత్యుత్తరమిచ్చినందులకు సర్వే మెన్జీ దాదాభాయి కృతజ్ఞతను దెల్పి సవరణ సంగీకరించెను. ఈ తీర్మానమును చెప్పటలో వేరీయ ఋణమును

దీర్చుటకై కొత్తపన్నుల వేయవలెనను నుద్దేశము లేదని ఆయన గట్టిగ చెప్పెను. తీర్మానము సంస్కరించిన విధమున అంగీకరింపబడెను.

రైల్వేలను కొనవలెనను తీర్మానము

సర్వే మెన్జీ దాదాభాయిగారి తీర్మానము మాక్వాటర్నూరుగారి సవరణతో సంగీకరింపబడిన పిదప సర్దారు జోగింద్రసింగు గారు ఈమధ్యండియా రెయిల్వేలుగాని స్టేటు ఇండియా పెనిస్యులా రెయిల్వేలుగాని పూర్తిగా ప్రైవేటు కంపెనీ యేలైన కొనునట్లు ప్రభుత్వమువారింగీకరింపవలెనను తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. ఈ తీర్మానమును సవపాదించుటలో నుద్దేశ్యము ద్వివిధమని ఆయన చెప్పెను. ఒకటి విదేశీ మూలధనము భారతదేశమునకు వచ్చుట కొన్నింటి వారికిష్టములేక పోలేదనియు మరియొకటి సమర్థతతో నిర్వహించునెడల కంపెనీ మ్యానేజ్మెంటైనను యిష్టమేయనియు చెల్లుటయే. భారతీయులు రైల్వేలతో పరక వ్యాపారముల జేయునట్లు ప్రోత్సాహము జేయుటకు నెనుకటికన్న యిప్పుడవసరముగలదు. ఇంగ్లాండునుండి మూలధనము వచ్చునని భయములేదు. విదేశీయ మూలధనము రాకుండ జేయవలెనను భావమును గూడ వదులుకొనవలెనని ఆయన అభిప్రాయము. అమెరికాలో అభిప్రాయము కంపెనీ మ్యానేజ్మెంటుండవలెనే గాని ప్రైవేటు మ్యానేజ్మెంటుకు ప్రతిపాదముగ నుండెనని సర్వే జోగింద్రసింగుగారు ప్రకటించుచుండి మాపిరి.

ప్రభుత్వాభిప్రాయము

సర్వే చారల్సు ఇన్సుగారు ప్రభుత్వపక్షమున జెప్పచు సర్దారు జోగింద్రసింగుగారు విదేశీయమూలధనము భారతదేశమునకు రానీయకుండుట యిష్టములేదని చెప్ప నుద్దేశ్యమైనయెడల తీర్మానము నివిధమున సవపాదించరాదని చెప్పిరి. ఇండియాలో రెయిల్వేల మ్యానేజ్మెంటు ప్రైవేటైజనున్న అసహ్యతతో నుండెనని అంగీకరించుటలేదనియు, ప్రైవేటైజనున్నను, కంపెనీకిందనున్నను ఎక్కువభేదములేదనియు, కాని ఇండియాలో రెయిల్వేలు అనేకసభ్యులుగల రెయిల్వే బోర్డుచే పరిపాలింపబడుచున్నదనియు జెప్పెను. భారతదేశములో ప్రజాధికార మెక్కువైనపుడే ప్రైవేటు మ్యానేజ్మెంటుకు కుపద్రవముగల్గును. ప్రజాశాసనసభలు రెయిల్వే మేనేజ్మెంటుతో జోక్యము గలుగజేసికొనిన ప్రైవేటు మ్యానేజ్మెంటు అపజయము గాంచును. ప్రజాప్రభుత్వమున్న దేశములలో రెయిల్వే ఆర్థికమును, మిగతాద్రవ్యముతో గలపకుండవేరుజేసి యిట్టికపద్రవము రాకుండ జూచెదరు. ఈఉపద్రవము మనసునందుకొనియే రెండేడ్లక్రింద నిజమైనకంపెనీ మ్యానేజ్మెంటు జేర్చి లాభముల జేకూర్చుటకై రెండుప్రత్యమ్నాయవిధానముల నేర్పరచిరి. ఒకటి కంపెనీ మ్యానేజ్మెంటుంచుట. ఆకర్షకమిట్టివారు ప్రైవేటు మ్యానేజ్మెంటుండవలెనని దెల్పిరి. కారణము ఇప్పుడున్నకంపెనీ మ్యానేజ్మెంటు బూటకముగ నుండెను. ప్రభుత్వమువారు వారి ప్రత్యమ్నాయమును బయలుపెట్టిరిగాని ఓడిపోయిరి. అందుచే ప్రభుత్వమువారిరెండు రైల్వే మ్యానేజ్మెంటు దీసికొని సమర్థతతో నడుపనుద్దేశించిరి. ఖర్చులేన్నింటి నో తగ్గించిరి. ఈ ఉపద్రవములన్నియు జూచి యే ప్రభుత్వము వారిరెండు రైల్వే మ్యానేజ్మెంటును దీసికొనిరి. కంపెనీ మ్యానేజ్మెంటు ప్రభుత్వమువారికిష్టములేకపోలేదు. ఇ. వి. రెయిల్వే జనరల్లో వచ్చును గావునను, జి. వి. పి. రైల్వే జులైలో వచ్చును గావునను ఇంకను నెట్టి యేర్పాటును జేయలేదు.

ఆర్థికముల వేరుజేయుట

రైల్వే ఆర్థికమును మిగతా ఆర్థికమునుండి వేరుజేయుట సంగీకరించునెడల ప్రైవేటు మ్యానేజ్మెంటు కుండు ఆక్షేపణలు పూర్తిగ పోవును లేదాకొంతవరకు. ఇందువలన రైల్వే ఆర్థికము ఎక్కువ ఫలముగనుండునట్లు చేయవచ్చును. ఆకమిట్టి పురాతన పద్ధతియనూక్షేపణ యుండును. ఆపరిశీతులలో ప్రభుత్వమువారు రైల్వేలను ప్రైవేటుకంపెనీ మ్యానేజ్మెంటు కీయ నొల్లరు.

ఇదివరలో నీవిషయమై భారత శాసనసభలో చర్చించినపుడు నూచించిన మూడవ ప్రత్యమ్నాయమును నూచింప నందుకు సర్వే దేవప్రసాద సర్వాధికారి సర్వే చారల్సు ఇన్సుగారు యెత్తి పాడించిరి. ప్రభుత్వ బలముండిన యెడల మూడవ ప్రత్యమ్నాయము సంగీకరింపబడెడిదే కాని అవకాశము పోయెను. రైల్వే ఆర్థికమును వేరుజేయవలెనన్నయెట్లేదల టుమ్యానేజ్మెంటు అపజయము గాంచునని

సర్వభార్యగాను చెప్పుచున్నారు. ఇప్పుడో యెప్పుడో ప్రభుత్వమువారు భారతేశానననభలొమచింపబడిన మాదానప్రత్యామ్నాయమునంగీకరింపకతప్పని ఆయన చెప్పెను.

తీర్మాన ముపసంహరించుకొనుట

వాణిజ్యంగభ్యుదయ చెప్పిన వివరములపైని సర్దారు జోగింద్రసింగుగారు తీర్మాన ముపసంహరించుకొనిరి.

అంతట సభ ఆపివేయబడెను. మరల సోమవారము సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

నెల్లూరు.

పురపాలకసంఘపు ఎన్నికలు

కార్యాంతరమున నిచటికి వచ్చియుండి యెన్నికల సంరంభమును జూచితిని. ఈనెల 22 వ తేదీ జరుగు కొన్ని వార్డుల ఎన్నికలకు కొందరభ్యర్థులైరి. ఇందు కొందరు కాంగ్రెసుభ్యర్థులును గలరు. వీరియందు నెల్లూరు పౌరుల కధికవిశ్వాసము గలదు. దీనిని మరల్చుటకు కొందరభ్యర్థులు కులాభిమానమునకు శరణ్యమగుట, వారి బలహీనతను చెల్పుచున్నది.

ప్రజల హృదయములు కాంగ్రెసువారి వశమైనందున వానిని తమవశమొనరించుట కొక యెత్తును కొందరభ్యర్థులు బన్నిరి. యిప్పుడు నిలచినవారిలో కాంగ్రెసు యభ్యర్థులు పలువురు నిస్పృహవాదులునుండి వచ్చినవారగుట, వారభ్యర్థులగు నుండ వీలులేదని కాన్సిలులో నడ్డుపెట్టిరని తెలిసినది. ఇదిబట్టి కరమే గాక వారెంతదూర్వులులో లోకమునకు మరింతవెల్లడియైనది. దీనిపై నిచ్చెడి పురపాలక సంఘాభ్యర్థుని యుదారమున తీర్మానమునకు ప్రజలు తృప్తిపడెదలెను.

మలమునుగూర్చి ప్రత్యేకముగ కాన్సిలులో సేమియున్నదని అభ్యర్థుల నడుగుచున్నాను. కాంగ్రెసు సభ్యుల నిర్బంధావాసమునకు దేశహిత డెవలప్మెంట్ అవయవము నంటగట్టజాలదని సింహపురివారు తెలుగుచుదురు.

మున్సిసిపల్ సభ మనగా ప్రజలు స్వపరిపాలన చేర్చుకొనుట తేర్చిన పాతకాల. అందలి సభ్యులు మనచే నెన్నబడిన ప్రతినిధులు, వారిభర్తలు, పౌరస్వత్వములను గాపాడుట. అట్టి సభ్యులు తమభర్తలను గాపాడుటలో నెంతవరకు ముందుకు వచ్చిరో గమనించుచుండవలెను, మనకదిమప్పు చెచ్చుటకు సందియముండదు. ఈ పట్టణమునందలి జనసంఖ్య రమారమి యేబదివేలు. వీరిలో ఓటునిచ్చువారు 15 వందల జనులు. చెల్లించునది 230 వేలరూపాయలు రమారమిగనుండును. కనుక తలకొకటికి రమారమి ఆబాలబృద్ధపర్యంతమును 0.8-0 అణాలు చెల్లించుచున్నాడు. ఇట్లు 88 మందిలో నొకనికి వోటు నిచ్చు హక్కు గలదు. గాన తన ఓటుపై నెందరాధారపడి యున్నారో ప్రతి ఓటరును గమనించవలెను. బంధుత్వము, స్నేహితిపాతకములపై తన ఓటును దుర్వినియోగపరచిన వాడు చేవునియందు జవాబు చెప్పవలసి యున్నది.

సభ్యత్వము ప్రజాసేవకేగాని, ఆడంబర గౌరవమునకు గాదు. ఓటునిచ్చుట, ఇచ్చినవానికి, వానివెనుకనున్న 88 గురి తేమలాభములకే గాని అభ్యర్థి గౌరవమునకు మన తేమలాభములను బలిపెట్టుటగాదు అని సభ్యుడును వోటరును ఏనాడుగ్రహింపగలుగునో అనాడే దేశము బాగుపడ మొదలిడును.

బాబులు, విద్య, వైద్యము, ఆరోగ్యము, దాహోదకము, పారిశుధ్యము, మొదలగు నెన్నో, పౌరుని ముఖ్యజీవనమునకు సంబంధించినవిషయము లతనిచేత నున్నవి.

దేశభవప్రవాహము పశ్చిమమున ప్రపాతము గాకుండ నరికట్టు ఖద్దరుపరశ్రమ మునుజూని ద్విరజీవమునకు సంబంధించిన జాతీయపరిశ్రమలు, జాతీయగౌరవము నభివృద్ధిపరచి, బానిసత్వమును నశింపజేసెడి జాతీయవిద్య. ఆర్థిక సైతిక సంపత్తులకు దేశజనులను ముగించుచున్న త్రాడు దురాచారపద్ధతులను మాన్పు సదుపాయము లెన్నో చేసి దేశీయమహాజన సభోద్దేశ్యములకు తోడ్పడవలసి యున్నది. వేయేల మనయాయురారోగ్యభాగములన్నియు పౌరసభ్యుని చేతిలోనున్నవి. అట్టి పౌరసభ్యుల కర్మత, కాంగ్రెసుపద్ధతయల ననుసరించువారికి గలదు. దేశజనుల స్వాతంత్ర్యమునకై నిరంతరము పోటుచుండు లోను, పౌరజనుల యభిమతమును గుర్తించి, తదనుగుణముగ నడచుటలోను, జాతీయజీవనమునే పరమావధిగా నెంచి ప్రజారాధనమొనరించుటలోను, అతని కాతడే సాటియని సింహపాత తెలుగనిదిగాదు.

కలకత్తా, మదరాసు, పూనా, విజయవాడ మొదలగు పౌరులు తమపురపాలకసంఘములకు, కాంగ్రెసువారిని బంపి కృతార్థులైరి. ప్రతాపసింహపౌరులు, వారికేవిధమునను తీసి పోవువారుగాదు. ఈయెన్నికలనుండి ప్రారంభము జేసి, కాన్సిలుసభ్యులల్లగును కాంగ్రెసువారి నెన్నుకొని సింహపురి గౌరవమునకు వన్నె బెట్టెదరుగాక యని కోరుచున్నాను.

ఒక శృష్టామండలవాసి.

అత్యద్భుతకుమ్మరోగనివారిణి

గుణములేదని రుజువుచేయువాళ్ళిరు 1-6-0-0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అష్టాదశ కుమ్మరోగములుగ్యారంటీగ కుదుర్చబడును ఒకడబ్బా వల రు 10-0-0 పేకింగుపొస్తేజీ చేరు.

రెడ్డి అండు కో, ప్రొఫెయిటరు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

మ లే రి యా, ఇ త ర జ్ఞ ర ము ల కు

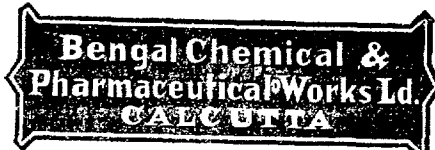
వై రె క్కు

ఒక్కటే ఆహ్వానమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారే ఈ యోగ్యతాపత్ర నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వై రె క్కు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది.

రహస్యమైన జైవధములుకాదు. ఫారములవ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-18-0 వి. పి. చార్జితోనూ రు 1-2-0.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

భగవద్గీత

చక్కని ములభవనము. సుందరమైన బైండ్. సాగైన గోజుకాగితములపై ముద్రితము. మెల పదిఅణాలు.

ఈ ముద్రితేలి వెచనగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సుస్వార్థమును చెల్పుచు, ఎల్లరకు నత్యంతోపయోగమై యుండును.

ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

పైపు స్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్సూరీ కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

సి.క్విన్సెన్ మృత్యుమైనవి ఆడంబరములేని పాలిసియని ప్రపంచముందు ఆంతటను తెలియును.

ప్రీమియములు చాల తక్కువ కాలము గడచిన పాలిసిల పునరుద్ధారణచేయబడును.

పాలిసిలను మంచిక్రయమునకు యిచ్చుటకు వీలు గలదు.

మరతలు సులభమైనవి. హక్కుదారులకు సకాల మన వైకమివ్వబడును.

గడిచిన సంవత్సరపు బాలన్సుషీటుకు, ప్రాప్తికనుకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

(3)

బెంగుళూరుబ్రాంచి

మద్రాసుబ్రాంచి

152 కమ్మర్ల యల్ వీధి

9/10 సెకండులై నుబీచి

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీచరసింహారావు పంతులుగారి

సాక్షి

మొదటిభాగము 2-0-0

రెండవభాగము 2-0-0

మూడవభాగము 1-8-0

నాల్గవభాగము 1-12-0

ఇదియొక యపూర్వమైన గ్రంథరాజము. కథగాదు. కల్పనముగాదు. ప్రబంధ మంతకన్న గాదు. పురాణోత్సాహసంబంధమునలే గాదు. చిత్రమగు గ్రంథము. చదువుడు! చదివి యానందించుడు! తెలుగుభాషలో నిదివఱకెన్నఁ దిట్టిగ్రంథము చూచి యెఱుంగము. జంఘాలాస్త్రి, కాలాచార్యులు, బొబ్బయ్య శెట్టి, వాణీదాసుడు, సాక్షి అను విదుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపఁబడు విషయములు బహు చమత్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కిలగునటులు నవ్వు వచ్చుచుండును. ప్రయాణము చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండునప్పుడు - అనేకవిషయములు దెలిసికొనగోరునప్పుడు - బాలురకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువుట కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు చదివినవా కీగ్రంథమును వదిలరు. మనోహరమును ప్రాణగంభీరము నగు శైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకన్న సుపయోగకరమగు గ్రంథము లేదు. జంఘాలాస్త్రి యుపన్యాసభోరణి, కాలాచార్యుల రచనలై పుణి, వాణీదాసుబంధుర ప్రబంధరచనలై సాక్షి విషయ నివేదనలై ఖిరి, అభిప్రాయసమంజసతే చదువదగినవి. ప్రతియాంధ్రుడు, ప్రతిఆత్మరాస్కుడును ఈగ్రంథము చదువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణచాతుర్యము - ఇంకొకయెడ పాత్రావిలసనైఖిరి - మరియొకయెడ అపూర్వవర్ణనా గాంభీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొనంగును. వలయువారు:—

పానుగంటి రాజారావు పిఠాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రనాటక సాహిత్య పరిషత్తు

సాహిత్యసభాధ్యక్షులగు శ్రీ శతావధాని
కాశీ కృష్ణాచార్యులుగారిలో సంభాషణ

ప్ర:—రంగస్థలమున, గానాదికము, నటుడు, కల్పింప
చను, భ్రమకు భంజక మన జెల్లునా?

ఉ:—నటుని, రంగస్థలమున, సామాజికుని చోదనము
నకు లోబరచు ప్రతివిషయమును, భ్రమభంజకమే యన జె
ల్లును.

ప్ర:—మీరు దేశింపుచున్నదన మెట్టిది?

ఉ:—సామాజికులనుండి వెడలి, నటుని యాచార్యత్వ
మును త్రోసిపుచ్చు 'వక్రమోర్త' మొదలగునవి.

ప్ర:—సామాజికుని ల్పిష్టిపరప యత్నించుట నిం
చ్యమా?

ఉ:—నటుడు పరుపవలసినట్లుగాక, యన్యథా త్పిష్టి
పరచుట, నింద్యముకాదా?

ప్ర:—అందువల్ల, నటభర్యమున కెట్టిలోపము చేకూ
రును?

ఉ:—నటుడు సామాజికుని తనభ్రమయందు జిక్కిం
చుకొనుటకు బదులు సామాజికుని యామోదభ్రమయందు జి
క్కిన లోపమునకు.

ప్ర:—ఇది నాటకలక్షణమునే తారుమా రొనర్చు
చున్నది.

ఉ:—తారుమా లేదు. భ్రమకారణము. సామాజికుడు,
భ్రమవశుడు నటుడు. అని పాతమును మార్చినచాలును.

ప్ర:—ఇది యేసిధియందయినగాని ప్రకృతిసిద్ధమగుట
సంభవించునా.

ఉ:—అభివ్యంపబడు హరిశ్చంద్రులు గూడ,
నట్టివారై యున్న వారిపాత్రల నభినయించు ప్రకృత నటులు
గూడ నట్లుచేయుట ప్రకృతిసిద్ధమగుట సంభవించును.

ప్ర:—కావున నటసామాజికదృష్టులెట్లుండవలెనందురు.

ఉ:—నటునిదృష్టి తన ఆచార్య త్వ సి ధి యం
చును, సామాజికుని దృష్టి ఆధిపత్యవాదమునందును లీనమై

యుండవలయును.

ప్ర:—వారియుభయుల దృష్టియు నెట్లుండ, గూడదన
వలయును?

ఉ:—నటునికి సామాజికుడును (వ్యక్తి), సామాజికునకు
నటుడును (వ్యక్తి) గోచరింపజనదు.

ప్ర:—నటు డాచార్యత్వమును పొందెనా యను విష
యమునకు సామాజికుని మనస్సున నేమినిదర్శనము?

ఉ:—నటుడాచార్యత్వమును పొందెనా యను సం
దేహ మాత్రని మనస్సున నుదయింపకుండుటే నిదర్శనము.

ప్ర:—ఒక వేళ, నానటుడు పరచితుడగునేని, నాతని
సంస్కారమే రూపమున నుండును.

ఉ:—భ్రమయందు దున్నంత దనుక నాతని కాతని
సంస్కారమే, బుద్ధియందు నిలువదనవచ్చును.

ప్ర:—నటునివ్యక్తిమణాదిసంస్కార మెట్లుండును?

ఉ:—నటుని నిష్క్రమణ మన్న నేమియుద్దేశము?

ప్ర:—భ్రమ వీడినప్పుడని నాయభిప్రాయము.

ఉ:—అట్టిసమయముల, మననటుడికిను రాలేదే,యెం
తమోసగాడని యనిపింపవలయును. (నశేషము)

(ఒకవిలేఖరి)

బెజవాడకాంగ్రెసు

ఖద్దరుబోర్డువారి ప్రకటన

ఖద్దరుబట్టలు, ఏటులు,వడకునూలు, కడుట్లు, రాటుములు
దగ్గర కావలసినవారు యాక్రిందిస్థానములకు రావలసినదని కో
రుచున్నాము.

బెజవాడటవునులో: పెద్ద బజారులో ఫ్యాబ్రికేషన్ హాలు
వద్దరవున్న కాంగ్రెసు ఖద్దరుస్థానము.

గవర్నరుపేటలో: అద్దేపల్లి రామశేషయ్యగారి యిం
ట్లోవున్న ఖద్దరుస్థానము.

గవర్నరుపేటలో:నిశాపు యిదివరకు వున్నచోటునుండి
నైఫలముకు మార్చబడినది. బెజవాడటవునులోకూడా అందరికి
కుద్దఖద్దరుబోర్డుకుకై కొట్టు క్రొత్తగా స్థాపింపబడినది.

బందా సూర్యనారాయణ.

సంయుక్తపరగణాల శాసనసభ
రెండు ముఖ్యమైన తీర్మానములు

రాజకీయనిర్బంధితుల విడుదలగోరుట.

లక్నో, సెప్టెంబరు 10:—న్యాయశాఖ కార్యనిర్వా
హకశాఖయు విడదీయుటకు త్వరితముగా యేర్పాటులు జేయవ
లయునని గోరు నొక తీర్మానము నేటి సంయుక్త రాష్ట్రశాసన
సభలో ఆమోదింపబడెను. ఈ తీర్మానము యిదివరలో స్థానిక
దొరతనమువా రొప్పుకొనిరనియు యిండియాదొరతనమువారి
శాంక్షనుకొర కెదురుజూచుచున్నారనియు స్థానిక దొరతన
మువారు చెల్లిరి.

నేరస్థులను తప్పమిగిలినరాజకీయనిర్బంధితులను విడుదల
చేయవలయుననిగోరు రెండవతీర్మానముగూడ ఆమోదింపబ
డెను. (ఆ. పే.)

(953) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

18.9.24 శనివారమునుండి 19.9.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2.15 కూడ గలదు
4-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్జియన్ సినియర్

"ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్"

క్రూరమైన అడవిమృగములు భీరులైన విల్లియం డెస్మాండ్
డి ఎల్విస్ సెడ్జ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ఇంపీరియల్ సినిమా హైదరాబాద్, తిరువళ్ళిక్కేణి

18.9.24 శనివారమునుండి 19.9.24 తేది మంగళవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 2.15 కూడ గలదు.

ది మిస్ రీ ఆఫ్-13

మొదటి 10 భాగములు చూపబడును.

అంగీకరించిరి!

మిక్కిలి ఉత్సాహమొనరి!

"నేను మద్రాసులో నున్నప్పుడు దీనిని
అనేక మిత్రుల కిచ్చితిని. ఇన్ ఫ్లయెంజా,
మలేరియా మొలగునాటిచే కఠినముగా
బాధపడుచుండిన వారికి అత్యద్భుతమైన
గుణ మిచ్చినది." టి. ఇ. ఆండర్సన్,
బాటు రోడ్డు,
కోలాలంపూరు, ఎఫ్. ఎమ్. ఎస్.

పరిశోధనచే శ్రేష్ఠమని రుజువుపెనది.

"ఈ ప్రకారము తక్షణమే గుణ మిచ్చు
జౌషధమును ఇదివరలో నే నెప్పుడును
ఎఱుగను"- జి. ఇ. లి, పర్సన్ ఆస్పిటేలు
కార్యదర్శి, హైదరాబాదు, (డక్కన్)

డా. విషయమై నిస్సందేహము.

"ఈ జౌషధము మా యంత్రాలయము
నందు రెండు సంవత్సరములనుండి వాడబడు
చున్నది. ఒకేమాత్రాదుతో అద్భుతముగా
జ్వరము ఆగును. అన్ని విధజ్వరములకు ఇది
మంచి గుణ మిచ్చును. ఆ విషయములో
సందేహ మేమాత్రమున లేదు.

జి. హెచ్. తూతి, మేనేజరు,
హతిసింగు యంత్రాలయము,
అహమదాబాదు.

ఎవరును కాదన లేరు.

"ప్రతివాదిపక్షము సాక్షికూడ స్క్విబ్బు
సిద్ధావధముయొక్క అమృతము, కీర్తిని
గుఱించి వ్యతిరేకభిప్రాయమును యివ్వ
జాలరు."

జి. పి. ఎమ్. హెచ్. డబ్ల్యు. హెబ్బాద్,
ఐ. సి. ఎస్. హైకోర్టు, బొంబాయి.

ఆందరును అంగీకరించిరి!!

స్క్విబ్బు గుణము గల దని

ప్రమాణము చేయుచున్నారు.

"స్క్విబ్బు చలిజ్వరనివారిణి అద్భుత
ముగా పనిచేయుచున్నది. దానిని ఉప
యోగించినవా రందరు అది గుణము గల
దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు." జి.
జె. కే. సి. లోకో డిపార్టుమెంటు,
ఏ. ఆండ్ బి. రైల్వే, అస్సాము.

హిందూదేశమునందు కుటుంబబౌద్ధము

స్క్విబ్బు

చలిజ్వర నివారిణి

మలేరియా, ఇన్ ఫ్లెంజా, చలిజ్వరము లన్నిటికిని

యంత్రాలయములు, గనులు, తోటలు, కార్యగారములు, ధర్మపాఠశాలలు,
వైద్యులు మొదలగువారికి ఒక బుడ్డి యిహముగా పంపబడును.

మీ విలూపము గల కాగితములపై వ్రాయుడు.

హిందూదేశమునందు అంతటను అమృతమునకు దొరకును.

మెనర్స్ మాడన్ నన్ను అండ్ కో.,

కొంప్లులు, క్రాఫర్డు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

మద్రాసు డిపో: ఎ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి & సన్స్, 9, చాప్మాన్ మున్సి బాడ్వే.

మేలు - పక్షపాతము.

"వేటెంటు జౌషధము లనిన వాకు
గిట్టుదు. అయితే స్క్విబ్బు జౌషధము
అన్ని విధములకు జ్వరములకు మిక్కిలి ఉప
యోగించును. మంచిగుణ మిచ్చును." తెనాలెండు ఎమ్. జి. గోల్డెన్ ఫీల్డ్,
హైదరాబాదు. (డక్కన్)

ప్రాకృత్యములు కలియుట

"నేను కొంతకాలమునుండి మలేరియాకు
స్క్విబ్బు జౌషధమును తీసికొను
చున్నాను. అది వాకు చాలగుణ మిచ్చినది.

కె. సి. మెహతా,
క్రైస్తుకు కళాశాల, కేంబ్రిడ్జి.
ఇంగ్లాండు.

అంగీకరించిరి!!!

కుదుర్చుటకంటె ఆటంపరచుటమేలు

"ఇది ఇన్ ఫ్లెంజాకే గాక మలేరియాకు
కూడ మంచి గుణ మిచ్చును. మలేరియా
రాకుండ ఆటంకపరచుటకై ప్రజలంద
రును ముఖ్యముగా దీని నొకబుడ్డిని తనవద్ద
తప్పక ఉంచుకొనుట శ్రేయస్కరము."

ఎస్. సుబ్బారావు, ఎల్. ఎమ్. పి.,
ఇన్ ఫ్లయెంజాహామ్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

మిక్ క్షేరులో ఇంద్రజాలముగలదు.

"మీ స్క్విబ్బు మిక్ క్షేరు ఇచ్చుట ఇంద్ర
జాలమువలె పనిజేయుచున్నది. త్వరగా
అది మంచిపేరును గడించుచున్నది." —
ఎడ్వర్డువీధి, బోను కంపెని, మొంబాయి.

ఒకసారి వాడిన, ఎల్లప్పుడును

వాడుదురు.

"మీరు ఒకవారము దినములకు మునుపు
దయతో పంపిన 12 బుడ్ల స్క్విబ్బు
సిద్ధావధమునకు అనేకవందనములు. దయ
చేసి 18 బుడ్లను తిరిగి పంపగోరెదను.
నా తోటలో నున్న కూలీలకు జ్వర ము
న్నది. ఇది వారికి మంచిగుణ మిచ్చును."

సర్ ఎస్. సి. ఒలియెనాకీసి,
తాలస్సా, హిందూ లబ్ధియా, సిల్వా.

నిరాశ జెందిన రోగులకు ఆశ గలదు.

"మలేరియాజ్వరముచే బాధపడుచుండిన
ఇద్దరు మిక్కిలి కఠినస్థితి లో నుండిరి.
వారిని వైద్యులు కూడ చేయ వ ద లి రి.
అయితే స్క్విబ్బు జౌషధము వారికి
మంచిగుణ మిచ్చినది" — సి. డి. ఎల్.
ప్రయోగ్, హైదరాబాదు. (డక్కన్)

అంకెలు సర్వ జేసిలుజ్ఞాకటు గారు ఆర్థి నూచనలను
గూర్చి ప్రభుత్వాభిప్రాయము నవర్ధించుచు గంభీరపదాన్విత
మునుగావించిరి. ప్రభుత్వములపనియును ఖిరుగు యీ కిందివిధ

ప్రజలు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తాను యీమహావిషాద
మునుగూర్చి చాలతక్కువగ జెప్పినని చెప్పిరి.

ముగ పంపిణీచేసెను. భారత ప్రభుత్వము 26 లక్షల భరింప
వలెను. దానిని పూర్తి, బాంధ్యులకొరకును ఒక్కొక్కటి
9,70,000, దేగాలు 5,80,000, సంయుక్త రాష్ట్రములు
10,80,000 పంజాబు 9,10,000 బర్మా 10,00,000 బీహారు
2,00,000 మధ్యరాష్ట్రములు 5,60,000 ఆసాము
2,90,000, ఇదిగా భారత ప్రభుత్వమునకు జి. వి. పి.
ఐ. వి. ఆర్. రైల్వేలను ప్రభుత్వపరిపాలనలోనికి దీసికొనిన
యెడల యూరప్షియన్ ఉద్యోగులకు యింకా 12,00,000 యి
య్యలవలయును. కాని రైల్వేల ఆర్థికమును పేరుతేయునెడల
యాభారమును పన్ను చెల్లించువాడు భరింప నవసరము లేదు.
లేకున్నయడల యాభిరుచి రైల్వేల ఆదాయమునుండియే విని
యోగింపబడును. ఓనరునీల తీతమును పానులతోనుండుటలను
12 లక్షల ఆదాయము మిగులునని ఆయన జెప్పెను. ఇంతేగాక
భారతీయులను ఉద్యోగములలో చేర్చుటకును భిక్షు అక్క
డక్కడ తగ్గుననియు, ప్రావిజిషియల్ సర్వీసులను ఎక్కువ
ఖర్చెయియు నుండవలయు సర్వీసునందు భారతీయులయొక్క
జీతములను తగ్గించుటలను తుదకా ఖర్చు కూడ
కొంత తగ్గుననియు ఆయన జెప్పెను. సర్వీసులను అగుఖర్చు
ఎక్కువనటకు కారణము ప్రావిజిషియల్ సర్వీసుల ఖర్చుగూడ
చేరుటలను నని రంగారాజుగారికి తెలియజేయెను. 1920 నుం
డియు జీవనవ్యయపు ఖర్చు తగ్గుటనుగూర్చి గూడ రంగారాజు
గా లోచించినయెడల ప్రావిజిషియల్ సర్వీసులవిషయము
లోగూడ జీతములను తగ్గించుటకు అనుమతియగు కారణములు
తోడయైన వారు తెలిపినవలయు. భారత ప్రభుత్వముయొక్క
సివిలుభిక్షులకు సంబంధించినవరకు 26 లక్షలకు పై యెక్కువ
కానిని చెప్పబడెనంత ఆయనకు తెలియలేదు. లీనివేదికము
నలన ప్రతికాపనమును వెంటనేగలుగు నట్లు పేదయి జేడు.
ప్రెసిడెంట్ గారు జీతములు 1924 జూలయిలోనే యెక్కువజేయు
నలసియుండ యిప్పు డావిషయమై విచారించుటకు అనుమతి
నాతానరణము చేసినది. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు బ్రిటీషు
రాజ్యములో బ్రిటీషు అధిపతుల జీతములకు నిర్ణయించినగాని
భారత జీతములోగూడ యీ ఆధిపతుల జీతములను నిర్ణయింప
పొందుదు. ప్రెసిడెంట్ గారు జీతమును దేనినిబట్టి యియ్యవలె
నో విచారించుటకును లీకమిషనునీవేదిక విషయములకును సం
బంధములేదు. ఇంతేగాక లీనివేదికము ప్రచురించుటకు ముందే
ప్రెసిడెంట్ గారు జీతములవిషయము విచారణలో నుండెను.
కాని లీని వేదిక ము వలన ప్రభుత్వము గ
ఒక్క ఫలితమునా త్రము గలదు. అది యే మనగా
సర్వీసు ఉద్యోగినివలెనే ప్రెసిడెంట్ గారుగూడ ప్రయాణపు
ఖర్చులకు 12-15 లక్షలు ఈయవలసియుండును. ఆర్థిక
సభ్యుడెవడైన గాని ఖర్చునెక్కువనటకెప్పుడైనా సర్ బాసిలు
బ్లాకెటగాను చెప్పిరి. కాని యిచ్చట కొట్టటాలేకున్న లక్ష
లకునుగాక గాట్టి యీవ్యయ మంత భరింపరానిదిగాదు. 1919
లో జీతములను మార్చుకేసినపుడు మారకమునను మై ఆలో
చింపలేదని రంగారాజుగారు చెప్పియుండిరి. అప్పుడు మారక
ము 2 పిల్లలనుండి మారకుండ నుండు నను నుద్దేశముతో
ఈ విషయ ములోచించిరిని అప్పుడు భారతమంత్రకనున్న
మాంబునుగారియొక్కయు, రాజప్రతినిధిగానున్న చెమ్మిపట్ట
గారి యొక్కయు ఉపన్యాసములనుండి కొన్ని భాగముల నుద్ధ
రించి చూపుచువుజేసిరి. రంగారాజుగారిపట్టికిని తృప్తిగాంచుక
పోయినయెడల ఆర్థిక సభ్యుడు ఆరోజునాటి ఆఫీసుకుట్టలనున్న
టినివా చెదననిఅప్పుడు మారకమును మూలముగగొనియేలెక్కవే
సిరినియు అందేయినను పోయినట్లు కల్లునెడల మరల నీవి
షయమంతయు ఆలోచించుటకు లందున్నదనియుఆయన హామీ
నిచ్చెను. అప్పటికిని రంగారాజుగారు నమ్ముకున్నయెడల ఆర్థిక
సభ్యుడు ఆ తర్వాతదామండ ననుకొనవచ్చును.(నవ్వు) ఇతరదే
శములలోవలె యుద్ధపుభోగముల నిచ్చుట మంచిదేగాని యుద్ధ
మైనవిషయ నిష్పక్షముకొనుటలకు లక్షలుగాక కోట్లు ఖర్చుజేయు
నలసియుండును. ఆయన సింహాశ్రమ ప్రైయిట్టు, మలయ,
హిందూకాసు దేశములలోని సర్వీసుల దృష్టాంతములను దెలిపి
లీకమిషనువారు భారత ప్రభుత్వమువారును ఈ సామగ్రి
నంతయు పూర్తిపరిశీలించిరినియు, జీతముల నెక్కువజేయుట
లోను, ప్రయాణపుఖర్చుల నిచ్చుట లోను, ప్రత్యేక
కైన్యసహాయ మిచ్చుటలోను అతిశయముజేసిన దేమియులేదని
ఆయన చెప్పెను. 1914 నుండియు యూరోపియన్లజీవనవ్య
యము 100 కి 65 చొప్పున ఎక్కువయ్యెను. ఇను వెలనాభి
శృద్ధి వారివసర్యలలో 100 కి 80 వుంతున, ఇతరసర్వీసులలో
100 కి 20 వుంతున నీయబడెను. ఇప్పుడు చేయబూనిన సౌకర్య
ము లీసౌకర్యకష్టమే చేయుండునలెను. యుద్ధపుభోగములనిచ్చి

ప్రస్తుతము కొన్ని సౌకర్యములజేయు నూచింపబడెనుగాని భర
యందు విపరీతపుమాట్టులు జరుగుకాలముపోయినది. అట్టిది
నుకల 10 సం|| ల వరకు జరుగను. ఇదివరకు యుద్ధపుభోగముల
నిచ్చుచున్న దేశములుగూడ నానిని తీసివేసి జీతముక్రిందనే
మార్చవలెనని ఆలోచించుచున్నవి.
అంతట ఆర్థికసభ్యుడు కర్నూలు క్రాఫర్డుగారి ప్రధమ
ప్రసంగమునుగూర్చి అభినందించుచు ఆయనచెప్పినట్లు పండిత
మోతీలాలుగారి సవరణ ప్రధమభాగములందు దెలిపిన విషయ
ములు సత్వములుగాననియు, విశేషములయొక్క వాదన యె
క్కువగలమాట లనియు ఆయనతో నేర్పించెను. (నవ్వు)
రాయలకమిషను నియోగించుకుండ ఈవిషయమై యింకొక
విభముగ ఆలోచింపవచ్చునని భారత ప్రభుత్వమువారు తలచిరి
గాని కమిషను నొకసారి నియోగించునపుడు, అనివేదికము
యొక్క మంచిచెడల నాలోచింపవలెను. భారతకాపనసభవా
రయనను ఈవిచారణ నాజేవింపలేదు. కాని అనుసరించిన
మార్గమునుగూర్చి ఆజేపించిరి. పండిత నెహ్రూగారు నూచిం
చిన 'డొల్లొకొయ్యను' మూలనున్న పుడు ఆర్థిక
సభ్యునకు బ్రూయిపట్టుమును గోడ వగులులో నుండి బయటకు
వచ్చిన కొయ్యనుబట్టి ధ్వంసము జేసిన విభము జ్ఞప్తికివచ్చెను.
రంగారాజుగారును పండిత నెహ్రూగారును ఇదే ఉపాయ
ము ననుసరించుచున్నారనియు ఉక్కుచుట్టు సర్వీసులు గోడ
వగులులోనుండి పనిజేయుచున్నారనియు ఈఉద్యోగుల స
హాయముననే పండిత నెహ్రూగారు తామందరును ఉద్దేశించిన
బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సాంధ్యగల రనియు ఆయన
నూచించెను. (వెదనవ్వు)
పండిత మోతీలాలు:—గౌ|| సభ్యులు రూపకాలంకార
మును కలగలుపు జేయుటలేదా?
నవ్ జేసెన్ బ్లాకెటు:— అట్లుచేయుటకు ఇప్పటిరా
జకీయవేత్తలకు స్వాతంత్ర్యము గలదు. (మరల నవ్వు)
ఆర్థిక సభ్యుడు ఇంకను ఉపన్యసించుచు నివేదికను
అంగీకరించినచో రాజ్యాంగవిధానాభివృద్ధికెంతమాత్రముఅభ్యం
తరము కలగదని చెలిపెను. లీకమిషను నూచనల పూర్తిగా
అంగీకరింపబడునని అనుకొనజాలము. ప్రభుత్వమువారి ఏర్పా
టు ప్రకారము యూరోపియన్ల ఆధిపతు, విదేశమునందున్న పు
డు వేతనము పైరింకు నాజెమురూపమున బుచ్చుకొనును. మార్గ
ము భరమారనంత కాలము ఇందు వ్యత్యాస మే
మియు నుండదు. మారకముగర 1 పిల్లను 4 పిల్లను బంగార
ముగానుండువలెనని పురుషోత్తమదాసుగారిట్లు ప్యాసయినపుడు
గూడ ఇదేనిజమగును. పైరింకునాజెముగూడ బంగారువలె ఆ
రుదయి తత్తులముగా నుండునంతకాలము, మారకము పోచ్చి
నందువలన లాభముసాంధ్యగల మనునాశ పన్నులు చెల్లించువారి
కుండజాలను.
విషయ ఆర్థికసభ్యుడు పండిత నెహ్రూగారి సూచనను
గూర్చి తెలిపిరి. పండితుగారు సర్వీసుఉద్యోగులగు రప్పించు
టనుననచో ఇప్పుడున్న వారికి సౌకర్యములజేయు నూచించిరి.
ఇకముందు రప్పించుట మానినచో డబ్బుమిగులగలదనియు నూ
చించినచో పండితులవారు లెక్కలుజేసి చూచినచో రానున్న
విదేశము నూతనముగా దెప్పించుటకుగాను 21 లక్షలకన్న
ఎక్కువఖర్చుకావని తెలియగలదు. కావున నివేదికను దానినిగ
మునుబట్టి విచారించవలెనని ఆర్థికసభ్యుడు జెప్పి ఉపన్యాసము
ముగించెను.
సర్ ఛార్లసు సెతల్వాడుగారు
సర్ ఛార్లసు సెతల్వాడుగారు ఐరోపియన్లయందును,
భారతీయులందునుగూడ అనుమానములు పెచ్చుపెరుగుచున్న
వనితెలిపెను. అట్టి అనుమానములు ఉండుట
కు చింతించిరి. పబ్లిక్ఉద్యోగులందు ఐరోపియన్ల సహాయ
ముండుట మంచిదనుటయేగాక, స్వపరిపాలనము వచ్చినవిషయ
గూడ అవసరమేయగునని చెలిపెను. కాని సర్వీసులవిభానమును
6 వేలమైళ్ల యావలనున్న ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయింపరాదు.
మరియు, యాసర్వీసులపై అధికారము ఐరోపియన్లందుండు
నంతకాలము తనకు స్వపరిపాలనయం దాశ నిరాశయగనని భా
రతీయులు భయపడుచుందురని చెలిపెను. సర్వీసులు వాటి ఆర్థ
మునకుతగినటుల, ఇతరదేశములలోవలె ప్రజా సౌఖ్యముగా నుం
డవలెను. కాని ప్రజలపై అధికారులుగా నుండరాదని భారత
యలయుభిప్రాయము. (వినుడు, వినుడు) ఇదియే పరిష్కారంప
బడవలసిన సమస్య. ఈసమస్యను రాయలకమిషనువారు పరి
ష్కరించిరి? (లేదు, అని కేకలు) కమిషనువారు రాజీవద్దతి
కుదర్శించుటకు వారి నిందిగ పనిలేదు. ఏమన రాజీగదుర్బుట
యే రాజకీయము యున్నది. కాని సర్వీసులను అధికారులవలె

గాక వాళ్ళి లనలెనుండుటకు ప్రయత్నములుజరుగలేదు. ఆర్థికా
సభ్యుడు భారతీయులవేతనములను ప్రస్తుతము లెక్కించు
ట లో పి య ను ల నే త న ము లు గూడ కొంచెము
ఎక్కువగా నిచ్చి యిం ప వలె ను. బ్రిటీషు వారికి
ఏక్కువరాజభిక్తిగల ఉద్యోగులు లభింపరు. కావున అట్టివారిని
పూర్తిగా లోలివేయు మని భారతజీతము కోరుటలేదు. వారికి,
ఉద్యోగకాలపరిమితి స్థిరపరుప వచ్చును. కాని రాజకీయ సంస్క
రణముల మార్పు యిప్పుడుగానున్న 1929 సం|| లోపుగాజైన
జేయవలసియున్నది. ఈలోపుగా బ్రిటనుకుండి యింకను ఉ
ద్యోగులను లెప్పించినను లీనిపార్సులు వెంటనే అనుబంధింపినను
పరిశీతులు విషమముగ మారగలపు కావున ఐరోపియన్లను
యికముందు తప్పించుట నిలుపు జేయవలెనని చిన్లనాలుగారు
గోరిరి. ఇప్పుడున్న వారికి సౌకర్యము లానగూర్చుట అవసరమని
గుర్తించుటచేతనే లీరిపోయెనందు ఆభాగము మాత్ర మములుజరుప
వలెననెను.
జమ్మదాసు మెహతాగారుగూడ సర్వీసు ఉద్యోగులు
పై నాధులుగా కూడదని చెలిపిరి. నిదర్శనముగా ఒకనూచన
జేసిరి. (టెబిల్ బెంచీలపై కార్యనిర్వాహక సభ్యులు ఎస్సెంట్లీ
వారి అనుజ్ఞ లేనిది ఉద్యోగమునకు రాగూడదని నూచించెను.
(నవ్వు)
వైస్రూగారు (బాంబాయి) 15 నిముషములు మాట్లాడిరి.
ఆయన మాటలు అస్పష్టముగ వినుబడెను. వీరి పోర్టు శిఫార్సులే
ఆచరణీయమై నవని దెలిపినట్లు వినిపించెను.
జిన్నాగారు
జిన్నాగారు సర్ ఆలగూండరు మడ్డిమనుగారి ఉపన్యా
సభారణి మెచ్చుకొనిరి. వీరినివేదికనుగూర్చి చెలపకమును
ముందుగా మహమ్మదీయుల స్థితినిగూర్చి విచారించవలెననెను.
మహమ్మదీయులకు వారికి రావలసిన హక్కులయందు న్యాయ
మైన భాగమునుతప్ప వేరేమియుగోరరు. వారికి క్రమమైన
రీతిని న్యాయముగా చెందవలసిన హక్కులను యిచ్చుటకు చెను
దీయనట్టి హిందూసభ్యు లెవరయినయందురని ఆయన తలప
కుండెను. (వినుడు వినుడు) ఈవిషయమును హోము మెంబరు
గారు గుర్తించినందుల కాయన సంకలించెను.
రాయలకమిషను నియమింపబడిన విధానమును జిన్నా
గారు పూర్తిగా నిరసించిరి. సర్వీసులపై అధికారము క్రొత్త
వారిని పంపు ఏర్పాటులు అన్నియు ప్లేటు సెక్రటరీగారి
యాభీనమునందుండుటకు జిన్నా గారంగీకరింపలేదు. మరియు,
విజయకాఖలోనున్న సర్వీసు ఉద్యోగికి ఆకాఖ బ్రాహ్మణుడుగా
మారినపుడు అప్పటి కనునంతపింఛను పుచ్చుకొని విరమింప
వచ్చునను ఏర్పాటుగూడ బాగులేదు.
ఇండియాప్రభుత్వము మారుటకు వీలులేదు గావున, లీక
మిషనువారు యాశిఫార్సును జేసియుందురు. ఇకముందు ఉద్యో
గులు లెప్పించుట గూడ లీకమిషను వారు
గావించిన శిఫార్సులను ప్రభుత్వమువారు రమలులోతెట్టినచో
భారతీయులకును ప్రభుత్వమువారికినిగూడ గొప్ప ప్రతిఘోషక
ములు వాటిల్లును. క్రిందటి ఫిబ్రవరిమాసమునందు రాజ్యాంగ వి
ధానము మార్చునని గోరుచు కాపనసభలో ఆధికసంఖ్యాకుడు
శ్రీరామనింపగా ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణ విచారణసంఘము
ను నియమించిరి. ఇప్పుడు ఆకాపనసభవారినే లీకమిషను శిఫా
ర్సుల నామోదింపమని గోరుట పొడిగాదు. ఇంగ్లాడునుండి ఉ
ద్యోగులను రప్పించుట నిలుపుజేసితీరవలెను. ప్రస్తుతవిధానము
ఏనాడు జేసినదో. ఈవిషయమున లీకమిషను శిఫార్సులను అ
ములుజరుప ప్రయత్నించినచో ప్రభుత్వమువారికి సంస్కరణము
లాసంగుట కష్టము లేనట్లు భావింపబడును. సర్వీసులపై అన్ని
అధికారములను వెంటనే ఇండియాప్రభుత్వమువారికి మార్చ
వలెను. అట్లనర్పినచో సర్వీసులనుగూర్చి చేసిన వాగ్దానముల
లో దేనినిగూడ యాసభ్యులలో నెవ్వరును నిరాకరింపరని జి
న్నాగారు అందరితరపున నమ్ముజెప్పిరి. ఎంగ్లీషు రెన్నితప్పులు
జేసినను సర్వీసులవిషయమున న్యాయముగనుందురు. (వినుడు,
వినుడు) సర్వీసు ఉద్యోగుల పరిశీతులవిచారించి వారి సహ
యార్థము నూచనలు జేయుటకుగాను ఒక ఉపసంఘమును
వెంటనే నియమించుటకు యాసభవారు సిద్ధముగనున్నాను.
ఇదియే ఉద్యోగేతరు లాసంగజూపిన సంధిచిహ్నము. దీనినే
ఉద్యోగసభ్యులు అందుకొన నిరాకరించుచున్నారు.
వైస్రూపహోముగూర్చి, బి. ఎన్. శర్మగారు ఉద్యోగే
తరుడుగానున్న పుడు ప్రభుత్వసభ్యుల సమాధానములకు సంతృప్తి
చెందనివారు యిప్పుడు లీకమిషను శిఫార్సులనుజూచి ఉప్పొం
గుటజూడ యాశ్చర్యముగా నున్నది. ఐరోపియన్లకు వైస్రూ

సహాయము విరోధియను వైద్యులను నేజరుగవలెనని శిష్యుల యందుగలదు. ఈ శాసనసభకు ఆసీనులగుచున్నట్టి చివరకు "అనాగరికత" యను పేరుగూడ బడసినది. ఈసభ వారిపై దాడిపాల్పల నంగీరించినచో యంతకన్న గొప్ప అపభ్రాంతి కలుగును. (నవ్వు)

విల్పినుగారు

అసోసియేటెడు ఛాంబరు ఆఫ్ కామర్సు ప్రతినిధి విల్పి నుగారు తాను విరోధియను వర్తకులతరపున మాట్లాడుచుంటి ననికెప్పెను. వారే యెల్లగన్న యొక్కనపన్ను చెల్లించుకొను చున్నారు. ప్రభుత్వము సమర్థమైనదిగానుండువలెనని గోరుటకు తనకు హక్కుగలదనెను.

ప్రభుత్వమువారు లీరిపోయినను ఏమాత్రము తక్కువగా ప్రవర్తించగూడదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభు త్వచట్టమునకు బద్ధులైయున్నారు. లీనివేదికము పూర్తిగా ఆచ రింపవలెను. లేకున్నచో ప్రభుత్వమువారికి విరోధియనుఉద్ద్యోగేతరుల సహాయము లేకుండువోవును. (ఎగతాళిపట్టు వర్తక సంఘమువారు రందరితరపున ఆయన యిట్లు బెడరించెను. సర్దిగు ఉద్ద్యోగిలకు చాలకష్టములుగలవు. వారి కెంతైనమొసంగినను చాలదు. కవిమనువారి నివేదికమునందు ఉద్ద్యోగములను భార తీయలవర మొనర్చు నూచనలుగల వనుకారణముచే అభ్యంతర ము దెబబగూడదు. ఇచ్చటి ప్రభుత్వవిధానము పాశ్చాత్యపద్ధతి ననుసరించియున్నది. కాన విరోధియనులుండు టల్కెనరమా.

కెప్టెను హీరసింగు

బ్రిటిషు ఉద్ద్యోగిలు, నిష్పక్షపాతులును నమ్మదగినవారు నగుటచే యిట్టిసమయమున తప్పక ఆవసరమునీ కెప్టెను హీరా సింగుగారు బెలిపిరి. ఇంగ్లీషు ఉద్ద్యోగముల ప్రయాసములవల్లనే అతని రాష్ట్రము నేడితర సంపదగలిగియున్నదని ఆయనయభి ప్రాయము. బ్రిటిషు ఉద్ద్యోగిలుబోయినచో మొన్న కోహతు లో ఏమిజరిగినదో అట్లే అన్నిచోట్లను జరుగును. అల్పసంఖ్యా గ్గుల రక్షణయందును, బద్ధువుడుగారు సైన్యములతో సహ యింటికి బోయినచో, కాసనసభ్యులలో నెవరైన బోయి అచ్చటిదొమ్మి నావగలరా? (నీవేమగుదువు అని కేక) కెప్టెను హీరసింగుగారు:—అవును. ఈ కాసనసభ లో దొమ్మిజరిగినచో, నావద్ద తుపాకి, రివాల్యరు ఉన్నచో తప్పక అణచివేయుదును. (పెద్దనవ్వు)మనము చాలవడిగా నడచుచున్నాము. తప్పక తిరగబడుదుమని నేనెరుంగుదును. బ్రిటి షుఉద్ద్యోగిలు చాలకుండుటకు రాజకీయవేత్తల ప్రవర్తనమే కారణము.

డా॥ దత్తాగారు

19 వ శతాబ్దమునందు భారతీయుల యాశలన్నియు యడియాశలయినవి. ప్రభుత్వమువారి నూచనలన్నింటిని భారతీ యులు అనుమానముతో జూచుచున్నారనుట వింతగాదు. లిట్ట నుకమిటి సభ్యుడుగానుండి తాను గనుగొనినదేమన, ఇంగ్లాండులో విద్యాభ్యుదయిరిని అసంతృప్తియేగలదు. ఆంగ్లేయవిద్యా గ్గులు చాలతక్కువచదివినవారయినను వెంటనే ఇండియను సర్వి సులం దు చేర్చుకొన బడుచుండురు. ఇండి యను విద్యార్థిలను నిరాకరించెదరు. ఇండియాదేశము ఐ. సి. ఎస్. నకు, ఐ. సి. ఎను ఉద్ద్యోగములు ఆస్పద్యున గలవని టైముసుత్రికలో నొక లేఖన ద్వారాగాదు జూచియుండిరి. సర్దిగులపై ఇండియాదేశమునకు పూర్తి అధికారము లేనిది యాయవధి బాగుపడదు. క్రైస్తవ మతమునందు పనినిని, విశ్వాసమునకు వ్యత్యాసముగలదు. ఆంగ్లేయులు 180 ఏండ్లు చాలపాటుపడి పనిచేసిరి. కాని హాకినిశ్వాసములే. స్వరాజ్యవారులు ఏక్కువపని చేయలేదుగాని వారికి విశ్వాసము గలదు. ప్రభుత్వమునకు, ఉద్ద్యోగేతరులకు అప్రవృత్త్యానము లేదు. ప్రభుత్వమువారు ఉద్ద్యోగేతరుల యభిప్రాయమునకంగీ కరింపవచ్చును. సర్దిగులవారికి సౌకర్యము లగనరమునుట నిజ మేమని ఆయన యంగీకరించెను.

వి. జె. పటేలుగారు

లీనివేదిక చిత్తుకాగితములబట్టిలో చేర్చవలెనని తాను యిదివరకు జూనులో ప్రకటించినయభిప్రాయ మింకను మార లేదని పటేలుగారుబెలిపిరి. ఉద్ద్యోగములపొగడచు చాలకష్ట పడెను. నేను పటేలుయొక్క రెండవవైపు జూచెదను. సర్ది గులను నాటివలనగలగు ఫలితములనుబట్టి నిర్ణయింపవలె ను. విరోధియనువర్తకులుగావచ్చి మనకు పాల్పడుటగా నిరపడి నపుడు భారతదేశము అన్ని దేశములకంటె ధనవంతముగానుం డెను. నేడు నిరుపేదగానున్నది. రాజ్యాంగ విధానమునందు మార్పు భాయపరమవరకు నివేదికపై పు జూడగూడదు. ఆంగ్లే

యులలేకుండ భారతదేశము జీవించగలదని నాకు బాగానమ్మ కముకలదు. వారిసహాయము గావలెననుట చెట్టిదనము. సర్ది గులకు చాలినంతధనము ముట్టుచున్నది. వారికేమయిన యిబ్బం దులున్నచో ఆసెంట్లీవారికి సర్దిగులపై సంపూర్ణాధికారమున్న చో వాటికి సద్దుబాటు జేయుదురు.

ప్రభుత్వమువారు స్వపరిపాలన మొసంగ యిష్టమున్నట్లు బెలిపిరి. భారతీయులు పుచ్చుకొనయిష్టముగనున్నారు. ఇందు భేదమొందున్నది. వీరిరువురు గలసి కేమయిష్టములు చెల్ల నేర్చుకొన వద్దకుల నేర్పాటుచేసికొనుట కభ్యంతరమేమిగలదు.

హిందువులకు మహమ్మదీయులకు మధ్యను ఉన్నత నిష్ఠ బాతులమధ్యను తగవులు రాకుండ బ్రిటిషు ఉద్ద్యోగిలు కాపా డుచుందురని చెబుపడుచుండును. అవును ఆంగ్లేయులుమధ్యని లచుచుండుటచేతనే వారిరువురు ఐకమత్యముగాకలియుటకువీలు లేకున్నది. (నవ్వు) కావున వారు కలియవలెనన్న ఆంగ్లేయుని తోలవలెను. ఈరెండుసంఘముల మధ్యవైమధ్యములు పోగొట్టు టయందే దెల్లము కాంగ్రెసు బూనును. అని పటేలు గారు నుడిపిరి.

నూల్స్ అబ్దులు కాసింగారు

సర్ అల్లాగూండు మజ్దీనుగారి తీర్మానమునుగాని, పండిత మోతీలాలుగారి సవరణముగాని బలపరచుటలేదని నూ ల్స్ అబ్దులు కాసింగారు చెప్పిరి. కాని సభవారు తమసమ్మతుల బెలుపుటకు ముందు ఆయన ఉపపాదించవలమిని అట్లుచే యని సవరణయందు బెలుపగోరినటుల ఒక హెచ్చరిక జేయగో రెను. కారణము పండిత మోతీలాలుగారు విజయము గాంచెద రని తెలిసినది. జిన్నాగారు మహమ్మదీయుల పక్షమున ప్రసం గించుచు వారికి తగినభాగము నీయవలెనని కోరినపుడు మార్గము బెలుపబడెను. కాని చెప్పనదొకటియు జేయనదొకటిగ నుం డెను.

పంజాబులో ఒక మహమ్మదీయమంత్రీ ఉద్ద్యోగములన్ని యును మహమ్మదీయుల కిచ్చుచుండెనను అపరాధముచేసి ఆయనను తొలగింపవలెనని కాసనసభలోని మహమ్మదీయతర భాగతన భ్యులు గవర్నరుగావద్దకు రాయబారముచెడవినసంగతి మరపు నకురాదు. కెండవవిషయ మేమనగా కొన్ని ముస్లింపాలిటిల్లలో శియర్సులు మహమ్మదీయులనులచేత కొందరు హిందూసభ్యు లు లేచిపోయిరి. ఇకను బెంగాలులో సి. ఆర్. దాసుగారు సర్కారుగారితో గలసి నడియాడుచుమాగాజానద్దకు పోయి ఆ గడ్డు 27 వ లేదీని నడియాడుకలెక్కరు మహమ్మదీయుడుగ నుండ ఆయనను అజిల్లానుండి తొలగించి మరియొక జిల్లాకు నియమింప వలసినదిగ కోరిరి.

ఈసమయమున బెంగాలునుండి వచ్చిన స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులకు టి. సి. గోస్వామిగారును, అమరనాథ దత్తాగారును లేచి క్రమభంగము గలిగెనని చెప్పి అట్లుచెప్పట పరమ అపాధ మని నిర్రోచి చెప్పిరి.

అకల్తెక్టరు మాల్వీ అబ్దులు కాసింగారి బంధువా యని యడిగినటులు వివరడెను.

అధ్యక్షుడు:—గౌ॥ సభ్యులంతయుద్వేగమును బ్రాంప వలదని నేను కోరెదను.

మాల్వీ అబ్దులు కాసింగారు:—నేను చెప్పినమాటలపై సవా లుజేసిరి. అట్లు చేసినవారి మాటలు సహాయకో గాదో నడి ఈడు మహారాజాగారి నడికి విజ్ఞాపించ వచ్చును. మాల్వీ గారంతలు ఇంకను ప్రసంగించుచు బెంగాలులో 28 ఆగస్టు లేదీని సంస్కరణములకు పెంపుమంత్రులును, అభివృద్ధిగరు లనగువారు ప్రభుత్వవిధానమును ధ్వంసముజేయు గోరువారితో చేతులు గలిపిరిని చెప్పిరి. ఆ పరిస్థితులకాడ వారు స్వంత్యవి ధాన విధ్వంసములతోబోయి మొట్టమొదట కారణము ద్వంద్వవిధాన మును నడుపునది మహమ్మదీయులుగావుననే యని తోచెనని చెప్పిరి.

ఈ సమయమున పండిత క్యానులులు నైహూగారు లేచి ఆయన మహమ్మదీయుల ప్రతినిధియే నాయని యడిగెను.

మాల్వీగారు తా నెవరికిని ప్రతినిధిగాననియు, తన య భిప్రాయమును మాత్రము బెలుపగోరిననియు జెప్పెను.

చాంబుండి సభ్యులు (ఆయన ప్రభుత్వనియమితసభ్యుడనిరి. అమరనాథ దత్తాగారు లేచి కాసింగారు రెండునియోజక పర్లమెంటలో అపజయము గాంచెనని చెప్పిరి.

మాల్వీ అబ్దులు కాసింగారు చివరకుమింగుచు భారతదేశ మభివృద్ధి గాంచి బాధ్యతాయంతప్రభుత్వమును నడియువలెనన్న మహమ్మదీయులను నైకిదీని వారి నితరులతో బాటు దిసికొని వచ్చి ఉధయబాతులును చేతులమీద చేతులు చేసికొని యుండు నటుల జేయవలెను. లేకున్నయెడల అభివృద్ధి ఉపద్రవకరముగ నుండును.

ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు

ఈవ్యవహారమంతయును దొంగతనగుడుగ నున్నదని ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు జెప్పిరి. ఇప్పుడున్నవారికుండు టవ్యులును తొలగించినగాని క్రొత్తవారలను జేర్చుకొనట సాధ్యముకాదనియు, ఇప్పుడు క్రొత్తక జేర్చుకొనవలెనయెడల యిప్పుడున్న వారల కాలము రాకముందే పింఛను పుచ్చు కొందురనియు చెప్పబడెను. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు గల పుస్తకమును ప్రకటించిరిగానిసభ్యులీచర్చతో మునిగియుండట చేత దానినిచదువుటకు వ్యవధి లేకపోయెను. ఈపు సభమునందు ఆయన యభిప్రాయములే ఒలవరుపబడెను. మద్రాసు ప్రభు త్వమువారును, మహమ్మదాబాదురాజాగారును, మంత్రులును, తెలూరుముమెంటు నాపివేయవలెననియే బెప్పిరి. ఇట్లుజేయు ట బ్రిటిషువారికి భారతీయులకుగూడ లాభకర మని ఆయన యభిప్రాయము. రాజకీయముగ మార్పులు గలుగుటవలన కంపె న్నేనును నిచ్చుటను ఆయన గట్టిగ ఆక్షేపించెను. ఈకారణము చేతనే భారతప్రభుత్వమువారు మొదలు ఎప్పుడు చానించు కొనిన అప్పటికితగిన పెన్ననునిచ్చుపద్ధతిని నూచింపరైరి. కాని మాంటాగుగారు పిదప తనసంస్కరణముల బిల్లును గడించుకొను టకై అందుల కంగీకరించెను. ప్రారంభమున ఆఫీసరు జీతము 4 వందలనుండి 5 వందల కెక్కువజేయబడిన విషయము నాయన నబెల్లెను. ఈవిధముగ ఇప్పుడు నియమింపబడిన ఆఫీసరుకు ముందున్నవానికన్న సగానికి కగము ఎక్కువ యాయబడుచు న్నది. పాలనముజేయుబాలివారు భారతదేశపాలనము నాపివే యవలెనని భారతదేశము కోరుచున్నదని రంగస్వామి అయ్యం గారు విధించిరి. సర్దిగులు కాసనసభల ఏజెంట్లుగా మాత్ర ముం డవల యు ను. భారతదేశ క ము లో నే సర్ది గు ల కు తగిన వారుండ వి జే కి యు ల ను బె చ్చి యెక్కువ జీతముల నిచ్చుట భారతదేశమున కిష్టములేదు. ఇండియాలోనే రెక్రూయిటుమెంటు జరుగవలయును. పబ్లిక్ సర్విసు కమిషను నియమించినయెడల భారతప్రభుత్వమునకు దానిపై అధికార ముండవలయును. ప్రభుత్వమువారు యిందును సంబంధించిన పాదుగినంతకు సభవారికి సమర్పించి, అందు తాల్పత్తు ఆంత యు దీనివేయుట కవకాశముచ్చి దానిపై వారినిర్ణయమును బె ల్పుట కవకాశ మియవలయును.

మాంగుటూకువై గారు

బర్మాప్రతినిధియగు మాంగుటూకువై గారు, బర్మాకాసన సభ బర్మకు సర్దిగులను ప్రావిన్సి యలు పద్ధతులపై పునర్ని ర్మాము గావించవలెనని కోరినట్లే దానిని ఒలవరచిరి. ప్రజ లిక నేమాత్రమును వ్యయభారమును భరింపజాలరు. బర్మాగ్రా మకాసనమున దొకటి గలదు. దానిప్రకారము ఆఫీసరు యే గ్రామమునకుగానిపోయి పాలు, గడ్డు, పుస్తకములు యేని గావలెనన్నను, యేదోకొంత డబ్బిచ్చి తీసికొనవచ్చుననికలదు. ఈచట్టముప్రకారము వారికి లాభ ముండునుగాన ఆఫీసరులకు బర్మా యిప్పు అలవెన్న నాపివేయవలెను.

సభలో జ హుసేనుఖానుగారు అబ్దుల్ క రింగారి ఉ పవాసమును ప్రతిఘటించుచు మహమ్మదీయులు హిందువుల తో లలయున్నారనియు, వారితో బాటు రక్తమునుఅర్పింప నిర్ధముగనున్నారనియు జెప్పెను.

హుస్సెనుగారు

పండిత మోతీలాలుగారి సవరణ సర్దిగులు విషయమై ఆలస్యము జేయుచున్నదనియు, ఒక్కొక్కరెల ఆలస్య మునకలిదిని సర్దిగులధీతి మరింత వెనుక బడ్డననియు హుస్సెను గారుచెప్పిరి. కమిషనునందు ఈసభపక్షమున అమితసమ్మతు ను స్వతంత్రులు వను నా రుం డి రి గా న ని వే ది క సంగీకరింపవలెనని కోరిరి. సభ్యులు ప్రగాఢాపకర్షణలకు ప్రతిపాటుముగ నున్నందులకు ఆయనకు ఆశ్చర్యమును విచార మును గల్గెను. ఆశ్చర్యమేమనగా భారతదేశములో ఇంటిమిష్ట ప్రేమ యెక్కువగ నలరు భారతీయులు ఇంటినుండి పోయి కొన్నిసంస్కరణము లింకొకచోట నుండునెడల ఎట్లుభావింప దరోగదా ప్రయోగాపుచ్చు లెక్కవయ్యెను. 12 వందల 15 వందల జీతముదెచ్చుకొనునపుడు పెండ్లానుల్లిలతో ఇట్లు చేరుటకు రే వేలు ఎట్లు నిలవజేసికొన గలరో తెలియవచ్చును. బాగా సంపాదించుకొనువారి కది చిన్ని యు త్రము గానవచ్చును. కాని ఆఫీసరియినచో నేము త్రమును ఆదాజేసికొనబల కష్టము.

పండితమాళివ్యాగారు

ఈసభవారు సర్దిగులు ఉద్ద్యోగిల కష్టములనాలోచించుట భారతప్రజలసహాయముననే యనియు, అందువలన బాగా

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 13 వ తేది శనివారము

లికమీషను సూచనలు: నెహ్రూ నవరణ నెగ్గుట

నిన్నటి రాత్రి ఏడు గంటలకు, లి కమీషను సూచనలగూర్చి జరిగిడి చర్చ ముగిసెను. నెహ్రూ గారు ప్రతిపాదించిన నవరణకు రిరిమంది అనుకూలముగను 40 మంది ప్రతికూల ముగ ను వోటు జెసిరి. అందుచే నవరణ యంగి కరింబడెను. దీనినంగీకరించి, హైందవ శాసనసభవారు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనిరి. శాసన సభవారి సమావేశమేమిగనో తెలియదు. హైందవ శాసన సభవారి యభిప్రాయ మెటులు న్నను, ప్రభుత్వమువారు లి కమీషను సూచనల అమలులో బెట్టెదరనుటకు సంకల్పములెదు. భారత యుల దున్నతనిగూర్చి పాఠించువారు తగున్నను, నర్వసుసభ్యుల కష్టములను తలపాసి కండ్ల నిరుబెట్టని వారు లేరు. ఇంగ్లండులో నన్ని పక్షములవాడును నర్వసు సభ్యులను ముందుగ సంతోష పెట్టవలయు నని కుతూహలము జూపుచున్నారు. వీరికి అసంతృప్తి గలిగినచో, పరిపాలనము జరుగుట కష్టపాధ్యమని, సామాన్యముగ నడుపుచున్నారు. సిపిలు నర్వసు ఉద్యోగులకు కష్టము లుండవచ్చును. వారి యక్కంటలు మెండుగ నుండవచ్చును. వారిదృష్టి యందు, హిందూదేశమున అభివృద్ధి వేతనములు నర్వసుములని దోచవచ్చును. గర్భదర్శిదులగు భారతీయులు, పరిపాలనమును గ్రహింపలేక బోవచ్చును. తమస్థితి ననుసరించి, లి కమీషను సూచనలను విరుపాఠించి యుండవచ్చును.

కాని, పిండికోలది రొట్టె యను సామెత నెవరును మరువజనదు. ప్రపంచమంతట హిందూదేశము బీదతన మనుభవించుచున్నది. ప్రపంచమంతట, సిపిలు నర్వసుఉద్యోగులకు పతనము లత్యధికమని చాలకాలమునుండియు ప్రకటిత మగుచున్న పషయమే. అత్యంత వ్యయకరమగు నిట్టి ఏర్పాటును మార్చి, పరిపాలనపు ఖర్చును తగ్గించుట అత్యవసరమై యుండును. రాజ్యాంగసంస్కరణములు ఇందు కనుకూలించుటకు బదులు, పరిపాలనపు ఖర్చును ఇంకను వృద్ధి జేసెను. నర్వసుసభ్యుల వేతనములను హెచ్చుజేసెను. అధికధనము ఉద్యోగుల క్రిందనే ఖర్చువడుచో, దేశాభివృద్ధి కొనసాగు టటులు? భారతవర్ష మిప్పటికే కృంగి కృశించుచుండ, మరల వేతనములను హెచ్చుజేయవలయు నని కోరుట, న్యాయమా? నాలుగవత్సరములలో నేమి యవసరము గలిగెను? నిరర్థకమగు సంస్కరణములు దొరికి, స్వపరిపాలనము చేతికిరావలయునని అన్ని పక్షములవారును అత్యాతురతతో గొరుచున్నారు. స్వపరిపాలనము లేనిది, భారతీయులు ఇంటగాని వెలుపలగాని తలయెత్తి దిరుగుట యసంభవమని, ప్రజలనుభవముచే కనుగొనగలిగిరి. ప్రజలభాంధు లిటు

లుండగ, లి కమీషను నివేదిక వారియెదుట నుంచబడెను.

లి కమీషను విచారణ వలదని, హైందవ శాసనసభవారు ముందే స్పష్టపరచిరి. అందుకే ప్రత్యేకింపబడిన గ్రాంటును నిరాకరించిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు శాసనసభవారి నలహాను లక్ష్య పెట్టరయిరి. మరల నిపుడును శాసనసభవారు నివేదికను నిరాకరించిరి. కాని ఇందువలన నర్వసుసభ్యులకు గలిగిడి కష్టముండబోదు. ఏప్రిలునెల నుండియు ఈసూచనలు అమలులోనికి వచ్చినట్లు భావించబడును. ఆపట్టినుండియు హెచ్చు వేతనములు ముట్టును. ఒక్క సందర్భమునకు మాత్రము సంతోషించవచ్చును. ప్రజాభిప్రాయ మెటుల విఫలమగుచున్నదో కనుగొనుటకు మరల మెక నిదర్శనము గనుపించినది. నత్వరస్వరాజ్యాభ్యుత్థకత గూర్చి ఇంకను సందియమేమయిన విగిలియున్నయెడల నయ్యది ఇంతటితో నివర్తికాకమానదు. హిందూ మెంబరుగు మడ్డిమెనుగారు లి కమీషను ఏర్పాటును సమర్థించి విశ్వాసమును పురిగొల్పుటకు తమశక్తి సంతయు ధారబోసిరి. వాక్యమత్యంతిచే సభ్యులను మెప్పింపనెంచిరి. యూరపీయను సభ్యులకేగాక నర్ బి. య్. శర్మగారినిగూడ ముందుకు బెట్టిరి. వైద్యోద్యోగులకు సంబంధించిన సూచనలను సమర్థించుటకు శర్మగారు పాల్పడిరి. పాపము శర్మగారు అధికారవర్గము నేర్పిన పాతమును వప్పజెప్పవలసి వచ్చెను. ప్రజాజీవితమునందు పాల్గొనుచున్నంతవరకు ఎట్టి ఏర్పాటులను తాముఖండింపవలసినవచ్చెనోవానిని సమర్థించుటకు శర్మగారు పూనుకొనుటచే, తమ ప్రయత్నమునందు విఫలమనోరథులయిరి.

శర్మగారి ద్వారా, హైందవసభ్యులను నమ్మింపనెంచినచో, మడ్డిమెనుగారు మిగుల నవజయము గాంచినచెప్పక తప్పదు. భారతీయు లున్నతోద్యోగుల నాక్రమించిన మాత్రాన, స్వపరిపాలన సమస్య పరిష్కారము గాదనుటకు శర్మగారి నడుపులే తార్తాణములు. అట్టివారు ప్రజాశయములకు భిన్నముగ ప్రసంగించుటగాక, స్వాభిప్రాయములను సయితము దాచి బెట్టవలసినవచ్చును. తెల్ల అధికారవర్గము స్థానమున, హైందవవాధికారవర్గమును స్థాపించిన మాత్రమున, మోక్షము చేకూరబోదు. ప్రజాపరిపాలన మభివృద్ధి జెందజాలదు. అధికార యంత్రమునందు భాగస్వాములయిన పిమ్మట, ఎట్టివారయినను ఆయంత్రముతో బాటు నడువకతీరదు. లేనియెడల రాజీనామా నిచ్చి బయల్పడవలయును. వేరుమార్గముండజాలదు. మరెయొక వింతను కనిపెట్టవచ్చును. యూరపీయనులకు యూరపీయను డాక్టర్లు లవసరమను వాదమును, శర్మగారు సమర్థించుట ఎంత విచిత్రమో యూహింపవచ్చును. ఈసిద్ధాంతము సంగీకరించిన, యూరపీయను యుద్యోగుల కిక్కడస్థానమే యుండజాలదు. లి క్షు నగరమునందు, భారతీయ వైద్యుని నియమించి పని జరుపుకొను చుండ, హిందూ దేశమున నివసించెడి యూరపీయనులకు భారతీయోద్యోగులు పనికిరా రనుట, నిస్సారమగు వాదమని తేలుచునక్కరలేదు. అధికారగర్వమునకును, వర్ణ ద్వేషమునకును, ఇయ్యది నిదర్శన మగుచున్నది.

శివస్వామి అయ్యరుగారు, రాజీ స్వభావము

గలవారు. ఏవిషయమునను మెంకెట్లు పట్టగూడదని తలచువారు. పాపము, వీరు లి కమీషను సూచనలను కొంతవర కంగీకరింపవలయునని హిత మొసగిరి. దేశపరిస్థితులను గుర్తించుటకు, లి కమీషనుసభ్యులు గూడ సమర్థులని, వీరు వాదించిరి. శివస్వామి అయ్యరుగారి ఆదర్శముప్రకారము సగముమంది యూరపీయను యుద్యోగులును, సగముమంది భారతీయోద్యోగులును నిలిచియుండవలెనట. ఈగమ్యస్థానము జేరుటకు వలయుసాధనల నవలంబించవలయు నట. కార్యవాదు లిందు కంగీకరింపవలయు నట. శివస్వామి అయ్యరుగారి వాదము, అధికారవర్గమునకు కొంత మనశ్శాంతి నొసగినట్లుల దోచును. నైన్య కార్యదర్శి యగు బర్దనుగారు అయ్యరుగారి ప్రసంగముపట్ల కొంతవరకు సంతృప్తి గనుపించిరి. రంగాచార్యులుగారు మాత్రము శివస్వామి అయ్యరుగారి వాదమును నిర్దాక్షిణ్యముగ తుత్తునియలు జేసిరి. అంగీకరించినచో కమీషనుసూచనలను పూరిగ సంగీకరింప వలయును, లేనియెడల నిరాకరింపవలయును, అంతయగాని మధ్యమార్గము లేదనిరి. లి కమీషనును స్థాపించినసూత్రము సంగీకరించుచో హిందూదేశము తనకు గావలసిన ఉద్యోగులను తాను నియమించుకొన వీలులేదు. ఇందుల కేర్పాటులేనంతవరకు స్వపరిపాలనము గగనకును ముముగద. త్వరలో స్వపరిపాలనము చేజిక్కివలయునని భారతీయులొకవంక పరితపించుచుండ, ఉద్యోగుల నియామకము నితరులచేతికి వప్పగించుటకు వీలగునా? నర్వసులను ఉక్కుచట్టముపై స్వపరిపాలనమును నిలువబెట్ట వీలులేదని లాయడు జార్జి గారికి హిందూదేశము వెనుక జవాబిచ్చియుండును. మరల నట్టి సిద్ధాంతము సంగీకరించుట దుర్లభము. ఏలనన స్వపరిపాలనమునకు మూలాధారము లసలే దొరికిపోవును.

రంగ చార్యులుగారు సూచించినట్లుల లి కమీషను సూచనలు ఒకటింబొత్తిక కోటి రూపాయల ఖర్చు నధికముజేయును. ఇంతసామును భరించుటకు హిందూదేశమునకు శక్తిగలదని యూహించుటకు సాధ్యమగునా? నాలుగవత్సరముల క్రిందల వేతనాదులను హెచ్చుజేసినపుడు కోటిరూపాయలకుబైగ వ్యయమధికమయ్యెను. అప్పుడు జీవితావసర వస్తువులధరలు మున్నగువిషయము లన్నియు యోచింపబడెను. కాని మారకపురేటు హెచ్చినని ఇప్పుడు మొంబెట్టుచున్నారు. మారకపురేటు హెచ్చినందులకుగాని తగ్గినందులకుగాని హిందూదేశము బాధ్యురాలుగాజాలదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చినట్టి ఏర్పాటుల జయుచుందురు. ఇతర దేశములవారు జనాడ ఏర్పాటులకు గూడ, హిందూదేశము నష్టపడవలయునా? రంగచార్యులుగారు తెలిసినట్లు, మారకపురేటు ఎప్పుడును ఒక రింతగ నిలిచియుండునని, ప్రాజ్ఞులవరును తలంపజాలరు. తాత్కాలికపు పషయముల నాధారముగ జనుకొని, శాశ్వతపు ఏర్పాటుల గావించుట ఏటి న్యాయమో యూహింపవచ్చును.

ఇప్పుడు వస్తువుల ధరలు తగ్గినవి. అట్టితరీ, ఉద్యోగుల వేతనాదులను తగ్గించుట సమంజసము. ఏకారణముచే, వేతనములను హెచ్చింపవలయునో తెలియకున్నది. ఒక్క-కారణము మాత్రము పైకి గను

పించుచున్నది. భారతీయులు స్వరచాలనము నతి గాఢముగ వాంఛించుచున్నారు. గడువు దినమురాక ముందే, సంస్కరణములలో మార్పులు గలుగక తప్పవని, స్వస్థుడవ్వగు లాహించి యుండురు. అందుచేత్రోత్తరపర్వతల గాఢాకముందే, స్వస్థు సభ్యులు శాశ్వతముగ నిలిచి యుండుటకును, హెచ్చు పేతన సాకర్యమును బడయుటకును వీలేర్పడినచో, ఆపిమ్మట వారు నిశ్చింతగ కాలము గడువచ్చును. ప్రజలట్టి దుస్సితీతంబున పట్టికిని లెప్పి పెండ్లలని వచ్చును. ప్రజాశయము లీతరున విఫలమగును. ఇట్టి యుపద్రవము నెదుర్కొనుటకే, లీకమీషను నివేది కను బూరిగ నిరాకరించుట యవసరమయ్యెను. స్వస్థు ఉద్యోగులకును వారి కుటుంబములకును రానుపాను ప్రయాణపుఖర్చుల నిచ్చుట, యసమం జనమనీ యుపసక్తికలెడు. కొలదిమంద బ్రటిస్సు ఉద్యోగులకేరకు, హెచ్చుపేతనముల ననుభవించెడి బ్రటిష్ పైద్యులు గావలయు ననుట, న్యాయ పిరు దము. నెహ్రూగారి సజరణ సంగీకరించు నెడల, హెండ్లవశాననసభ నాగరికసమావేశము గానెర డని, నూతన యూరిపయనుప్రతినిధి యగు కలనల్ క్రాఫర్డుగారు పత్రికాచరిత్ర. నెహ్రూగారి సవరణ సంగీకరించుచే, హెండ్లవశాననసభ నాగరికమును కోల్ పయియించును గాబోలు! కాని క్రాఫర్డుగారు సూచించిన నాగరికము భారతీయులకేకలెడు. ము ష్యుటల గంజత గుటుకు కి కలెనెవారికీ, పాశ్చాత్య నాగరిక పరిమాణ మెటు లలవడును? వానిని సరి త్తప్పించుచుట, భారతీయుల కెటుల సాధ్య మగును? నాగరికమునకిన్ని, అట్లెగరెము క్రేష మని భారతీయు లెంచెదరు. నాగరికమును కొల్పో యినను స్వగౌరవమును నిలుపుకొని నందులకు, హెండ్లవశాననసభవారి సభిసందించెదము. కాని, ఇంతిట్టితో, శాసనసభ్యుల కర్తవ్యము ముగియ లేదు. శాసనసభలో జరిగినచెర్చ యంతయు సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై వెలుపల నెక్కిడుదిట్టి బని చేయవలయునని మాత్రమే, నిరూపించు చున్నది.

అస్పృశ్యత నివారణము

అస్పృశ్యతను నివారించుటకు, ఉన్నత జాతుల వారు క్రిందిలో కృషిపనిపెట్టగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగదు. నాగపురమునందు, అఖిల హిందూసమా జమువారు జేసుని యుత్సవమును జరిపి, అస్పృశ్య తను పాటించుకొండు నేర్పాటుల గావించిరి. ఉన్నత జాత హిందువులతోబాటు గజేసుని సేపించుటకు నిమ్నజాతులకవకాశమిచ్చిరి. ఇట్టి విశాలభావమును జూపనందులకు, అస్పృశ్యతానివారణకు, గలయాటంక ములనుసంఘపిడు సవాంచును గాకయని ప్రారంభి దము. భగవానుని సేపించుటకు హిందువులందరును ఏక ప్రదేశమున గూడుట, ఎంతయో సంద సంతాపకము జపు సక్కరలేదు. హిందూమతము హెచ్చుతగులును, క్రూర వర్తన మును సహించు. సర్వభూతములను తమవలె జూచుకొనవలయునని కోరెడి హిందూమతము, చిమునుదోమనుగూడ బుద్ధిపూర్వకముగ జంపగూడ దని యిట్టి హిందూమతము, మూనిప్రలంబును పరబ్రహ్మస్వరూపుని బోధించెడి హిందూమతము అపవద్ధున పెంచుటకు బూనుకొనునా? చండాలుని

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గాంధీ మహాత్ముని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

13.9.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

పంతులుగారికి చేరిన వనూక్ష

చండాలు

48799-8.5

ఇదివఱకు

23831-14-11

పూజానిధికి సొమ్మునింపు చీరనమా - కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లెంబుకెట్టిడి, మద్రాసు

దూరము బోవలయునని దెప్పటలో, చండాలు డొనర్చిన పాశ్చాత్యములను నిరూపించుట కటుల నొక స్ఫూర్తికర్త జెలిపి యుండవచ్చును. అంత మాత్రముచే అత్యధికసంఖ్యాకులగు పంచములంద రును చండాలురనియు, బ్రాహ్మణస్త్రీల దుష్కృ త్యములవలన వీరు ఉద్భవించిననియు, కలియుగము నిలిచి యుండునంత వరకు వారు శాశ్వత నరక కూషములందు బడి శ్రుగుచుండవలయు ననియు, చెప్పట నగుపాటుగాదా? “తత్వమసి” యని బోధించిన శృతులెంతటి విరుద్ధవాదము సంగీక రించునా? అంగీకరించు నెడల, హిందూమతపు యత్కృష్టతయే అంతరించును. గాంధీమహాత్ముని బోలు సుపుత్రుల గనిన హిందూమాత సంకుచిత హృదయ యనిపించుకొనును. ఆ ర్యావర్తము ప్రపంచమునకు ధర్మోపదేశముజేయ గల శక్తిని పూర్తి గ కోల్పోవును. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారలు తమ క్రూరచర్యలను సమర్పించుకొనుట కనుకూలావకాశము గలుగును. పంచములు మతసంబంధముగు హక్కులనయినను గోరుటలేదు. మతాంతరులపట్లను తుదకు తిర్య గంతువులపట్లను సయితము జూపెడిఆదరణనయినను తమయెడజూపవలయునని ఉన్నతజాతులవారినిగోరు చున్నారు. తమ జీవితకాలములో అస్పృశ్యత నివారణగానిచో రాబోవు జన్మలోతమను పంచము పల్లెయందు బుట్టింపుడని మహాత్ముడు భగవంతుని వేడుకొనుచున్నాడు. అస్పృశ్యతా నివారణ సంఘ సంస్కరణ ప్రశ్నలలో నొకటిగాదు. ఆప్రశ్నల విషయమైదూర మాలోచింపవచ్చును. కానిమాన వుడై జన్మించినందులకు ఫలముగ అనుభవించదగిన కనీసపు స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే యొసగుట ఉన్నతజాతులవారిధర్మముగాదా? ఈశ్వర నివాస యోగ్యుడగుదేహభారుని నిష్కారణముగదూరము లోలగపొమ్మని అకారవశదుట స్వాతంత్ర్యమాత్ర ములకు విరుద్ధముగాదా? స్వరచాలనా సిద్ధి కిట్టి సంకుచితభావములు తోడ్పడజాలవు. తమ పౌలము కావరులును తోడిదేశీయులును స్వయతస్సులును మాతంగవంశీయులును నిష్కలములును దీనులునగు పంచముల మొరలనాలించి వారిపై భౌత్యప్రేమ జూపునటుల భగవానుడు భారతీయుల నెల్లరను పురిగొల్పు గాక!

రామస్వామినాయకరుగారి నిర్బంధము
మద్రాసు రాజధానియందు మరల నిర్బంధ ప్రయోగమునకు గడంగవలసిన యవసరమేమి గలి గెనో తెలియదు. ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరు

గారిని, మార్చిలో నెవ్వడో మైలాపురమునం దిచ్చిన యుపన్యాసములకై నేడు ప్రాసిక్యూటు జేయుటజూడ ఆశ్చర్యము గలుగకమానదు. రామ స్వామి నాయకరుగారు తమిళదేశ నాయకులు. తమిళరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమున కధ్యక్షులు. విశేషముగ పలుకుబడిగలవారు. అసహాయోద్యమ ప్రారంభమునుండియు తదుద్యమాభివృద్ధికై నాయ కరుగారు మిగుల కృషిపనిపి తమిళరాష్ట్ర కృతజ్ఞ తకు పాత్రులయిరి. వీరు జన్మతః ఆంధ్రులగుటచే ఆంధ్రదేశము గూడ వీరిని గాంచి గర్వపడక మానదు. వైకంసత్యాగ్రహోద్యమ మారంభ మయినపిమ్మట నాయకరుగారు తిరువాన్కూరుకు వెడలి సత్యాగ్రహులకు నాయకులయిరి. రెండు మార్లు కారాగృహమునకుబోయి తమ కార్యదీక్షను వెల్లడిజేసిరి. తిరువాన్కూరు సంస్థానమువారు సత్యాగ్రహులను నిర్బంధమునుండి విడిచిపెట్టిన పిమ్మట వీరు స్వగ్రామమునకు బోవుట తలపించెను. ఇట్టి నాయకుని ప్రస్తుతసమయమున అరెస్టుజేయుట వలన తమిళదేశములో బెరుగుచున్న అశాంతి వృద్ధి యగును గాని తగ్గ నేరదు. తమిళరాష్ట్రమునందు రాజకీయాందోళనము తీవ్ర ముగ నయిననుజరుగుటలేదు. అనవసర నిర్బంధము లకుగడంగుటవలన నేమిప్రయోజనముగలుగునోతలి యదు. అయినను, నాయకరుగారి నిర్బంధమువలన, తమిళదేశపు కార్యదీక్షకుగాని, వైకంసత్యాగ్రహో ద్యమమునకుగాని కొరంత గలుగదని తలంచెదము. భారతీయులు స్వరాజ్య సంపాదనముపట్ల విశేషా నక్తులగుటకే, అధికారుల దండనపక్షతు లధికముగ తోడ్పడుచుండును.

జాతీయవాదుల సభ

ప్రత్యేకనియోజకవర్గము

లక్ష్మోఒడంబడిక అవలంబనీయము

సీమ్య, సెప్టెంబరు 12: - పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారి యాజమాన్యమున జాతీయవాదులు సమావేశమైరి. స్వరా జ్యవాదులు, యిండిపెండెంటువాదులు కూడ సమావేశములో పాల్గొనిరి. ప్రత్యేకనియోజకవర్గమువిషయమున ఈ పక్షము వారు లక్ష్యం పురమున గావించబడిన ఒకపరికర ప్రకారము అనుసరించెదరు. కాని అవసరమైనచో వారివారి సంఘములతో సంప్రదించిన తర్వాత హిందూమహమ్మదీయ నాయకుల సమా వేశములో చేయబడిన మార్పుల మిషనరీయపుగా లక్ష్యం పు రపు ఒకపరికరప్రకారము విమర్శించెదరు. రెండు సంఘముల వారికిని గలభేదములను వివాదములనునివారించి సఖ్యమొనర్చుట కు యిరుపక్షములవారును ఒక్కొక్కరు విమరురు సభ్యులనునియ మించుకొని కమిటీవారుచెప్పిన ప్రకారము విశేషమును స్పృహ చేసికొనవలయు నని యొక తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

విల్లింగుడను పతనమందిరము:—మొమోరి యలు హాలువద్ద విల్లింగుడను పతనమందిరమును 14 వ తేదీన గా|| టి. ఎ.కె. శివజ్ఞానం విశ్లేషణ తరచెదరు.

విజయనగర సామ్రాజ్యము:—సుగుణవిలాసపథ వారు శేషసాయంకాలము 5.30 గ|| విశ్వోరియా పబ్లికహాలు లో వరదలపహాయనిధికిగాను తెనుగున విజయనగర సామ్రాజ్య మను నాటకమును బ్రదర్శించెదరు.

రాకపోకలు:—ఇంటిరియలు క్యాంకు మానేజింగు గ వర్మరు ఎ.కె. ఎం. మల్లెగారు, కలకత్తాకు, ఎ.కె. ఎస్. మల్లె రావుగారు మైసూరునకు నిన్న రాత్రి పోయిరి

ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారు నిన్న రాత్రి ఈ కోనుకు పోయిరి. వ్యా|| వాలసుగారు, కారములు ఫిఫు ఇంజ నీరుగారు నేడు మదరాసు వచ్చిరి.

జగన్నాథభక్తసభ:—ఎగ్జ్యూరు శ్రీజగన్నాథ భక్తసభవారు శ్రీకృష్ణజయంతి ఉత్సవమునందర్పమున ప్రతితి డివారమున ఎగ్జ్యూరు ప్రాజెక్షన్లను వేదవిలాసభవనము నందు సంగీతభలను జరుపుచున్నారు. శేషసాయంకాలము 4.15 గ|| తంజావూరు టి. ఆర్. రామరావుగారు జితలేరంగ ము, సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు (మధుర) ఫిడెం, శంకరమీనను గారు (తిరుచూరు) మృదంగ వాయిద్యములతో సంగీతసభజరు గును.

తిలకపూటనందు బహిరంగసభ:—కాంగ్రెసు సభవారి యాజమాన్యమున తిలకపూటనందు ఆదివారము 14 వ తేదీ సాయంకాలము 6 గ|| కాంగ్రెసుసభ్యులకు మునిసిపలు ఎన్నికలలో విజయము కలిగినందుకు అభినందించుటకై మద రాసు పురజనుల బహిరంగసభ జరుగును. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యం గారు, టి. ప్రకాశంగారు, టి. వి. కల్యాణసుందరంశెట్టి, కె. నాగేశ్వరరావుగారు, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు మున్నగువారు లుపన్యసించెదరు. ఎల్లరు విచ్చేయ బ్రాధ్ధితులు.

తిరుచనాపల్లి, సెప్టెంబరు 13:—తిరుచనాపల్లి, కరూరు యాకోడుమధ్య సరాసరి రైలుప్రయాణము ఆశంభమైనది. (ఆ. ప్రె.)

ఆస్థానమాజమువారి రిపోర్టు

వరదలవలనగల్గిన ఘోరనష్టము
మదరాసు, సెప్టెంబరు 13:—స్వామి శ్రద్ధానంద వారిచే సంపాదించిన ఆర్యపూజమువారు వరదలచే పాడైపోయి న ప్రాంతములనుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు: “మేమెక్కడ తుపోయినను మమ్ము నాశనచేసెద ఆహ్వానించుచున్నది. పచ్చని పైరుబండు భూములన్నియు యిసుక తిప్పలై పోయినవి. యిక్కడ పాటక జనమమధినించుచున్న బాధ వర్షనా తీతము వియ్యముధర సుమారు 400ల రెట్టు పెరిగినవి యిందుకుకూచిపోయి నవి. సుమారు 90 పాకలను బీడుకొరకు చేయుచితిమి. పాక ఒకటికి రు 3 లు ఖర్చు అయినవి.”
వేరువేరుగా తేయుచున్నవారు ఒక్కొక్కే సహాయము చేయ తలపించునేమో అని వీరు మలబారు ప్రాంతమున వరదల చే నిరాధారలయి యున్నవారి కుపమశకునము చేయుటకు బోవన వారు.

హిందీ-తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు
వీలయిన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.
బాలశిక్ష 0-5-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.
తవల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయ,
7, తంబు శెట్టిపేథి, ముదరాసు.

(11వ, పేజీ, తరువాయి)

పరిశ్రమ జేయుటకు ప్రజలపై నెక్కువభారమువేయ గూడదనియు పండితమదనమోహన మాలవ్యాగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు భారతశాసనసభ కోరిన ప్రకారమే తేయునెడల యూరోపి యను వాణిజ్యసంఘము తమ కున్న మూలధనంతటితోను ఎదురుదిరుగునని విల్లునుగారు చెదరించిరి. భారతశాసనసభ పండిత మోతీలాలుగారి సవరణవంగీకరించునెడల ఆనాగరక మగునని క్రాఫర్డుగారు జెప్పిరి. హద్దనుగారు భారతశాసన సభయొక్కను యెక్కువ అభివృద్ధిగాంచుటకుతగదని అభిప్రాయ పడిరి. సర్వసులకు న్యాయము తేయుట క యి సభ వారు చిత్తకుద్ధితో సాను గ్రి న త ను ప రి శీలిం నదలపెట్టిన విషయము నీమిత్రులు గ్రహించికి పోయిరి. వి. సి. యస్ ఉచ్చోగులను భారతదేశము కోరినది వారి గుణవిశేషముల జూచిగాని యూరోపియను లగుచేతగాదు. భారతదేశ ము తన పట్టుక సర్వసును దానునిర్మించుకొనునటుల వశిచేయు వలెనని ఆయన కోరెను. ఈసర్వసు సర్ చారల్య ఇన్స్పెక్టరు చెప్పినటుల మంచి సమర్థత గల్గి యెట్టి దురలవాటులకు గడంగ నలై యుండవలయును. హిందూమహమ్మదీయులకు పట్టుటలు గట్టుట కారణము ప్రజలలో విద్యావ్యాపకము లేకపోవుట యే. ఇంగ్లాండులో గూడ ప్రజలలో విద్యావ్యాపకము లేనపు డిట్లేజరిగెను. ఇండియను సివిలు సర్వసు కంతమంచినవి జేసిన ను భారతదేశములో అబ్దులు కాశీఫంటి వారు సరియైనరీతిని ఆలోచింపనివా రున్నందులకు ఆయన విచారించెను. (నవ్య) ఇంతకును తప్ప ప్రభుత్వమువారు గోడ్ల నిర్మంధవిద్యాశాసన ము నంగీకరింపక పోవుటయే. ఇచట నిమ్మజాతుల నుద్ధరించుట కు ఇండియను సివిలు సర్వసు యేమియును చేసియుండలేదు. దీనికంతకును విద్య లేకపోవుటయు, ఆర్థికపరిస్థితులు మాత్రమే కారణములు. వారిలో విద్యావ్యాపకమునుండనెడల నిమ్మజాతు ల సమస్య సులభముగ పరిష్కారము గాగలదు. స్వరాజ్యపక్ష మువారును ఇండియన్ డెంటును సర్ శివస్వామి అయ్యరు సర్ చిమన్లాల సెటల్వాద్ గాగ్లా అం ద రు స ఇ క ముం దు రె క్రూయిటుమెంటు నావపతననియేకీ భరించిరి. ఈయేగ్రిన ముగు వాంఛితమునైనను హోంమెంబరుగారు భారతమంత్రికి చెలుపవలెనని ఆయన కోరెను.

హోంమెంబరు ప్రత్యుత్తరము

సర్ అలెగ్జాండరు వడ్డీముగారు చర్చను ముగించుచు చర్చయంతరమును కొన్నిచోట్ల తప్ప మొత్తముమీద శాంతముగ జరిగినందులకు సంతోషమును చెప్పిరి. భారతీయుడనగా శాసనముప్రకారము భారత దేశపు నేటిపులని యెవరినందుకో వారం దరును అర్హుగునని ఆయన కర్నలు గిడ్డిగారికిని, కర్నలు క్రాఫర్డుగారికిని హామీనిచ్చిరి. ఈనివేదికవలన అభివృద్ధి యే మియును జరుగలేదను అభిప్రాయముతో ఆయన యేకీభవింప లేదు. సర్వసులపై రాష్ట్రముల కధికార మిచ్చునివయచున నూపలు చాలవకు పోయెను. సభవారు కోరినంతకాకపోయి ననుఎక్కువ అభివృద్ధియేయవచ్చును. భారతీయుల నెక్కువ గ జేర్చుకొను విషయమున ఆయన 10 వ తేదీని చెప్పిన వరను లను సభ్యులు గమనింపవందుకు ఆయన విచారమును చెప్పెను. ప్రస్తుత భారత పరిస్థితుల జూడ ఈ దేశలాభమునకై సర్వసు లందు యూరోపియను లుండుట అవసరమని భారతప్రభుత్వ మువారు దలంచినటుల ఆయన వ్యక్తముజేసెను. బ్రిటిషు క్రూ యిటు. మెంటు ఆపిన ఇప్పుడున్నవారికి చాలవచ్చుచును విషయ మై యేభుద్ధుడుగాని ప్రత్యుత్తరమియకుండుట ఆయన కాళ్ళ గ్యముగనుండెను. ఇప్పటికేగతనామగవత్సరములలోను సా మాన్యము గ 324 నుం ది ఆ ఫీ స రు లు కాల ము పూర్తి గా ని చే పిం ఛ ను పు చ్చు కొ ని రి. ఇది చాలపెద్దసంఖ్య. భారతశాసనసభలు యుక్తము నాలో చించుననియు, సవరణ నుపపాదించినవారు విజ్ఞానలనియతము నకు నమ్మకము గలభు. కాని యీ భ సర్వసులగూర్చి ఆలో చించుటకు మరయొక కమిటీని ని యో గిం చు నె డల అనిర్ణయము రాయల్ కమిషను నిర్ణయముకన్న నెక్కువ తేలికగనుండనని ఆయన భావము. ఇంత ఆలస్య మైయుపుడాశన నిమ్మజాతినవస్యగూర్చి చర్చింపగోరలేదు. ఆయన తానే నిమ్మజాతికి జెందినటుల భావించెను. (నవ్య) తుదకాయన పలేలుగారు స్వప్రతిభకు తగినటుల సవరణయొక్క అసలుపాక్షేత్రమును చెల్పుదు గావించినయవన్యాసనుగుగూర్చి చెప్పెను.

సర్ అలెగ్జాండరు గారు తుదకు చెప్పిరి: “దీనికంతకు ను అర్థము మీరు నివేదికయందు చెల్లిన ఇండియన్ జేషనుకు ప్రాచీనియలైజేషన్యను ప్రతికూలముగను, సర్వసులకీయదలసిన సౌకర్యములకు ప్రతికూలముగను వోట్లనియ్యబోవుచున్నారన్న మాటయేగదా.”

హోంమెంబరుగారు తుదకు చెప్పిన అభిప్రాయమును గూర్చి పండిత మోతీలాలు క్రాఫర్డుగారు కొన్నిఅభిప్రాయ ముల చెప్పిరి. పండిత మోతీలాలు క్రాఫర్డుగారి మాటలు పత్రికా విరచయిత లుండుచోటుకు వినబడలేదు.

హోంమెంబరుగారు పండితుడు చెప్పినదానిపై ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సభవారు పండిత మోతీలాలుగారి కనుకూలముగ వోటు నిచ్చి నివేదికలో సలహా యి య బ డి న విధమున సర్వసులరాష్ట్రీయపరము జేయుటకును భారతీయుల నెక్కువ జేర్చుకొనుటకును ప్రతికూలముగ నుండునని చెప్పిదిద్దు కొనిరి.

వీడుగంటలకు వోట్లుదీసికొనబడెను. పండిత మోతీలాలు గారి సవరణ అంగీకరింపబడెను. 68 మంది అనుకూలముగను 46 మంది ప్రతికూలముగనుండిరి. దీర్ఘవార్షధ్యలు చెలరేగెను. అంత సభ అపివేయబడెను. మరలసోమవారము సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

ధారతి

సత్రమాసపత్రిక

ప్రతిదాండ్రమాసాదితి ప్రచురింపబడును
సచిత్రమాసపత్రిక ప్రచురించినయందును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాణ్ణయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో పత్రికాసమునను 200 పుటలు లిగియుండును.

సంపత్తిర చువా	రూ	6	0	0
అర్ధ సత్పరము	,,	3	0	0
విశిష్టత	,,	6	10	0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు లాగాలు 0.10.0
స్థాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేసినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా యించుకొని శిక్షిససొమ్మునూత్రము పంపవచ్చును.

ప్రస్తుతిము పోస్టులు రూపు ప్రకా రము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0.3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మిగతే ముందుగ ప్ర యార్జన పంపిన క ఖర్చు గగును. పి. పి. లు పంపి నచో సొమ్మునూకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు కంపుట ఆలస్య మగుటయు భరింపరాదు.

స. శే. జ. రు, ధారతి.

ముద్రాణము: ముద్రాణము

వాయువు నొప్పులు ముందు

నీవా 1-క రు. 1-0-0 వి.పి. 1-0-0
అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గానీ మార్పువలన, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లనందులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల బిగియుట, 4. నుదులయందు ఉబ్బుట, 5. తేమటకు కదలటకు వీలులేనటుల సర్వాంగములు బిగియుట మొదలగు నవి. ఈ మందును కొన్ని పూటలు త్రాగినతోడనే గంధి యందు పోటు నొప్పులు పోయి శరీరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపొగుముతో గాని గాచి అమృతాంజనము రాయవలెను.
అమృతాంజనం నీటిలో, మదరాసు - పొంగళాయి.

విచిత్ర రాజకీయపరిణామము

బెంగాల్ అడ్వకేట్ జనరల్ యస్. ఆర్. బాసుగారు తమకుమారునకు వ్రాసిన లేఖ.

నాప్రియపుత్రునకు,
నీవు భారతదేశపు రాజకీయవిషయములందు పరిచయము కలుగజేసికొనుచున్నావని వినుటకు చాలసంతోషమునున్నది. నీయాభిప్రాయములు నాయభిప్రాయములకు భిన్నముగనుండుట నా కయ్యిట్లును భయపడవలదు. కేవలము నాయభిప్రాయములనే నీ ననుకరించినచో విచారము నొందెదను. తిన్నగ నాలోచించినవిమర్శలు నాయభిప్రాయములకు ప్రతికూలములైన యభిప్రాయములు నీకు కల్గుచో నేను ఎంతమాత్రమును విచారించను. కాని అనాలోచితముగగాని స్నేహితుల సంకల్పదోషమునగాని నీవు అపసిద్ధాంతముల గావించుకొనవలదు. నిజమైన అభిప్రాయ భేదము లొకవిషయమున నుండుట మంచిదే. విభిన్నములయిన యభిప్రాయములను తెలిసికొననిది విషయముయొక్క సత్యమును నీవెన్నడును కనుగొనజాలవు. సత్యము నెఱుంగవలె నన్న నీ నిజాభిప్రాయ మెట్టిదైనను ఎదుటివారి యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ వాదించి వారివాదముయొక్క సారమును గ్రహించవలెను. తొందరతొందరగ సిద్ధాంతములకు దిగవలదు. నేను నీకన్న పెద్దవాడ నైనను ఇప్పటివరకును నేర్చుకొనుచునే యున్నాను.

నీవు అక్టోబరులో కేంద్రీయమును నీకు ప్రియముగ చూచి త్రవవిధ్య నభ్యసించువునున్నావు. ఆసందర్భమున నితరదేశముల చరిత్రముతో భారతవర్ష చరిత్రమును పోల్చి చూచిన విషయము నీకు సుబోధకము కాగలదు.

నేను నీకప్పుడు భారతరాజకీయములనుగూర్చిన నాయభిప్రాయములను సంగ్రహముగ తెల్పెదను. జాతీయవాదులు అసహాయవాదులు స్వరాజ్యవాదు లందరివలెనే, నేనును నాదేశమునకు స్వరాజ్యమో స్వపరిపాలనమో ఏపేక్షలేననుభవించుచున్నాను. కాని సాధనమువిషయముననే వారికిని నాకును అభిప్రాయ భేదము కలదు.

ఆయుధములబలమే ప్రస్తుతసమస్యను పరిష్కరింపగలదనియు, ఈమధ్య పోలీసువారు బాంబులు నిర్బంధపరుచుచున్న యంత్రతాలయమును కనుగొనుట విచారణీయమనియు తెలిపితిని. నేనివిషయమును పూర్తిగ భిన్నాభిప్రాయమునై యున్నాను. నీవు అనాలోచితముగ నభిప్రాయ మొనరింపిన నాకు భయము గుఱుచున్నది. నీవు మనస్థితిని తిన్నగ నాలోచించితివా? మనకాయుధములు లేవనియు, వానిని సంపాదించుమార్గములు లేవనియు, వాని సుపయోగించుమార్గము తెలియదనియు, మన మేకజాతివారము కామనియు మనలో నైకమత్యములేదనియు, అందువలన నాయుధములతో మనము జయింపలేమనియు నీకు తెలియదా? వాస్తవికతలు, ప్రేలుము ఆయుధసామగ్రి విశేషము గ ను పయోగింపబడు నీకాలములో, కట్టెట్టుములుకల బ్రిటిషువారి నై న్యమును గెలుచుట యిట్లును నీవు తలచెదవా? రెండువిషయములు చాలును కల కేటానకమును ధ్వంసముచేయుటకు సాధారణముగ నొకమరభిరంగి చాలును నిరాయుధులగు జనులమొత్తముల నొక్కప్పుడిచెవరగొట్టుటకు. కావున ఆయుధాదులబలముతో స్వపరిపాలనము సంపాదించుట దుస్సాధ్యమనియు, భారతదేశములో తెలివివాలిన యెవరో కొంద రరాజులుతప్ప నెవ్వరును నిట్టి విధానము నాచూపరనియు నీవు కొంచెమాలోచించినచో గోచరింపగలదు.

ఇక బాంబులవిషయము:—అవి కేవలము పిరికినాండ్ర ఆయుధములు. ఏదేశమును రహస్యముగ కావించబడినకాత్మలములముగ స్వాతంత్ర్యమును బడయ లేదనియు, రహస్యసంఘములు దుండ్రోహులుండక తప్పవనియు, వారివలన తోడివారి గుట్టంతయు బయలుపడుననియు చరిత్రను జదివినచో నీకు తెలియును.

1905-1906 సం॥ లలో బాంబులు, రివోల్వరులు మొదలగువానితో స్వాతంత్ర్యము సంపాదించవలెనను నుద్దేశముతో జర్మనీనుండి నైతము ఆయుధములను తెప్పించుటకు యత్నములు గావించి బంగళాదేశమునందు స్వాధీనత్వమునై ప్రాణములను నైతము దేశముకొరకర్పించుటకు సిద్ధపడిన అరాజకులగు యువకులేమి చేయగలిగిరి? ఇద్దరు స్త్రీలను, పోలీసుశాఖకు చెందిన భారతీయుని కొంతమందినిమాత్రము చంపగలిగిరి. కాని వారవలెగ పట్టుబడిరి. రహస్యసంఘములన్నియు మిత్ర

ద్రోహులొనగినచో ననుగరించి భిన్నము గావించబడెను. వారిలో విడుదలయైన ఎవ్వరితోనైన సంభాషించినచో బాంబులు రివోల్వరులాదిగాగల యాయుధములు స్వరాజ్యము నెన్నడును ప్రసాదించజాలవని చెప్పెదరు. ఇప్పటి అరాజకులు తెలివివాలినవారును ప్రాతఃసంగతుల నెరుగనివారును ఎరిగినను మరచిపోయినవారును నై యున్నారు. అన్నిరహస్యసంఘములందువలె వానిలోకూడ విశ్రద్ధోహులు బున్నందున నవి యన్నియు బయలుపడుచున్నవి. ఆయుధబలముగాని, దొర్లన్యముగాని, బాంబులుగాని భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము నెన్నడును ప్రసాదించజాలవు. నైతికముగ నొత్తిడి యొక్కమగ నుండెడు నిక్కాలమున బలోపయోగమంత యవసరమని తలచెదవా? అట్లయిన స్వరాజ్యసంపాదనకు మార్గమేలేదా? ఉన్నదనియు, మనమర్హుల మయినవెంటనే స్వరాజ్యము మనకు లభించి తీరుననియు, నేడు రేపుల కాకపోయినను, ఇన్నిశతాబ్దములనుండి దాస్యము ననుభవించుచుండిన మనకు, ఏబదియేండ్లయినను లెక్కయేమి?

మనలోని అంతర్విభేదములన్నియు తొలగినవెంటనే మనకు స్వరాజ్యములభించునని నానమ్మకము. అందుకు మనకృషియే ఆత్యవసరమగును.

ఏదేశమును దయాధర్మము కలిగియుండుదు. తనయొక్కలాభమును చువుకొని యేదేశమును నితరదేశములకు లాభము చేయరజేయదు. ఇంగ్లాండుకూడ నిట్లే తనకు లాభము కలుగుననునిశ్చయము కుదురునంతవరకు భారతదేశమునకు సంపూర్ణస్వరాజ్యము నొసగదు. కాని నిస్సర్దుముగ నాయబుద్ధికలవారగుటచే ఆంగ్లేయులు మనయాందోళనమునకు పరిహారముగ కొన్నికొన్ని లాభములను మాత్రము కలుగజేయుచుండుదు. కాని భారతదేశము సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవునను భయము వారి కున్నచో నిట్టిలాభములవలన ప్రతిహేళనలతోమే కలుగును.

ఈసందర్భమున కొంచెము శాఖాచరిత్రమును కావించెదను. నేను ప్రజాభిప్రాయమును ప్రకటించు నాందోళనమునకు ప్రతికూలుడనుకాను. ఇంగ్లాండుదేశమునకుఇక్కడనున్న బ్రిటిషుద్యోగులయందు దెక్కుమందిశ్వాసముండును. ఇంగ్లాండుదేశమును విడిచిపోయెదను ఆంగ్లేయుడు ఆంగ్లేయగుణములను కోల్పోవుటయేగాక పెద్దముఠ్యుని తరహాకూడ కోల్పోవుచున్నాడని. ఇంగ్లాండునకు తెలియదు. ఆందోళనమువలననే ఆదేశమునకు సత్యము గోచరించును. ఇంగ్లాండుదేశములోకూడ నల్లై, పీటర్లు హత్తులవలన సంస్కరణ శాసనముయొక్క అవశ్యకత గోచరించెను. బాంబులవలన భారతదేశమున న్యవహారములు తిన్నగ లేవని గోచరించెను. ఆనంతరము జరిగిన సంగతులవల్ల బాంబులక్కరలేదనియు, ప్రత్యేక కారణములవల్లబ్రిటిషు భారతదేశము నెడదృష్టినిశితముగ సాగింపవలసియుండుననియు ద్యోతకమైనది. ఇప్పట్లు బాంబులు కార్యసాధనలన్ని నీధిని చెడగొట్టును. కాని సక్రమాందోళనము మేల నిద్రింపకుండ ఆంగ్లేయమును మేలుకొల్పుచుండును.

దురదృష్టవశాత్తుమన రాజకీయనాయకుల ఎంతవరకాందోళనమును సాగింపవలెనో ఎరుగకున్నారు. ఇంతవరకు జరిగినసంగతులతత్వములన్నిగా తెలియనందునవారికి ఆంగ్లేయుల స్వభావము బోధపడలేదని నాయభిప్రాయము. కన్నెడిదలతుల సాత్యమాలకముగ భారతదేశమును కోల్పోవలసివచ్చునను భయమున ఆంగ్లేయులు మింటో మార్చే సంస్కరణములను ప్రసాదించిరియు అసహాయాద్యములను భయపడి మాంటోమెయ్యు ధర్మ సంస్కరణములను ప్రసాదించిరియు దేశములో నెల్లగుచు లుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారును, ఇతరులు చాలమందియు ప్రభుత్వమును స్తబ్ధింపజేసినచో స్వరాజ్యములభించునని తలచుచున్నారు బ్రిటిషువారి స్వభావమును నేనింతొక విధముగ నన్వయించెదను. బాంబులవలన నాదేశము కొంచెము నిద్రమేల్చుకొనెగాని బ్రిటిషువారు మనఆందోళనమునకు భయపడి సంస్కరణములను ప్రసాదించినవలె భయముని నేను తలచుచున్నాను. (సశేషము)

అతిపురాతన నృశాసనవాటికలు

టూటను కామనగారి టూంబుకన్న ఎక్కువ ధనవంతమైన నృశాసనవాటికలు కింగ్సువాతీనందు కెయిగోలో గలట్లు కొందరు కనుగొనిరి. అచ్చట యిదివరకే కనిపెట్టబడిన టూటను కామను మున్నగురాజులు నృశాసనవాటిక లాదు దొరకిన ధనరాసులుగాక వాటికి చేరువనే అంతకు ముందుండి ధూనాదులను పాతికెట్టియుంచిన స్థలములు గూడ పోల్చబడినవి. ఇది రాజులకోటలకు కల్పకు బదులు దంతము బంగారము ఉపయోగించెడి కాలమునాటిది.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)
పరిశోధకసంఘము

పైసంఘముయొక్క సభ ది 24-5-1906 మంగళవారమునాటిసాయంత్రము ఏడుగంటలకు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమందు మునగాల సంస్థానాధీశ్వరులగు శ్రీశ్రీరాజానాయుధి వెంకటరంగారావు జహద్దరుగారి ఆధ్వర్యమున సమావేశమయ్యెను.

తీర్మానములు
1. శ్రీమాన్ దూపాటి వెంకటరమణాచార్యులుగారి నివేదిక శారదపత్రికయందు ప్రకటించుటకుతీర్మానింపబడినది.
2. దూపాటి వెంకటరమణాచార్యులుగారి పర్యటనము బాబకువేతనము రైలుఖర్చు బండిఖర్చు వగైరా ల సహా 100-15-0 కల్లాట్లు అంగీకరించవలెనది.

3. శ్రీమాన్ దూపాటి వెంకటరమణాచార్యులుగారు పలుశ్రమలకోర్కీ మండువేసంగిలో నిజామురాష్ట్రమునందుపర్యటనమునల్పి ఈయంద్యమమునకు దోడ్పడినందులకు “ఆంధ్ర పరిశోధక సంఘము” వారు తమకృతజ్ఞతావందనములు సమర్పించుచున్నారు.

4. సంఘపుఆస్తి అనగా తాళపత్రములు మొదలగు గ్రంథములు, శాసనాదికములు, సంఘమువారి స్వాధీనమున భద్రముగా శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా మందిరమున నుంచుట కేర్పాటుచేయవలెను.

(భాషానిలయమువారిందుకు అంగీకరించలేదని తెలిపినది.)

5. శాసనములుచదివి ప్రతులు వ్రాయుటకు శ్రీయుత గరికెపాటి లక్ష్మీకాంతశాస్త్రిగారిని నెలబెక్కుంటికి రు 100 చొప్పున 10-5-1906 నుండి ప్రస్తుత మొకమాసము ఏర్పాటు చేయవలెనది. వీరు మ-రా-శ్రీ, శిరుగూరి హనుమంతరావు ఎం. ఎ, ఎల్. టి, పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద బని చేయవలయును.

ఆంధ్రజనసంఘము హైద్రాబాదు

పైసంఘముయొక్క మహాజనసభ వి నాయక చతుర్థి మంగళవారమునాడుసాయంత్రము నాల్గుగంటలకు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారి భవనమున శ్రీయుత కొండా వెంకటరంగారెడ్డిగారు హైకోర్టువకీల్ ఆధ్వర్యమునక్రింద జయప్రదముగా జరిగినది.

తీర్మానములు

1. గతసంవత్సర కార్యనివేదికచదివి యంగీకరింపబడినది.

2. ఈసంఘమువారిచే స్థాపించబడిన పరిశోధకనిధిని తదవ్యవహారమును రాష్ట్రమునకంతకు సంబంధించిన దగుటచే నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర జనకేంద్రసంఘమువారి స్వాధీనము చేయుటకు బహుజనాభిప్రాయ ప్రకారము తీర్మానింపబడినది.

నూతన ఎన్నిక లీక్రింద ప్రకారము జరిగినవి.

3. శ్రీయుత రాజగోపాలరెడ్డిగారు బ్యారిస్టరు. (ఆధ్వర్యములు); శ్రీయుత కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారు, హైకోర్టు వకీలు (ఉపాధ్యక్షులు). శ్రీయుత అక్కినేపల్లి జానకిరామ రావుగారు, కొండగడప జగ్గిరారు, హైకోర్టువకీలు (కార్యదర్శి); శ్రీయుత ఆదిరాజు వీరభద్రరావుపంతులుగారు ఆంధ్ర పండితులు (సంయుక్త కార్యదర్శి).

కార్యనిర్వాహకసభ్యులు

1. మాడపాటి హనుమంతరావుపంతులుగారు, 2. శే.కుమారంగారావుగారు, 3. ఎం.నర్సింగరావుగారు, 4. రామలింగయ్యగుప్తగారు, 5. సంగం శీశా రామయ్యగారు, 6. వడ్లకొండ నరసింహారావుగారు, 7. పురం విశ్వనాథగారు, 8. పెద్దనర్సయ్యగారు, 9. బలవంతరెడ్డిగారు.

కేంద్ర సంఘపతినిధులు

1. శ్రీయుతులు మాడపాటి హనుమంతరావుగారు, 2. కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారు, 3. వడ్లకొండ నరసింహారావుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

నీలగిరి - ఉగాదిసంచిక

నిజామురాష్ట్రమునుండి మొట్టమొదట వెలువడి సక్రమముగా నడుపబడుచున్న నీలగిరియను వారపత్రికపక్షమున “కాశీ ఉగాదిసంచిక” వెలువడినది. పైపత్రికయొక్క తృతీయసంవత్సరము క్రాంతి 211 గురువారముతో ఆరంభమైనది. ఇప్పుడే మొదటిసంవత్సరాది సంచికగూడ ప్రకటింపబడినది. దీనియందు 1000 పేజీలుగలవు. భారతి, శారద హైదరాబాదునున్నది. ప్రకృతి సౌందర్యమునుజెల్పు మాధురంగుల ముఖసత్తముతోను నలవదిమాడు చిత్రపటములతోను విద్యాధికులచేత వ్రాయబడిన కథలు వ్యాసములు పద్యరూపక విషయరచనలతోను ప్రకటింపబడినది. దీనివలె చందాదారులకు 10-0-0 ఇతరులకు 5-0-0 మాత్రమే. వలయువారు నీలగిరి స్టల్లగొండ్ల (నైజాము) అని వ్రాయవలెను.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

12-9-24 ఫలాహారానంతరము

కోర్టువారు ఫలాహారానంతరము తిరిగి సమావేశమైనపిమ్మట ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు ప్రాబేషనరీ అసిస్టెంటుగా నున్న టి. కె. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారే ప్రాసిక్యూషను తరపున కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారిచేత పరీక్షింపబడిరి. 1924 సం॥ డిసెంబరునెల రెండవనందు నిలువ రు 11,967 లు అనియు, అదే సంఖ్య నెలసరి పట్టిలో గూడ వేయబడినదియు అందు (1) అంకెమాత్రము నెరిగియుండెననియు చెప్పెను. పిదప సాక్షి ఏప్రిల్ మేనెలల నెక్స్టుల యందుగూడ అదేవిధముగా అంకెలు మార్చబడియున్నవనియు నెలసరిపట్టిలందు తానెప్పుడును సరియైన సంఖ్యలకే వేసెననియు ఇప్పుడు రెండవనందు మార్పులు చేయబడియున్నవనియు తెప్పెను.

పిదప చాదరిగారు క్రాసుచేసిరి

చాదరిగారు:— గణితమునందు మీరు బియ్యెపాసు చేసితిరి.

సాక్షి:— ఇప్పుడొక్కమందు.

ప్ర:— మైక్రాస్కోపు (నూత్నువర్ణనీయంత్రము) నెప్పుడైన ఉపయోగించితిరా?

ఉ:— ఉపయోగించినాను.

ప్ర:— చక్కగా ఉపయోగించితిరి.

ఉ:— పలుమారులు చక్కగానే ఉపయోగించినాను.

ప్ర:— ఒక నేత్రము మాసి రెండవ దానితో స్త్రువు మీద గుత్రయించి చూచెడివారగుదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఒకే వస్తువును ఏకదృష్టితో జూడవలెగాన ఒక నేత్రముతోనే చూచితిరి.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఏదైన ఒకపద్ధతుగాని వస్తువునుగాని వేరువరచ వలెనన్న నూత్నుదర్శిని అవసరమా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— స్టేటుమెంటులో కొన్నిసంఖ్యలు లేనందున, మరికొన్ని ఇతరసంఖ్యలు రెండవనందు ఉండవలెనని మీరు చెప్పెదరు. అవునా?

ఉ:— అవును. నేను ఎల్లప్పుడును రెండవ తీసికొని దానిని స్టేటుమెంటుతో పోల్చెదను.

ప్ర:— నీవు నూమూలుగా పరీక్షించుటలో ఇతరసంఖ్యలనుగూడ గాంచివావు. అట్లుకానిచో నీవాసంఖ్యలను చూచియుండవలెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీ వీస్టేటుమెంటుమెంటును తయారుజేయవు.

ఉ:— వి. రంగాచారి అను గుమాస్తాతయారుజేయును.

ప్ర:— ఆయన సాఫ్ట్ వాయువాడే కాని తయారుజేయువాడుగాదు.

ఉ:— ఇద్దరిలో ఒకరు చిత్తు తయారుజేయుదురు.

ప్ర:— డాక్యుమెంటు సాఫ్ట్ నకలు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— చిత్తు అకౌంటు ఒకటి కలదు.

ఉ:— అవును. మరియు నేను సాఫ్ట్ నుపరీక్ష జేయుదును.

ప్ర:— ఒక ప్రత్యేక సంఖ్యను జూచినట్లు నీకు జ్ఞప్తి లేదు; స్వతంత్రమైన స్ఫురణయు లేదు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— మీరు నిజముగా స్టేటుమెంటుతో పోల్చితిరా?

ఉ:— అవును. పోల్చిచూచినాను.

ప్ర:— స్టేటు మెంటులోని చివరసంఖ్యను మీరు తీసికొనెదరు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— దానిని గురించి ఏమియు తప్పిలు లేదుగదా?

ఉ:— లేదు.

ప్ర:— నవంబరు 30వ తేదీన పద్దులు అవలిపుటకు జేర్చబడినవి.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— చివరసంఖ్యను నిజముగా మీరు చేర్చలేదుగదా?

ఉ:— ప్రస్తుత మగుపించుచున్నసంఖ్య ఇటీవల జేర్చబడియుండవచ్చును.

ప్ర:— అది క్రొత్తగా జేర్చబడిన దనియే చెప్పుదురా?

ఉ:— నే నెప్పజాలను.

ప్ర:— 121వ పుటనుందును రిలక్షలపైచిలుకు కొన్ని వరుససంఖ్యలు ఉన్నవి. అచ్చటగూడ చివరసంఖ్యను తీసికొనలేదు.

ఉ:— పైవానిసితియే దీనికి బట్టియుండవచ్చును.

ప్ర:— నీవు పోగొట్టిన సంఖ్యలలో మొదటి సంఖ్య చెక్ కర్ చేత పరిశీలించినదిగాదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— 18 మారులు స్పష్టముగా నీవు తవ్వసంఖ్యమీదనే ఆధారపడితినిని చూపింపగలను. వడ్డీ రెక్విండు గుమాస్తా మాత్రము సరియైన సంఖ్యను కనుగొనినాడు.

బాంకులోని మామూలు పద్ధతిప్రకారము డిసెంబరు 31వ తేదీవరకుగల ఈసంఖ్య లన్నియు చెక్ కర్ చేత దస్కతు చేయబడినవిగాన ఆవలిపుటయందు వేయబడవలసినదిగాదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీవటకు వెళ్లుముందుగనే మొత్తముసంఖ్య లన్నియు వ్రాయబడి యుండవలెనుగాన, తదుపరి సంఖ్యలు చేర్చబడినవిని నీవు చెప్పవలసినదానిని నిరూపింపవలెను. (జవాబు లేదు.)

ప్ర:— విశేషముగా జెప్పెదను. చెక్ కర్ ప్రతిజ్ఞదము ము లెక్కసరిజూచును.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— 151వ పుటలో 9 వ తేదీవరకు రెండవ ఉదయమున సరిచూడబడినది.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— చివరసంఖ్య కాగలయు నన్న 121వ పుటలో మొదటి సంఖ్య జూచియుండెడివాడవు.

ఉ:— నేను సమాధానము జెప్పజాలను.

ప్ర:— లోగడదినము నిలువ చెక్ కర్ చేత రెండవఉదయమున సరిజేయుచునని నీకు తెలియునుగదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— కనుక, డివిటు బాలన్సుమీద చెక్ కర్ సంతకముతో డిసెంబరు 9వ తేదీ పద్దు కనుగొనినచో 10 వ తేదీన దానిని చెక్ కర్ సరిచూచియుండును గదా!

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఆసగా నీవు అటకు వెళ్లుటకు ముందు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అట్లయిన డిసెంబరు 9వ తేదీ లోగడపద్దులన్నియు నీవు వెళ్లులోగడనేఅచ్చట నుండియుండవలెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— కనుక నవంబరు 30వ తేదీ చివరసంఖ్య నీవు వెళ్లునప్పు డటకు గలదు.

ఉ:— మీఉద్దేశము తెలిసినది. పిదప సాక్షి కొన్నిప్రశ్నలకు ఉత్తరమొసంగుచు, నెలసరిస్టేటుమెంటులోని చివరసంఖ్యను తీసికొని అందు చెక్ కర్ చేయుకై దస్కతులకై ఎక్కుడుశ్రద్ధ గనుపరచలేదనియు, రెండవపుటకు సరిసంఖ్య తీసుకపోకుండుటకు సరియైన కారణముల చెప్పలేననియు జెప్పెను.

ప్ర:— లోన్సు ఎజెన్సీకాఖలో డి. పి. యల్. రిజిస్టరు అనునది కలదా?

ఉ:— అవును. కలదు.

ప్ర:— ప్రామిశరీరోటుమీద అప్పుపున్నకొనువారి పట్టి అందుండును.

ఉ:— ఓనర్ డ్రాఫ్టుకు ఆయపునకు భేదము గలదు.

ప్ర:— అందుకు నే నంగీకరించెదను. కాని డి. పి. యల్ రిజిస్టరు ఒకటి ప్రామిశరీ నోటుపై అప్పు పుచ్చుకొనువారి కారకై ఏర్పడి యున్నదిగాదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అహమ్మదు బాచాకు రు 1, 50, 000 అప్పు అకౌంటు ఉన్నది.

ఉ:— నేను రెండవను జూడవలెను.

ప్ర:— లోన్సుఎజెన్సీ కాఖవారు తయారుజేయు 1 1/2 లక్ష స్టేటుమెంటులో నీ కీ సొత్తము చేరియుండెను.

ఉ:— అవును.

స్టేటుమెంటులో అహమ్మదుబాచా 1922సం॥ ఏప్రిల్ 12 వ తేదీని లెక్కమొదలుపెట్టిట్లు కనుగొంటి నని సాక్షి చెప్పెను.

ప్ర:— డాక్యుమెంటులో అతని పేరు వచ్చుటకదియే మొదటి దఫా.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అతని ఓనర్ డ్రాఫ్టు రు 1,50,000 ల మీద రు 40% పెరిగినది కాబట్టి.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— కాబట్టి నీకాఖవారు రు 1,50,000 లకు ఎవరి డ్రాఫ్టు విండినచో అంతకు తగినదో తెలుపగలదు.

ఉ:— నేను వానిని వ్రాసికొనలేదు.

ప్ర:— కాని అది ఒక ప్రత్యేక డాక్యుమెంటులో చేర్చబడి యుండవలెను.

ప్ర:— ఇది 112 లక్షల రిజిస్టరు అను ప్రత్యేక అకౌంటు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— దానియందు ఒక ప్రత్యేకతరగతికి జేరిన ఖాతా దారుల పట్టి యుండును.

ఉ:— అవును.

పిదప సాక్షి కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుచెప్పవ 31.2 లక్ష స్టేటుమెంటులో అహమ్మదుబాచాపేరు ఉన్నదనియు అందు అహమ్మదుబాచా వోక్రము దాదాపు 5 మొదలు 6 లక్షలవరకుని జేసియుండెనని చెప్పియుగించెను.

వీర జే నే టు గారు

వీరజేనేటుగారు పరీక్షింపబడిరి. తాను పర్యవేక్షననియు 1919 లో చార్జర్డ్ బాంకులో అకౌంటు మొదలిడి 1921 లో చాలించితినినియు మియాక్ బాక్ సర్వీసారిలో భాగస్వామి సుల్తాన్ మొహదీనును తానెరుగుదుననియు తనఖాతాలో బాంకులో డబ్బు లేకపోయినను పది పదిహేనుచెక్కులను సుల్తానుమొహదీను కిచ్చితినినియు వీనికిన్నిటికి ఆతను (సుల్తానుమొహదీను) డబ్బు ఓధ్దుము జేయలేదనియు తన అకౌంటు తృప్తికరముగా లేనందున ఆపివేయవలయునని బ్యాంకునుండి నోటీసు రాగా నిలిపివేసెతినినియు తనకు జూపినస్టేటుమెంటు బ్యాంకులోని తనకకౌంటుయొక్క స్థితిచేయబడినప్రతి యనియు, అందు గొప్పగొప్ప మొత్తములు ఇచ్చినట్లును మరల సుల్తాను మొహదీనుచే నొసంగబడినట్లును తెలుపుచున్నవనియుచెప్పెను.

చాదరిగారు క్రాసుచేయగా సాక్షి తనఅకౌంటులు 1921 సం॥ ఆపివేయబడినదియు అందుకు ముందు తాను వుంచి వ్యాపారము జేయుచుండెననియు యాదృశపర్యాయములో తనకు వుంచెలాభము గలిగె ననియు చెప్పెను.

అట్టితెలి కోర్టువారు విచారణ విరమించిరి.

మౌలానా షాకత్ అలీగారు

అహమ్మదాబాదునుండి బ్రోచి వెళ్లిరి

గాంధీమహాత్ముడు నేడు (13 వ తేదీ) ఉదయమున ఆహమ్మదాబాదు నుండి ఢిల్లీకి బయలుదేరెను. షాకత్ అలీగారు నిన్న అహమ్మదాబాదుకు వచ్చిరి. నేడు బ్రోచికిబయలుదేరివెళ్లిరి. (అ॥ వె॥)

సాహిదీజతను విందు చేయుట

యిద్దరి పై కేసు

లాహోరు గురుద్వారా సంఘకార్యదర్శులు సర్దారులచే రసింగు సర్దారుభూటాసింగగార్లపై చేయబడిన కేసువిచారణ జరిగినది. బూటాసింగుగారు తానునిర్దోషినిని తెలిపెను. విందుతో తనకు సంబంధములేదనెను. (అ. వె॥)

పోన్నా నీరైలువంతెనయు, పూర్వ ఓరంబంబంతెనయు అక్టోబరు 15 తేదీని నవంబరు ఒకటవతేదీని పూర్తియగును అప్పటినుండి రైలు సరాసరి మర్కమాంకుండ పోవును.

తిరుచునాపల్లి జిల్లాబోర్డు

శిశురక్షణకు మూడువందల రూపాయలిచ్చుట

తిరుచునాపల్లి, నెవ్రెంబరు 13:— క్రొత్తగా స్థాపించిన శిశురక్షణకాలకు యేటామూడువందల రూపాయలిచ్చుటకు వంగళవారంనాటి భోలో తిరుచునాపల్లి జిల్లా సంఘమువారు తీర్మానించిరి. (అ. వె॥)

నర్సి డేశికాచార్యగారు

తిరుచునాపల్లి, నెవ్రెంబరు 13:— లాడిలేసు కమిటీ భ్యులగు నర్సి డేశికాచార్యులు గారు యీనెల 15 వ తారీఖున బయలుదేరి శివ్గామి భోయెదరు. (అ. వె॥)

రక్తాక్షి సంగీతం భాద్రపదమాస శుక్ల ౧౫, శనివారము

పురుషోత్తముడు

[వెన్నెలంటి శ్రీనివాసరావు వి. ప. గారు.]

తే|| భారతీయ యశోదీప - మారణసంగ
నార్యశౌర్యసంబు చల్లారె ననంగ
నల్లినవనాంధవుల-డ ప్రమించె
సంబరంచెల్ల బర్యే సాంధ్యారణంబు||
ఉ|| భారతరాజ్య రక్షకుడు-భానుడు పశ్చిమవార్ధిగ్రంథసాం
ధ్యారణకాంచనంబు హరణం బొనరించెడి చోరులట్లు దు
ర్యోతనమోతకు రై అసె-వారలచేతుల బడ్డమేల్చిబం
గారపుభూమణంబులన-గా విలసిల్లెను దారకాతకుల్||
తే|| తారకలకాంతి దృష్టిప - భంబునందు
గోచరంబాయె బడియున్న - ఘోటకములు
ఖండితంబగు మత్తనే - దండచయము
తిళుకుమని మించునట్టి క - తుల ములుకులు||
తే|| బరభూమిని మధ్యదు - ర్వారభాహు
మహాక్రమం డెల్లంబు ప్ర - భావయుతుడు
దివ్యతేజోవిభాసనం - దీప్తమూర్తి
రధిరమయతల్పమందు - రంబడియ్యెండె||
తే|| మస్తకంబున మణిమయ-మకుట మొకటి
యలరుచుండెను జూడ రా-జాధిరాజ
రాజమూర్తాంధుడును బోలె-దేజరిల్లె
సాహసాంకుండు వీరపాం-చాలభర్త
తే|| అతనివదనము బాలాహి-మాంశుబింబ
మట్లు కెంపు విహించె గా - యంబురక్త
వర్ణమును దాల్చె రుధిరమ-వ్యాధిగా బు
డమని ప్రవియించుచుండె-గాయములనుండి
తే|| క్రూరమా విధిసతఁ డిట్లు-మారుచుండె
చ విధియే మనందు నీ-కావరంబు
పాడిపంటలతోడ శు-భప్రదమగు
కాంచనానర్జనములశృం-గార మెగు
భరతభూదేవి నిలు పాడు-పఠించినావె
సీన్ద్రపెంటలతోడ నిం-పించినావె
నెత్తుపేరులతోధూమి-నింపినావె
గ్రీకువీరులపాలిక -ర్పించినావె||
మ|| వివేకప్రాధిమ్యగ్రీకువీరుడు జగ-ద్విఖ్యాతమామధ్యశో
వనితాస్యాకరమన్న రించెనుభర-వ్రాణంబులెల్లాకొనా
కనుమంగ్రోధముభేదములొప్పొగొన-న్న రాజమూర్తాంధుఁ డి
ట్లని యోజించెనుస్వాత్మసంహరణలోల-స్వాంతంధ్రయ త్రివికా
శా|| దృష్టద్యుష్టుడుమత్తితామహాంధుఁ డ్రిగాంచెదోర్వీరుడై
దుష్టవ్రాతముఁ గౌరవాశినిసమి-మృచ్ఛిన్ధ్రుల్ని ని
తుష్టానాసరించెబాండవులనే నాభారతక్షాతరిం
గపాడినడు నిర్దయుండనయిపి - కండ్రోసితిస్వాపుండకా
శా|| అగ్నిద్రోహ మొనర్చితే భరతరాజ్యశ్రీకి నార్యాంబుకా
శుంభదాగ్ధరతపారుసాగ్నియెటనో జొచ్చెనదా! యంధుసం
రంభంచేయుపోయె! బంద! పటు వీరత్వంబుశౌర్యంబులే
సంభంబునందనే దానెనె? యల-గాండగ్గలామెతిచే!
చ|| అని తలపోసి నెమ్మది ధరాధి పచంద్రుడుభుక్తహస్తముకా
తనతలందున్నత్ర సతిదారుణ మా చులదంచ విసుట్ట
ధ్వనివిననాయె దత్ తుణమె-వారిజమిత్రసమానతేజః డ
త్యనఘుఁడొకండుకట్టెనట-దారసిల్లెడుసంభ్రమంబునకా
మ|| తనునేసిడు స్వపాన్యయాంబునిధిచం-ద్రా యాత్మ
హత్యోమృఖం
డనుటేరితి జయాజయమ్ముల రమేశాధిసము ల్లావె య
పుగిది స్తందగఁజెల్లు సే సుఖములేప్రాప్తించునే యెప్పుడుక

శేషాద్రిరమణకవులవ్యాసము

[వెల్లాల సదాశివశాస్త్రిగారు]

ఈశవివర్ణలు మొన్నటి చై - శు ౧౨ నాటి యాంధ్ర
పత్రకలో "జిల్లలమట్టి శాసనములు" అను శీర్షికక్రింద రేచెర్ల
నామిరెడ్డి శాసనములపై గొన్ని యాత్రేపములు ప్రకటించిరి.
ఆయాత్రేపములకు సమాధానములు యథామతి వివరించు
చున్నాఁడను.
(౧) ఆత్రేపము: "నామిరెడ్డి రేచెర్లగోత్రీయుఁ డనుట
కాధారము లేదు" అని.
సమాధానము: వారుదాహరించిన నామిరెడ్డి శాసనము
లలో రెంటిలోను "శ్రీమతు రేచెర్ల నామిరెడ్డి" అనియుండు
టయే యాధారము. రుద్రసేనాని శాసనములో "రేచెర్ల రుద్ర
స్వయం" అని యుండుటవలన "ఇతఁడు తనది రేచెర్లగోత్ర
మని స్పష్టముగఁ జెప్పకొనినాడు" అని వా రీవ్యాసములో
సిద్ధాంతము చేసియున్నారు కారా?
(౨) ఆత్రేపము: "పిన్నివిధములఁ జూచినను, ఈసమ
కాలముల యిరువురశాసనములకు బోత్తు కుదుటలేదు" అని.
సమాధానము: రుద్రసేనానియొక్క తాతముత్రాలు,
కామయ కాటయనేనానులు, నామిరెడ్డికి లిండి తాతలుగాఁ
జూపట్టుటయే యిరువురశాసనములకు బలమైనబోత్తు శాసనవచ్చు
చున్నది. ఇందువలన రుద్రసేనానికి నామిరెడ్డి పితృవృంధనియు,
నామిరెడ్డికి రుద్రసేనాని భ్రాతృవృంధనియు, స్పష్ట మగు
చున్నదికదా!
(౩) ఆత్రేపము: "ఈయిరువురకుఁ గాని, తద్వంశీయు
లకుఁగాని సంబంధములు గానవచ్చుటలేదు" అని.
సమాధానము: తద్వంశీయులకు నామిరెడ్డి రుద్రసేనాను
లకుఁ గలసంబంధము వెమక వ్రాయంబడియెను. అదిగాక నామి
రెడ్డియొక్క పితృపితృమహా ప్రసితామహాలు, బేతిరెడ్డికిఁ బితృ
పితృమహాప్రసితామహాలుగా నెఱుకకొననములో వ్రాయం
బడియున్నార. కావుననే వీరభద్రరావుగారు "వీరలిరువురును
సహోదరులు" అని వ్రాసిరి. ఇట్లు తద్వంశీయుల సంబంధమే
కాక, కాంచీపుర కవాలభేదనరూపమైన చరిత్రముయొక్క
సంబంధము భీమరాజునకు, బ్రహ్మసేనానికి జూపట్టుచున్నది.
ఇట్లు నామిరెడ్డి సంబంధద్యయ మున్నదని తెలుపనైనది.
శాసనాక్షరములు గ్రహించునపుడు బ్రహ్మభీమశంకరులకు భేద
ముకనిపెట్టలేక నామిరెడ్డినగుఁ బరిణమించినదేకానివాస్తవమున
నామిరెడ్డియు పురుష భేదము లేదని యెఱుంగవచ్చును.
(౪) ఆత్రేపము: "ఆంధ్రులచరిత్రకారులు చెప్పినటుల
నామిరెడ్డి యిప్పటి వేంకటగిరిపితృపురుషు సంస్థానాధిపతులకు
మూలపురుషుఁడు కాడేమో యని భ్రాంతి కలుగుచున్నది."
సమాధానము: ఆంధ్రుల చరిత్రకారులు నామిరెడ్డి మూల
పురుషుఁడుకాడని చెప్పలేదు. మరేమన్న "బేతిరెడ్డి మూలపురు
షుఁడుకాడు" అని యుపక్రమించి యెంతోగ్రంథము వ్రాసిరి.
వాస్తవ విట్లుండగా బేతిరెడ్డిచరిత్రము నామిరెడ్డి చరిత్రముగా
భావించుట భ్రాంతియే యగును.
మ|| సమాధానములు వేంకటాచలంబు దర్శనంబేర్పడనాకియిం
నెలూరంగ జయంబుగాంచిరిని యెంచెనిన్నుమన్నెలుదై
ర్యసమద్రుక్షగడేవీరుని రణ-ప్రావీణ్య విశ్లేషణలే
దసమానుండవు నామిరెడ్డిచరిత్రగ్రంథా-మృ రాజకంఠరసా!
ఉ|| మెచ్చితినినునేర్చునను మిక్కిలి సంతసమయ్యెనాకు నా
నెచ్చితి వామనేలుమన-నీతిలమెల్లను జక్రవర్తివై
వ్రచ్చుచుకాత్రవాధిపుల-భండనమంగనగోరుకొమ్ము నే
నిచ్చెదనేనాంబయిన-నిమ్మగ మానవనాథచంద్రమా!
చ|| అనఁ బురుషోత్తంబుడు సగ-నానవపద్మమునందుఁడోపనా
మనుజుపతి స్థలంబు నిసమానునిగా నెవ గారవింపుచా
యనమజించినాడను స్వ-పాన్యయమంగు వరించితి స్వకో
చనితను సత్కరింపు'మన-వల్లయనె న్నరనాథచంద్రుడుకా||

గ్రంథ పరిచయము

హితోపదేశములు

మిత్రలాభము

అను పుస్తకము వెంపటి కుటుంబయ్య శాస్త్రిగారిచే
పద్యరూపమున రచింపబడి మా కనుపబడినదానిని చదివి యా
చిరిమి. కైలి నాతికతినమై యొప్పారుచున్నది. వనమునందలి
పంచతంత్రమును సాధారణముగా పాఠశాలలయందు పఠింప
జేయుచున్నారు. ఈపద్యరూపకమైన పంచతంత్రమును గూడ
పాఠశాలలయందు పఠింపజేసినచో బాలర కెక్కువ లాభకర
ముగా నుండును. దీని విలువ 0.4-0 మాత్రమే. నలయువారు
గ్రంథకర్తకు మాంబళం రంగవిలాసము నైదాకేట పోస్టు అని
వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును. కైలిదెల్పటకు రెండు పద్యముల
నీక్రింద ప్రచురించుచున్నాము.
సీ. మాటలందున తీపు మనసున విస మని
పసిపట్టు నైతి నేఁ బసితనమున
జిత్తులు గలదిగాఁ జిల్లము హత్తక
పాత్తు చేసితి నయ్య సత్తుగాను
తేనెమాటలచేతఁ దీసినిఁ మాలితి
ఘాతమోటలచేత మాత నైతి
మోసపోతిని దాన నీను మనసునఁ బాసి
దోషకాఁ డనుకొనక దానుఁ బ్రోవు
గీ. మనఁగ నవ్యయ నుడివిన నెనరునుడిని
వినుచుఁ జెంతను జెనఁకెడిచెనటికొడు
గనుచుఁ గావరిరాకకుఁ గనలు చనియె
కోయిచెడికాడ! యల్లదె బోయఁ డనుచు.
చ. సులభముగాను భేదమగుఁ
జూవెఘటంబును మట్టి దైనచో
కలయుట కష్ట మానటులు
కష్టము దుష్టలహరిగ్ని గల్గుటకు
సులభము గాదు బ్రదర్శక
జూపుట కాం నపాత్ర మైన బు
ద్ధలయినచో సుఖంబుగనె
దాచుట కా సుజనాభిప్రాయక.

(౧) ఆత్రేపము: "రసార్థన సుధాకరమునందుఁ గల
వంశావతారిక నామిరెడ్డికే సంబంధింపదు."
సమాధానము: ఆగ్రంథకర్త రసవితృపితృమహా ప్రసితా
మహాలనే వర్ణించెనుగాని తత్సంస్థలను వర్ణింపలేదు. కావున
నామిరెడ్డి కది సంబంధింపకపోవుట తప్పకదా. తప్పని భావిం
తురేని రుద్రసేనాని బేతిరెడ్డి మున్నగువారలకు సంబంధింపక
పోవుటగూడఁ దప్పక భావింపవలసినవచ్చును.
(౨) ఆత్రేపము: "రేచెర్లగోత్రీయులశాసనములు పెక్కు
లు ప్రకటింపబడినవి. నామిరెడ్డిచరిత్రము వేనితోఁ గూడ ముడి
పెట్టుటకు వీలుకాదు" అని.
సమాధానము: నామిరెడ్డి పితృపితృమహాప్రసితామహాలే
బేతిరెడ్డి పితృపితృమహాప్రసితామహాలనియు, నామిరెడ్డి పితృ
పితృమహాలే, రుద్రసేనానిపితృమహాప్రసితామహాలనియు,
వీరభద్రరావుగారు బేతిరెడ్డియు నామిరెడ్డియు సహోదరులని
వ్రాసిరినియు, వెమక వ్రాయంబడియెను. ఇట్లుండ వేనితో
గూడ ముడిపెట్టుటకు లేదనుట చిత్రముగనున్నది.
(౩) ఆత్రేపము: "నామిరెడ్డి సదాశివశాస్త్రిగారు
చెప్పినటులు వేంకటగిరివారి మూలపురుషుఁ డనుటకును వీర
భద్రరావుగారు చెప్పినటులు కావమటకును వీలులేకయున్నది"
అని.
సమాధానము: నామిరెడ్డి మూలపురుషుఁడని సదాశివ
శాస్త్రిగారు చెప్పలేదు. వీరభద్రరావుగారు కాడని కలహము
నకు రాలేదు. దయార్థిదృష్టితోఁ జరిత్రములలోకించియుండిన
నిట్టియాత్రేపములు ప్రసరింపక యుండును.

ఆంధ్రగీతివిమర్శనము

[శ్రీపాద రామమూర్తిగారు]

20.8.24 లేదని సారస్వతానుబంధములో బ్రహ్మశ్రీ సునంద కృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారు వ్రాసినవిమర్శనము చూచి యున్నాను. అందు వారు, ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశములో, దాక్షిణాత్యులట్లు అంతకంటె నెక్కువనై పుణ్యముననుగూడ బాద గలమహాగాయకు లనేకులున్నారని వ్రాసియున్నారు. తరువాత “ఆంధ్రగాయకులును, స గీతవిద్య నభ్యసించు ఆంధ్రవిద్యార్థులును, కొన్నిమాసములో, సంవత్సరములో ఆంధ్రదేశమువలె ద్రవిడకర్ణాటక గాయకులందరూ విద్యయు పద్ధతులును పూర్తిగ గ్రహించి పరిపూర్ణపాండిత్యము లభించినతర్వాత” అని నేను వ్రాసినవిమర్శనములో తీవ్రవిమర్శనీయాంశము గలదని నుడిచి యున్నారు. నేను వ్రాసినవ్యాసములలో పరిపూర్ణపాండిత్య మనగా నిష్పడు మనుష్యులలో సంపాదించుటకు సాధ్యమైన విశేషనైపుణ్యమనియేగాని, ఈశ్వరునికిదప్ప అన్యులకుదక్కని చిన్నపాండిత్యమని నాఅభిప్రాయముకాదు. రాగవిమర్శములో కూడ, అన్ని రాగములను స్వయముగా సలక్షణముగా పాడగలిగినగాని మహాగాయకుడు కాదనికూడ నాయభిప్రాయము కాదు. కాని, గాయకుల యభిమానరాగములలోనే, మిగిలిన వారికంటె విశేషప్రజ్ఞ కనబరచి శ్రోతలనుముల నెక్కువగా రంజిల్లునట్లు చెప్పినచాలును. మనఆంధ్రదేశములో మహాగాయకు లనేకులున్నారని శ్రీకృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారువ్రాసియున్నారు. ఈసంగతి ఆంధ్రులకు వారికందరకు సంతోషకరమైనదియే. కాని నేను ముఖ్యముగా యిదివరకు మనవిచేసియున్నదిన్ని యింకా మనవిచేయుచున్న సంగతియు, ఆంధ్రులలో గాయకులు లేరనికాదు; కాని మద్రాసు మొదలగు స్థలములలో గానవిద్య ప్రదర్శించువారిలో ఆంధ్రులు బహుస్వల్పసంఖ్యాకు లనియు, ఆంధ్రులలో ఉత్తమగాయకులు బహుశక్తువయని దక్షిణాది ప్రజలలో ఒకదృఢాభిప్రాయము వ్యాపించియున్నట్లు నాఅనుభవమునకు కనబడినది. నేను నొక్కినక్కాణించినది, మనము ఆంధ్రగాయకుల నైపుణ్యమునుగూర్చి మనదేశములో ఏమియును కొనుచున్నామో అట్టియభిప్రాయముకాదు; కాని మన గాయకులనుగూర్చి యితరులలో ఎట్టియభిప్రాయము వ్యాపించియున్నదో స్పష్టపరుచుటకు, సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, వెంకటస్వామినాయుడుగారి గానమును గురించి వ్రాసియున్న వ్యాసములను నేను వ్రాయు సమయమునకు నేను చూచియుండలేదు. ఇప్పుడు చూచియున్నాను. కాని, అవి నేను చెప్పియున్నసంగతులనే బలపరుచుచున్నట్లు కనబడును. ఏలయన, వెంకటస్వామినాయుడుగారు అరవమి ర్శకులగు శ్రీనివాసయ్యంగారివద్ద వారివిద్య ప్రదర్శించినతర్వాత గదా ఆంధ్రదేశములో నిట్టి ప్రవీణు లున్నారనంగతి వారు గ్రహించి వారాపత్రికలలో ప్రచురించియున్నారు. అట్లు వ్రాసినతర్వాతగదా, శ్రీ నాయుడుగారి ప్రఖ్యాతి రాష్ట్రము సందంతలను వ్యాపించుటకు వీలైనది. లేనియెడల శ్రీ నాయుడు గారిపేరు అంతవరకు వ్యాపించియుండునా? కనుక, ప్రథమ ప్రయత్నములలోనే నిరుత్సాహముగనుండా, శ్రీవెంకటస్వామి నాయుడుగారివలెనే, మిగిలిన సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రగాయకులందరునూ, సిఫార్సులమాలమునో (యారోజులలో ఒకరినొకరి నెరిగించుటకుసిఫార్సులుముఖ్యమార్గములయియున్నవి)మరియితర విధములవలనో సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారివంటి విద్వాంసుల నిష్ఠను, వ్రోజేలు పట్టిపసభలలోను వారివిద్యను ప్రదర్శించిన యెడల వారిపేరు ఇదివరకుకంటె నాలుగుదురెట్లు వ్యాపించి తీరు ననుటకు సందేహములేదు. అట్లుచేసినయెడల, ఆంధ్ర గాయకులపేరు, తెలుగుదేశమునందేకాక, యితరదేశములలో కూడ ఉన్నతస్థానమువహించును. ప్రథమమున కొందరు నిరుత్సాహులగుదురుగాక. క్రమక్రమముగ మనగాననిపుత్ర నను సరించి ఎన్నికగాంచుచుండుము. ఆంధ్రగాయకులు దక్షిణము నకు వచ్చి అరవల నాశ్రయించుట కొంచెము కష్టముగానే తోచును. కాని, మనకును తమకు లకును ఒకతేరాజధాని యున్నంతవర కీబాధ మనముపడవలసినదే. తరువాత సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు వెంకటస్వామినాయుడుగారివిమర్శనయొక్క వ్రాసియున్న వ్యాసములలో, మనలనుగూర్చి తమిళుల యభిప్రాయముకూడప్రస్తావించుచున్నది. ఏలయన, వెంకటస్వామినాయుడు గారిని పరికినచేయుటకు, శ్రీ అయ్యంగారితో బోయిన ఒక తమిళశాసనదరుడు, నాయుడుగారిపాట వినితర్వాత, “ఏమి? యీ ఉత్తరాదివాసికి, కృష్ణయ్యరు గోవిందస్వామికి శ్రీ గార్

స్వంతములనదగు గమకములన్నియు వాయించువాడే!” అని ఆశ్చర్యము సూచించిరట. దీనినిబట్టి, సంగీతములో ప్రవీణత, తమసామ్యుని దాక్షిణాత్యులభిప్రాయపడుచున్నట్లు స్పష్ట మగుచున్నదిగదా! మనరాజధానియగు చెన్నపట్టణపురవాసు లందరిలోను, చాలవరకు, ఉత్తరాదిని ఉత్తమగాయకులు బహు తక్కువయని ఒకయభిప్రాయము నాటుకొని ఉన్నపుడు, మనము మనగాయకులగుంచి ఏమనుకొన్న నేమిలాభము? రాష్ట్ర మనకంతయు వ్యాపించి అభిప్రాయములు బయలుదేరుస్తానము చెన్నపట్టణము. ఇదియట్లుండ, సంగీత, నాటక, సారస్వతవిమ యనులలో, యూనివర్సిటీవలె యోగ్యతాపత్రములనిచ్చు అధికారముగల కార్యాలయములుగాని సంఘములుగాని లేనిమాట నిజమేగాని, అట్టివిమర్శనములలో ఎక్కువగాపనిచేసినవారిపేరు ప్రతిష్టలు రాష్ట్రమునందంతటను వ్యాపించుటకు ముఖ్యమార్గ మేమని యోచించిచూడగా, చెన్నపట్టణములో ఎన్నికగాంచు టయేయని తెలియును. ఏలనిన, రాష్ట్రమునకంతయు ముఖ్య పట్టణముయి గ్రధానవారాపత్రికలకార్యస్థాన మనుటచేత, ప్రకటనకు మధ్యస్థానమయియున్నది. బళ్లారి రాఘవాచార్యగారు, సంజీవరావుగారు మొదలగు సుప్రసిద్ధులయొక్క ప్రఖ్యాతి విరివిగా వ్యాపించుటకు కారణము, వారు చెన్నపట్టణములో మెప్పువడయుటయేదా!

అదిగాక, ఆంధ్రగీతి కర్ణాటకసంగీతపద్ధతి ననుసరించి యున్నది. అట్టి కర్ణాటకసంగీతమును, ఆంధ్ర, కేరళ, కన్నడ, తమిళగాయకులు నేర్చుకొని సాధకముచేయుచున్నారు. వారికి ప్రత్యేకప్రతిభ యలగుటకు, నాలుగుదేశములకు మధ్యనన్న చెన్నపట్టణము స్థానబలిమిచేత ఎక్కువ వీలుగనున్నదనుటకు సందేహములేదు. ఇంక, గానసభలవిమర్శనయొక్క శ్రీకృష్ణబ్రహ్మ శాస్త్రిగారు విశేషముగ వ్రాసియున్నారు. గానసభలనగా, కేవలము ధనార్జనకోరకు నడుపబడుచున్న పాటకచ్చేరిలే యని నాయభిప్రాయముకాదు. శ్రోతలకు చాలమందికి గానమును విని పించు ప్రతిష్ఠలముకూడ గానసభయనియే నాయభిప్రాయము. ఆంధ్రగాయకులుకొందరు, కొన్ని గానసభలలోపాడుటకు ప్రయత్నించి విఫలమనోరథులైనట్లు విమర్శనవ్యాసములో వ్రాయబడియున్నది. కాని ఏకార్యమునకైనను, ప్రథమప్రయత్నము లలో నిరుత్సాహముకలుగుట వింతగాదు; అందువల్ల ప్రయత్నములే మానివేయుటకంటె, ఎందుచేత మనకార్యము సఫలము కాలేదని యోచించుకొని తిరిగి మరింత విశేషప్రయత్నములు చేసినయెడల జయముచేయరును. చెన్నపట్టణగానసభలు నడుపు వారు, ఉత్తమసంగీతజ్ఞానము లేనివారు, వారిని ఆశ్రయించి యున్న గాయకులలోకొందరు వారిసభలలో అవకాశమిచ్చుచున్నసంగతి నిజమే అయియుండవచ్చునుగాని, అట్టిగాయకు లకు తాళలేనియెడల సమాజమువారు తిరిగి రెండవపర్యాయము కచ్చేరి చేయని తురా? సమాజములవారు, గాయకులకు పాడుట కవకాశమియ్యగలరుగాని, శ్రోతల నానందింపజేయు సామర్థ్య మొసంగలేరుగదా. కనుక, గాయకుడు ఎటులైనను ఒకసభలో పాడుట కవకాశము సంపాదించుకొన్నపుడు అతడు సమర్థుడై చోతనగానమువల్లనే ప్రజలనాకర్షించి, యిట్టిగానము తిరిగివినుట కెప్పుడవకాశముకలుగనో యని జనులలో అభిలాష జనింపజేయవలయునుగాని, సమాజమువారే మిచేయగలరు? అనేకమందిజనులు ఒకరిగానమువినుటకాతురతజూపుచున్నారని తెలిసినయెడల, సమాజములవారు, అట్టిగాయకుని వెదుకొనుచు ఆయనకోరికధనమును సమర్పించి తీసికొని పోవుచున్నారు గదా! ఈవిధముగ, సుప్రసిద్ధులగు పల్లడం సంజీవరావుగారు చెల్లెల వైద్యనాథయ్యగారు మొదలగువారిని, వారు ఆశ్రయించకుండా, పిలిచి విశేషముగ ధనమిచ్చి సత్కరించుచున్నారు. అట్టివారినిమిత్ర మేర్పరచుచుసభలలో, టిక్కెట్లకు ధనవ్యయముచేసికొని వచ్చిన శ్రోతలసంఖ్యలు చూచుట కాశ్చర్యముగనొందును. ఇప్పటిగాయకులకు పూర్వపుగాయకులకుండు ప్రవీణత లేనిమాటనిజమే; ప్రజాసాహస్యములో ఉత్తమగాన మును మెచ్చుకొను అభిరుచి తెగినమాటకూడ నిజమే. కాని, యిప్పటికికూడ గాననైపుణ్యమును పరికినచేయగలవిద్వాంసులు శ్రోతల అనేకులు చెన్నపట్టణములో నున్నారు. గాన కాలక్షేపములు జరిగినప్పుడు తరుచువచ్చి వినుచున్నారనిగూయకుల ప్రత్యేకగుగుణములనుగూర్చివారియభిప్రాయముజనసామాన్యములోకూడ వ్యాపించుచుండుటచేత కేవలము విన సాంపుగ గానముచేయు గాయకులకుమాత్రము పేరువచ్చుచున్నదనుటకు వీలులేదు. కనుక ఆంధ్రగాయకులప్రఖ్యాతివిశేషముగ వ్యాప్తమగుటకు, వారు చెన్నపట్టణములో వారివిద్య చూపించుటయే ముఖ్యమార్గ మని కనబడుచున్నది.

ఇంక, ఆంధ్రగాయకులు దాక్షిణాత్యులవద్ద నేర్చుకొను నవసరమువిమర్శనయై, శ్రీకృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారు ఖండించి యున్నారు. దాక్షిణాత్యగాయకులు, ఆంధ్రదేశమున ఎన్నికగాంచినప్పుడే మహాగాయకులుగ సంగీకరింపబడుచున్నారని కూడ వ్రాసియున్నారు. ఆంధ్రగాయకులు, కీర్తనములన్నియు తెలుగుభాషలోనుండుటచేత, సాహిత్యము, అర్థము, భావము మొదలగువిమర్శనలలో విమర్శనచేయుట కెక్కువ సమర్థులనుట తమిళులుకూడ అంగీకరించెదరని తోచునుగాని, స్వరరాగవిమ యములలో ఆంధ్రులవిమర్శనను తమిళు లంతగానున్నించుచున్నారో లేదో స్పష్టముగాచెప్పట కష్టము. చెన్నపట్టణములో కూడ, తంజావూరువాసన గలిగినగాయకుల కెక్కువ ఆదరము కనపించుచున్నది. తంజావూరు ఇప్పటి పరిస్థితులసంగతి ఎటులనున్నను, కొన్నికేతాబ్దుములనుండియు, గానావృతమును నెదవల్లిన వెంకటాచార్యగారాచార్యుల మహావ్యక్తులు వెలసి యున్న పుణ్యభూమియై విరాజిల్లుచున్నది. క్రమక్రమముగ, ప్రజాశక్తివలెనే, ఉత్తమగాయకులసంఖ్య అక్కడకూడ ఊచించుచున్నను, పూర్వమునుండియు వచ్చుచున్న సాంప్రదాయ ములకొన్ని ఆదేశము నంటిపెట్టుకొనియుండుననుటకు సందియ ములేదు. అచ్చట, పూర్వపరిస్థితులలో మెలగిన వృద్ధు లింకను జీవించియున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఆంధ్రులు, తంజావూరు మొదలగు ప్రదేశములకు బోయి, అచ్చటి గానపద్ధతులను కని పెట్టుటలో, జ్ఞానాభివృద్ధియుండునగాని తప్పేమియులేదు. ఆంధ్రగాయకు లెంతతెలివి గలవారైనను, తమిళదేశములో నేర్చుకొనదగినవి శేషములు ఉండుననుటకు, సందేహములేదు. ఆదేశపుగానములో చిన్నచిన్నమార్పునాభేదములు, గమక భేదములు, శ్రోతకీర్తనములు మొదలైన వనేకములు నేర్చుకొనదగినవి యుండునని నానమ్మకము. అప్పుడు మద్రాసు మొదలగు దేశప్రజలను ఆంధ్రగాయకులు, వారిస్వచ్ఛమైన ఉచ్చారణలను ఉభయదేశములలోను కనిపెట్టియున్న గమక మార్పునాభేదములవల్లను, అందరికంటె విశేషముగ నాకర్షించి గాయకప్రపంచమున ప్రథమస్థానము నాకమించుటయేకాక, అట్టిఉన్నతస్థానము ఇతరులవల్లకూడ అంగీకరింపబడుటకు వీలగును. దానికి ఉదాహరణగ, సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు వ్రాసినవ్యాసములలో, వెంకటస్వామినాయుడుగారు పాడిన పూరికశ్యాణిరాగము కొంచెము శ్రోతగాకనబడినదని చెప్పి యున్నారుగదా. ఇటులనే చిన్నిచిన్ని భేదము లుండవచ్చును గాన రాగమునకున్న విధములన్నియు నేర్చుకొనుటమంచిదనినా యభిప్రాయము. అంతేకాని, ఆంధ్రదేశమున ఉత్తమగాయకులు లేరనికాని, అచ్చట గానవిద్యగరవులకు సమర్థులగలవారు లేరని కాని నాయభిప్రాయముకాదు. కాని, వారియెద్ద నేర్చుకొన్న యువకులలోకొందరు ఇతరదేశములలో నున్న పద్ధతులనుకూడ కొంచెము నేర్చుకొన్నయెడల, ఇప్పటికంటె విశేషముగ చెన్నపట్టణములో మెప్పుపొందుదురనియు (పండితపాఠశాలవద్ద), అందువల్ల వారికి ఆంధ్రదేశముననేకాక, తమిళ, కర్ణాటక, కేరళదేశములలోకూడ వ్యాపించుననియు నాయుద్దేశ్యము. అంతియకాని, ఆంధ్రులలో మహాగాయకు లనదగినవారు లేరని కాదు; కాని వెంకటస్వామినాయుడుగారి వలెనే, అనేకులు ఆంధ్రగాయకులు యింకాచాలమంది చెన్నపట్టణము వచ్చి, పండితపాఠశాలవద్దను, గానసభలలోను వారిప్రవీణత కనబరిచి, చెన్నపట్టణములో పేరుసంపాదించినయెడల ఎక్కువ ప్రఖ్యాతి గాంతురనియే నాయభిప్రాయము. ఇంకొకవిషయ మునుగూర్చి క్రిందటి వ్యాసము లో వ్రాయుట మరచి యున్నాను. అది ఏమనగా, గాయకులవిద్యపరికించి బంగారు పతకములు, బహుమతులుఇచ్చి గానవిద్యను ప్రోత్సహింపచుటకు, కొందరుపెద్ద లాక చిన్నకబుజీగా ఏర్పడి ప్రతిసంవత్సరము దసరాశోబలలో పోటీపరీక్షలనేర్పరచిన బాగుండు నని తోచుచున్నది. అట్టివిటిలు రెండుమూడుజిల్లాల కొకటి చొప్పున ఏర్పరచుచున్నాను.

కర్తవ్యాలహరి

వెల నీ 1-కి ల. 6 పి. పి సహా 0-11-0

ఈ ద్రావణము నుల చెవిపోటు, చెవినుండి చిమ్ముకొనుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి కంటి నే నయమగునవి, కిరీక బొట్టును చెవిలో పోసిన బాధ కంటి నే తగ్గును.

అమృతాంజనము డిహో,

మదరాసు బొంబాయి

దీప్యద్రుషి

[కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు]

సత్యవాడ గ్రామానికి నలభైమైళ్లదూరం లోపుగా యే పీఠస్థలం లేకపోవడంతో ఆక్కడ ఇంకా నాగరికతా దాని లో సంబంధించిన కపటము, దుర్మార్గము, దాంభికము మొదలయిన లక్షణాలూ ప్రబలింపలేదు. ఈ ప్రాంతజనమంతా ఒక చూటమీద వుంటారు. ఎవడికైనా ఒకడికి వచ్చే కష్టసుఖాలలో మిగిలిన వాళ్లంతా పాల్గొంటారు. జనుల కిట్టుబాటు విషయంలో ఈ గ్రామంచెప్పి న రోకటి కెప్పాలని అచటయో ద్యమవ్యాపకులు చాలామంది బహిరంగస్థలలో బల్లగద్దె చెప్పియున్నారు; ఈముక్క వారు చెప్పినప్పుడల్లా కరతాళధ్వనులు వెలరేగేవి! ఇంతకంటే నిద్రగమనం ఏరగావాలి? కర్మచాలక ఒకమాటు ఆంధ్రప్రతికలో ఈ ప్రాంతాన్ని కట్టుబాట్లను క్లాసుస్తూ ప్రధానవ్యాసంపడింది. బంధులలో చదువుకుంటావున్న ఈ ప్రాంత వారి కులరాధు ఆవ్యాసంబాచి ప్రతికలోనుంచి ఆ భాగమునుక తీరించి మనీష్యులలో జాగ్రత్తచేసి వేసంకాలపు సెలవులలో ఇంటికి వచ్చిరాగానే రావిచెట్టు అరుగుమీద కూర్చున్న వారందరికీ గంభీరంగా పట్టరాని సంతోషంతో చదివి వినిపించి వారిమెప్పునుబొందాడు. ఇదివరకే ఆప్రతికను చూడ నందుకు వారంతా చాలావిచారించారు. ఆప్పుడేకులరాధు. శరభయ్య- చెప్పాడుగదా, “వీరమంత నాగరికతవున్న ప్రతిగ్రామంలోనూ ఇప్పుడు గ్రంథాలయం, పఠనమందిరము వుంటున్నాయి. వీరొకొంత పిలుచుకుని ప్రతిరోజూ జనులీ మంది రాలలోనికిపోయి ఇలాంటి పత్రికలు చదివి జ్ఞానం సంపాదించుకుంటావుంటారు. మనప్రాంతాన్ని ఇలాంటి సౌకర్యాలు ఏర్పరుచుకోక పోవడం చాలావిచారకరమయిన సంగతి. చూడండి! నామట్టుకు నాకు ఈ ప్రాంతాన్ని యేమిటోచదు. రేపటినుంచి ఎలాగో అని యోచిస్తున్నాను. ఒక్కరోజున ప్రతికచదివి కానేపు పుస్తకం చదవకపోతే మతిపోతుందన్నమాట!”

ఆక్కడన్న వాళ్లకందరికీ వీరావేశము కలిగింది. అప్పటికప్పుడు నలుగురూమాడ పలుకుకొని పఠనమందిరం ఏర్పరచాలని తీర్మానించారు. అవధానులుగారు చాలా పట్టపట్టాయి. ఇందులో రావిచెట్టుఅరుగుమీదే ప్రస్తుతం మందీరపు వ్యాపారం జరిగిందాటి అనుకున్నారు. పత్రికను అప్పుడే వ్రాసారు చెన్నపట్నం.మందిరం కట్టించడానికి చందాపట్టి త్వరలో వేయద్దామని సంకల్పించు కున్నారు. పత్రికవచ్చినరోజు మొదలు ఈకార్యం యధావిధిగా జరిగిందామని నిశ్చయపడుకున్నారావోతూవుండగా శరభయ్య లేచి, “పత్రికవచ్చిందాకా యెందుకు? ‘సభాసభాసభ’ అన్నాడు. ఇవాళేస్థాపించాము మందిరము. నాదగ్గరయేవోన్న తెలుగుగ్రంథాలున్నాయి. వాటిలో వి కొన్నిచక్కటి పద్యాలను వీరచదివి మీకు పనిపిస్తాను చూడండి. ఆనక, ఎంతసారెస్యంగా వుంటాయో! ఒకమాటు ఒక పద్యంపించే మీరు వొదుల్తారా? ఏమంటావు, అవధానుమామా!” అన్నాడు. అవధానుగారు ‘ఊరి’ అంటే తిరుగువుంటుందా? అందరు ‘సరే’ అన్నారు. సాయంత్రం కలుసుకుందాం అనుకొని ఎవరింటికి వాళ్లు వెళ్లిపోయారు.

శరభయ్యకు ఇరవైయేళ్లువుంటాయి స్కూలు వైసలు క్లాసులో చదువుతున్నాడు. అచ్చాళ్లో ఆట్రేమంది చదువుకున్నవాళ్లు లేకపోవడంతో ఇతనికి కొంచెము గర్వంవుంది అవధానులగారి మేనల్లుడు కాస్తుల్లుమాడా ఇంగ్లీషు జదువుతున్నాడు. ఇతనికి పదిహేడేండ్లు వుంటాయి; క్రిందటిసంవత్సరమే స్కూలు వైసలు ప్యాసయినాడు. కాని ఇతడు సాహిత్యపడవడంచేత శరభయ్య కాస్తుల్లుకంటే ఎక్కువ చదువు వచ్చినవాడని ఊహించుకు. ఊహించి ప్రతివ్యాపారంలోనూ శరభయ్య కలగకపోతేవోనాడు; కాస్తుల్లకి చదువుభోరణిపప్పుయం కొక వ్యావారం ఆక్రమలేదు; ఇతడెప్పుడూ తనగదిలోనే కూర్చుని చదువుకుంటూ వుండేవాడు, స్వగ్రామం వచ్చినప్పుడు కూడా.

ప్రాచ్యుల అనుకొన్న ప్రకారం సాయంత్రం ప్రాంతాన్ని నలుగురు, అరుగుమీదకేరారు. పెద్దమనిషి అన్నవాడల్లా వచ్చాడు, బాతిభద్రము వయసుభేదమూ పాటించకుండా, తనమాటకులభముగా సాగినదిగదా యను ఉత్సాహముతో నిండిన మనస్సును తెలుపరచు మొగమునందలి మందహాసముతో పుస్తకం విప్పుతున్నాడు, శరభయ్య, నల్లరి ముఖాలూచూస్తూను. “అవధానుల బావయ్యా, అన్నట్టు! అనిఒకడు జ్ఞాపకంచేశాడు. ‘పిలుపు, పిలుపు’ అనుకేలమధ్య బుడన్ సాయెను పరుగెత్తుతూ అవధానులగారి యింటివైపు వెళ్లాడు. నిజమే! ఆయన లేకపోతే సాహిత్యసభయేమిటి? అయినట్లును ఆయననే తానే పెద్దపండితునిని అభిప్రాయం. సాహిత్యసభకుదుడమి ఓరుడు పొందాలని ఈయనకు చాలావుండేది. అతడు అడగా దేవుడే నా పరమిష్టాను!”

ఒకమాటు తనకూతురికి వివాహసంబంధం కుదర్చడానికి ఈయన బెజవాడమీదనుంచి వెళ్లడం తలపెట్టింది. అక్కడ ఒకచోట వందలాది జనులు గుమిగూడి వుండడంచూసి యేమి ప్రమాదముజరిగిందో యని సమీక్షించాడు. అదివొకసభ సభ్యులంతా లేవ్వడానికే వొట్టతెలియని వాళ్లలాగు కదిలక లేవడం ఒకళ్లనొకళ్లు అనుకొని వున్నారట. రెండుగాడిదలకు బరువునరిపోయిన పుస్తకాలమాటో మరేమిటాటోగాని ప్రక్కనుపెట్టుకొని ఆతిథీవంగా ఉపన్యసిస్తున్నాడు. “ఇట్టి స్వవహారిక భాషామాదుల నేమని తిట్టినను మాతృభాషకు తగినసత్కృత్యంయొసర్చినామన కాకదావునను. ఇట్టి జ్ఞానశూన్యులు, కుద్రబుడంబు, పొంకిత్యుగిహిసలు, బద్ధిహిసలు, మాతృద్రోహులు మనదేశమందు పుట్టుటచే శ్రీకారదాడేవి కిట్టి యిక్కట్లు సంభవించినది. వ్యవహారిక భాష కులభమునిగదావీరివాదము. ఒక్కతారాగ్రామము గమనింపుడు! ‘ఒకడు ఒకనాడు’ అని యున్న రిండుట కులభమా? ‘ఒకడొకనాడు’ అనుటకులభమా? ఉచ్చరించునట్లు వ్రాసావలెననిగదా యీయపాత్రల వాదము. కనుక వారు ‘ఒకడొకనాడు’ అని వ్రాయుటకు ఓదులు ఒక్కడు ఒకనాడు అని వ్రాయడమేమి జబ్బు?...”

ఈ ఉపన్యాసం వింటూవుండగా సులక్ష్మప్రభు వేరయని పేరుపొందిన తనతండ్రిగారు జ్ఞాపకంవచ్చి కంటతడిపెట్టుకొన్నాడు. అవధానులు వ్యవహారిక భాషను రూపుమాపాలని ఘోషిస్తూ మాతం చేసికొన్నాడు. ఆ ప్రాంతం ఓడిరిగి స్వగ్రామం చేరుకోగానే ఏడేండ్ల తనకొడుకు తండ్రిమెప్పు పొందడానికి పలకమీద తనవ్రాసినదాన్ని తండ్రికి చూపాడు. అందులో భాషగ్రాంథికంగా లేదు! పలకను అందిపుచ్చుకునే పుచ్చుకోడంలో దాన్ని చూరంగా వినరిపారవేసి ఊచిపుచ్చుకొని చవడమీద ఒక్కటిలాగాడు, కులరాధు గిర్రనతిరిగి కిందబడ్డాడు “ఇదేం చేసుకాలం!” అంటూ లోపలనుంచి భార్యగోలపెట్టుతూ రావడంకనిపెట్టి సన్నంగా పీల్చిలోకి జారిపోయాడు. తిన్నగా పొలంవెళ్లాడు! అక్కడ పొలంలో తెల్లువిగస్తూ కూలివాళ్లు పనిచేస్తున్నారు. ఈయనను అంతేమారాన్ని చూచి చాలామరుకుగా పనిచేస్తూవున్నవాళ్లలాగ ‘పెద్దగొంతు’తో ‘చందమామ’ పాటపాడుతున్నాడు. అపాట గ్రాంథికంగా లేదని ఆయన నిమిషంలో కనిపెట్టాడు రివునవెల్లి నలుగురు కూలివాళ్లనిమోదినాడు. ఇలాజరుగుచుండగా మిగిలినవాళ్లు పారిపోయారు. పీల్చిని మళ్లి పొలంలోకి తాను రానియ్యకుండా చెయ్యడానికి ఆసంవత్సరమునుండి వ్యవసాయం మానేసి పొలంకవులు కిచ్చాడు. ఎందుచేతనో అవధానులగారికి పిచ్చిపట్టిందని ఊహించంతిపుట్టింది. నలుగురూ నాల్గుమూలలకే పరుగెత్తారు, ఆయనను వెతుకుతూ ఆయన తిరిగి ప్రాంతానికివచ్చిన తరువాత జరిగినదంతా సావకాశముగా బెజవాడ ఉపన్యాసమని కంటే ఎక్కువతీవ్రంగా గ్రాంథిక భాషనుగూర్చి పొగడుచు, వ్యవహారిక భాషామాదుల హడలెత్తేసరికి, అవధానులగారు గొప్ప, బలేగొప్ప వారనే నమ్మకం ప్రాంతావాళ్లందరికీ కలిగింది. “నమ దమంత సాహిత్యం నేర్చుకొని ఇలాంటి ఇప్పటికాలపు నెట్టివెట్టివేనాలు పహిస్తానా?” అంటూ మొలకు అంగవస్త్రం ధిగించాడు. ఎక్కడ ప్రాణహత్య చేసుకుంటాడో అని భయపడి కొంత పేరయ్య ఇంట్లో పనివుందని చెప్పిపోయాడు. “అవధాను అన్నా! అలాంటి నిర్భాగ్యులలో నీకుపంతమెందుకు? నీ పిలువ నీకు ఎక్కడకు వెళ్లి నా పోతుందా? నువ్వుకేవలం, సాహిత్య సముద్రుడవే...!” అని సోమయాజులుగారు ఓదార్చుస్తూవుంటే, “నన్ను! సాహిత్య సముద్రుడే! ఇవాళనుంచి ఈయనకి బిరుదు పెరించాలి” అని అందరు ఏకగ్రీవంగా తేకవేరారు. అవధానుల గం మొగం గుంటతయింది. ఆయన కోపమంతా పోయింది. పీపి లేవచ్చేమందిరి! కులరాడికి తనచెప్పుతో ఖాయంగా సూతినంకర పోయింది; పొల పాదయిపోయింది. ఫలమును పట్టయాస్తే ఈస్వలనస్థులు స్థూలక్రింద కనబడనేలేదు, ఆయనకు. ఆ మూల్రంకేతుండా పేరు ప్రఖ్యాతు తెల్లవాస్తాయి! ఇంకా ఈయన అదృష్టమంతుడు కనుక ఇంతటితో తేరిందని చదువరులకు గోచరించకపోదు. మనకందరికీ ఈలాంటివిరుదులు రావాలనేవుంది, మనస్సులో దానికొరకు మనము తంటాలు పడుతూనే వున్నాము; డబ్బుమాడా ఖర్చుచేస్తూనే వున్నాము. కాని మనకందరికీ వచ్చాయో! ప్రాప్తివుంటేనేగాని పొంటినిండా ఆముదము రాసుకొని ఇసుకలో దొర్లి నా అంటుకోదు! ఎంతయినా శ్రమపడతాం; కాని నానకి బిరుదు ఇచ్చే నాకే; సాహిత్యసముద్రుడనే అక్రమలేదు; ‘సాహిత్యం గాళం’ ‘సాహిత్యమంభాగం’యెందు? అజుగుకు సాహిత్యమిగిగిల! ఆనే బిరుదునా మనకు ప్రాప్తిలేదు... నేటికి

నిజ సుఖము

[బ్రహ్మశ్రీ సింహాంధల్ల రామమూర్తి శాస్త్రిగారు వ్రాయుట]

సుఖేచ్ఛయనగా సుఖమునుగోరుట. చరచరాత్మ్యమైన సకలకీవులును సర్వదా సుఖమును గోరుచున్నారు; కాని, సుఖే తేరమైనదుఃఖము వెన్నెరును కోరరు. అయినను సంసారమందు సుఖము స్వల్పముగను సుఖేతరము అధికముగను లభించుచున్నది. ఇందువలన చూడగా నీసుఖదుఃఖములను సంపాదించుటకును, త్యజించుటకును, జనులకు స్వతంత్రము లేనట్లును అవిద్యానమ్మలై యున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. కాన నాఅవిద్యాస్వరూపమును, తన నిజరూపమును విచారించుట ఆవశ్యకముగా నున్నది. ఈ విచారణవలన స్వస్వరూపము తెలిసినందున అవిద్య స్వయము గనే తొలగును.

సుఖమునని సర్వప్రాణులకును అనుభవగోచరమై యున్నది. తాను గోరుసుఖమునకు ప్రతిబంధకము కలుగుటయు తాననుభవించుచున్న సుఖము అంతమునటయు దుఃఖ మనిపించుకొనును. ఈసుఖ మనేది రెండవిధములుగ నున్నది. ఒకటి విషయసుఖము. రెండవది బ్రహ్మ్యనందము. ఇందు విషయసుఖమనేది సర్వప్రాణుల అనుభవములోనున్నది. బాహ్యపరికరమువలన లభించునది. ఇంద్రియములచే గ్రహించబడేది, స్వల్పకాలమును, అంతమును గలదిగా నున్నది.

తనకు యిష్టమయినవార్తలను, కథలను, గానమును, వినుటవలన, శీతోష్ణ, ఇవవస్త్రుల స్పృశవలన, మనోహరమైన వస్తువులను చూడుటవలన, ఇష్టపదార్థభక్షణమువలన, పరిమళద్రవ్యదులవలన, స్రక్పందన పనితాదులవలన గలిగెడు సుఖము విషయసుఖ మనబడుచున్నది. ఈసుఖము అంతమందు, అనుభవో తేరక్షణముందే దుఃఖప్రదముగా నున్నది. ఈ సుఖ సంపాదనకు, ధనవ్యయము, దేహయాసము, కాలవిలంబము నివి ఆవశ్యకములుగా నున్నవి.

ఇక రెండవసుఖము : బ్రహ్మనందస్వరూపము. ఇది స్వరూపజ్ఞానమువలన కలుగుచున్నది. ఆస్వరూపజ్ఞానము విచారణవలన లభించుచున్నది. ఆసుఖమునకు బాహ్యపరికర మక్కరలేదు. ఆసుఖము లభించిన పిమ్మట అంతములేనిది, ధనవ్యయము, దేహయాసము, యేప్రమాదములును లేనిది. ఇది నిజసుఖ మనబడును. స్వరూపవేత్తలకు ప్రాప్త్యపురుషుల అనుభవము లో నున్నది.

వెనుకచెప్పిన విషయసుఖములు సుబ్రహ్మ్యనంద సుఖము యొక్క వాసనలుగాను ప్రతిబింబములును అయియున్నది. ఈవి జనుఖమును గోరువారు సుఖేచ్ఛజనించి నీవైని స్వస్వరూప విచారణ చేయవలెను.

అవధానులగారికి మహాచైతన్యం పట్టింది. అంతోతుకు అచ్చు వెసనట్లు ఈయన కిబిరుదుఇచ్చి ఎవరింటికి వారువెళ్లిపోయారు, అందరూ.

కొన్నాళ్లవరమా ఈబిరుదు వచ్చినందుకు ఆపరిమితానందము పొందారు. అవధానులుగారు; కాని ఆచిన్నగ్రామంలో తనబిరుదును ఉపయోగించుకోడానికి అవకాశములు లేకపోయాయి. ఊళ్లోవాయి మాయూలుప్రకారం “అన్నయ్యా, తమ్ముడా, చిన్నాన్నా, బావా, బాబయ్యా” మొదలయిన నమసలతోటే ఈయన్ని పిలిచేవారు. ప్రార్థనా విధి తనబిరుదు మరిచిపోకుండా చేయడానికి ఆప్పుడప్పుడు అవధానులుగారు వారికి జ్ఞాపకం చేస్తూవుండేవారు, పిలిచినప్పుడల్లా.

ఇలాంటి మహావిద్యాసంపన్నుడు తేతుండా మందీరము నాతనముగా స్థాపించడం గొప్పలోపమే! ఈయన లేని సాహిత్య సభ కర్తడులేని భారతమునంటిది; గంధోలీగాడులేని భోలు బొమ్మలాట; ఇన్నెలు ఆసులేని పేకవంటిది; కొజ్జావాడులేని తురువగ్గిరహము; నాయకురాలులేని సానిమేళము. ఇంకా ఇలాంటివి ఎన్నోలాంటివంటిది! ఈసంగతులు కనీసలయిన సభకులు గమనించియే ఆయనకోసం కాదుకొనియున్నాడు. ఇంతటిలో బుడవా సామెయిచ్చి చెప్పేడు : “బట్టెగొడ్డుకు చురకలు వేయస్తున్నాడు, ఒక్కనిముసంలో నస్తానన్నాడు. చదవడం కానియ్యమన్నాడు.” “సరే! ప్రారంభించండి, ఈపాటికే” అని శరభయ్యను హెచ్చరించారు, సభకులలో కొందరు.

(చదువరులారా! ఇప్పటికే మనోగన్యం చేసి చాలానేపయింది. ఇంక దివ్యదృష్టిపారడం మానేసేసి, ఇంకొకసారి దివ్యదృష్టిని చూసి తరువాతసంగతులలో నేను తెలిపేస్తూ వానిని మళ్లి ప్రతికలో వ్రాస్తాను. తమయిందండి!)

ఆంధ్రకవిత్వాసాదృశ్యము.

Poetic parallelism in Telugu Literature

శ్రీమూన్, యాయూణ్ణి కేంకటవీరరాఘ
వాచార్పణుగారు

["There is a pleasure in poetic pains, Which none but poets know."] —COWPER.

“శ్లో॥ విద్యానేవ విజ్ఞానాని విద్యజ్ఞానపరిశ్రమమ్ |

సహి సంధ్యా విజ్ఞానాని గర్భిం ప్రసవవేదనామ్ |

1. ‘కవిత్వాసాదృశ్య’ మన కేమి? అది యెన్నివిధములు? కవిత్వాచార్య మన కేమి? పూర్వకవిత్వ సమసరించినవారిచే గవిత్వాచార్య మాకోపింపగూడునా?

‘కవిత్వాసాదృశ్య’ మన గవిత్యపు బోధిక. అనగా వాచనికవిత్వ మింకొకని కవిత్వమును బోలియుండుట. దీనినే, ‘పూర్వకవిత్వాసాదృశ్యము, పూర్వకవిత్వము, ‘Poetic parallelism,’ అని యందురు. ఈసాదృశ్యము రెండు విధములు: (1) శబ్ద (పద) సాదృశ్యము.

(2) భావ (అర్థ) సాదృశ్యము.

‘కవిత్వాచార్య’ మన, నింకొకరిపదబంధముల గాని, భావములగాని యపహరించి, తనకావ్యమున వ్రాసికొని, తానే వానిని స్వతంత్రముగ రచించినట్లు నటించుట. దీనినే యంగ్లమున ‘Plagiarism’ అని యందురు. (Plagiarism The crime of literary theft; literary borrowing. Plagiarist: Purloiner; one that steals or purloins the words or ideas of another, in literary composition and passes them off as his own: a literary thief; కవిత్వాచార్యుడు) “అట్లు పూర్వకవిత్వ సమసరించినవారు గ్రంథచోరులనియునట్లు కవిత్వాచార్యము చేయుట, ‘పులిని జూచి నక్క వాత పెట్టుకొనుట’ వంటి ద”నియు గొందఱుందురు. కాని, యా యభిప్రాయము సత్యమైనదిగాని యావ్యాసము నవలూకించిన దెలియగలదు.

2. పూర్వకవిత్వాసాదృశ్య కవికాశములు, పేతువులు; పూర్వకవిత్వాసాదృశ్య గ్రంథచోరులు కారములు పేతువులు:—

శబ్దసాదృశ్యము రెండువిధములు: (1) పూర్వకపుల పదబంధముల వారప్రయోగించిన యర్థముననే ప్రయోగించుట. ఉదా॥ ‘అమందానందతుండల హృదయారవిందుడు; మంద హాసమందరవనారవిందలాపజ్యోతిశయము.’ మొ॥ (2) ఆ పద బంధములనే భావాంతరములగాని, సందర్భాంతరములగాని ప్రయోగించుట. ఉదా॥ ‘వయ్యమునెత్తికోలుతుదెదాడుట’. భావసాదృశ్యముకూడ నిరుదెఱంగులు: (1) పూర్వముచెప్పిన భావమునే, యాపదబంధములలోడనే చెప్పట (2) ఆభావమునే యన్యపదములలో చెప్పట.

పూర్వకవిత్వాసాదృశ్యము కొన్నియెడల విధిగను, కొన్ని యెడల వైచిక్యముగను గలుగును; కవిసమయములు, లోకోక్తుల విషయమున బూర్వకవిత్వాసాదృశ్య తప్పక కలుగును. పదబంధములు, పద్యగమనిక మొదలగు విషయముల బూర్వకవిత్వాసాదృశ్య మైచిక్యముగను గలుగును.

ప్రాచీన కవుల తేర్చుజెచ్చిన సంకేతముల గావ్య పరిభాషలో “గవిసమయములు”, (Poetic conventions) అని యందురు. సమయ మన, సంప్రదాయము నియమము. ఇట్టి నియమముల సమసరించి వర్ణించుట, సంస్కృతాంధ్రకావ్యముల సాధారణముగా జూపట్టుచున్నది. (1) లేనివి కూర్చుట (2) ఉన్నవి కూర్చుండుట (3) నియమమును బురస్కరించుట, యని కవిసమయములు మూడువిధములు: (1) అసంభవములగుండ గవులు చూచినట్లు వర్ణించుట. ‘రవికాననినొక గవికామ’నట. ఈ క్రింది వాక్యములు ప్రకృతోపయోగములు.

“The poet’s eye, in a fine frenzy rolling,
Doth glance from heaven to earth, from earth
to heaven:
And as imagination bodies forth,

The forms of things unknown, the poet’s pen
Turns them to shapes, and gives to airy nothing
A local habitation and a name.”

—Shakespeare. ‘Mid-summer-Night’s Dream.’
(Act V—I. 12-17)

ఉదాహరణములు:— పద్యములు, కలువలు, నదీసముద్రములందు నుండుట; పగలు కలువలు, రాత్రి పద్యములు ముఖించుట; స్త్రీపరణాపాత్యులవలన సోకాదివృక్షములు స్త్రీల గంధూసానముచే నకళవృక్షములు పుష్పించుట;

చకోరపక్షులు వెన్నెల (దాగుట, మొ॥ (2) ఉన్నవి కూర్చుండుట. ఉదా॥ వసంతమున మాలతీపుష్పములు, శ్రీ గ్రంథపుక్షమునకు బుష్పఫలములు, కామినీదంతముల యందు, మల్లెమొగ్గలందు రక్తి. మస్త్రీలకు శ్యామత్య, స్తనపతనములు; వీణాకరవిషయములు మండినను వర్ణింపరాదు. (3) నియమపురస్కారము. ఉదా॥ మేఘగర్జనమున నెమి శ్యామలు; కోకిలధ్వని మధుమాసమునందే యుండుట; చంద్రునియందు, చుక్కశేఖరంగము లుండుట; మనమృగవృక్షసమూహ దలమొదలు పాదములవఱకు, దేవతావర్ణనమున నా పాద శిరః పర్యంతము వర్ణించుట; మొ॥ మఱియు, నాపమృగవిషయమున ముఖమును జంధ్రపద్యములతోడను; శిరోజముల, నీలనీల మేఘ భ్రమరాంధకారములతోడను, శైలముల హరిజీతశైలములు, పద్మోత్పలదళములు, మీసభృంగులు గాదులతోడను, బోల్చుట కవిసామాన్యముగ గానవచ్చెడి. అందుచే గల్పనా వైచిత్త్యము మృగ్యము. కవిసమయముల నిష్ఠానుసారముగ జెప్పరాదు. వానిం బ్రామాణికమహాపుల కృతులనుండియే తెలియదగు. ఇట్టియెడ శబ్దసాదృశ్యముగలుగుచుండుట, బూర్వకవిత్వాసాదృశ్యమే గ్రంథచార్య మాపాదింప గాదు. కవిసమయముల లోకలోకము నుదాహరించెను.

శ్లో॥ హాసో భాతి కుచవద్వయం తవ శివం మధ్యం వపుశ్చారతా!
తేజా నాసికమాక్రింకం సునందనం స్నిగ్ధాగ్రరాగో దృశ్యే!
గర్జనవద్దశమృగవద్దగనవద్దాక్షేయవద్దేయవా!
జ్వల్మాన జ్వలన్మృగ జ్వలజ వజ్రమ్నానవ జ్వలవత్॥”

కవిసమయము లాంగ వాఙ్మయమునగూడుచున్నవి.

“Mirth, admit me of thy crew,
To hear the lark begin his flight
Then to come, in spite of sorrow
And at my window bid good morrow.”—Milton

—(L’Allegro—lines 38; 41; 45; 46)

Mr. Bell says, “In making the lark alight at the window of a human dwelling, Milton seems to be forgetful of a lark’s habits,—a bird which does not seek man’s Company, and is a ‘bird of the wilderness.’”

Says Mr. Pattison, “These and other such like inaccuracies must be set down partly to Conventional language used without meaning, the vice of Latin versification enforced as a task, but they are partly due to real defect of natural knowledge.”

I “Sweet air blow soft, mount larks aloft,
To give my love good morrow!
Bird, prune thy wing, nightingale sing,
To give my love good morrow.”

—J. Heywood.

II “But cheerful Birds, chirping him sweet good morrows,
With Nature’s Music do beguile his sorrows.”

—Sylvester.

ఇట్టి పూర్వకవిత్వాసాదృశ్యములు సరిగాకపోయినను, ‘మిల్టన్’ మహాకవికూడ నాచార్యములనే పోయెను.

లోకోక్తుల లక్షణముగలవారిచే జెప్పబడినవి. ఇవి, మత, నైతిక, సాంఘిక, జాతీయాదిసర్వవిషయములం దెలుపు నూత్రిప్రాయములు. అవి యొక సామ్యు కాదు. కొండంత భావము, గోరంతవాక్యమున నిమిడియు మనోజ్ఞముగ నుండుటకే, వీనిని గవితరులు తమ కృతులయందు వాడుచుండిరి. అట్లాక లోకోక్తి నే యనేకులు ప్రయోగించినట్లు చూపట్టెడి అట్టివోక బూర్వకవిత్వ జూచియే, యాధునికుల డాలోకోక్తిని దన కృతియందు వ్రాసికొనె నన నొప్పును. లోకోక్తులప్రయోగించుకొనుటయం దందఱకు సమానస్వాతంత్ర్యము గలదు. మఱియు, సంస్కృతమునందలి ‘వజ్రం వజ్రేణ భిద్యతే’ యను లోకోక్తిని, నాంగమున ‘Diamond cuts diamond’ అను లోకోక్తిని సాదృశ్యము గలదు. ఇవి యొక దాని కొకటి భాషాంతరీకృతములుగా దోచుచు గాని యివి యాయా దేశీయులచే స్వతంత్రముగ రచింపఁబడె. ఇట్లాక భాషలోని లోకోక్తులకు, సర్వభాషలోనివానికి సాదృశ్యము కనబడుచున్నది. “Great wits run together,” అను నూక్తి కిది యొక ప్రబలోదాహరణము.

కందము తిక్కనసామ్యు, నీసము శ్రీ నాథుని సామ్యు; అనుట. దరువాతి కవులు, కందమును, నీసమును, తిక్కన శ్రీనాథులతోని వ్రాయుజొచ్చిరి.

ఇట్లుంటుండే తిక్కనకందమును, శ్రీనాథునినీసమును మించివి లేవనుకూడు నిశ్చయముగ, నానిలెద దక్షిణి పద్యములు, వారి సమకాలీనులు నుత్తరకవులును గూడఁ జెప్పిరి.

కాని, వానికీములములు (Originals) నాచార్యములఁ దిక్కన శ్రీనాథులపద్యములే యగుటకేని వారి కగ్రస్థాన మీఁబడె.

పద్యగమనిక మధుర్యము మొదలగు విషయములఁ దిక్కన శ్రీనాథుల పద్యములకుఁ గొన్నియెడల మెఱుంగుపెట్టుటచే, వాని సమసరించినవారిం గవితాచోరులనఁదగదు.

“క॥ వనజులకేళిరవేళి!
తనయోవయ మంత్రకరిర తిశీతివరణాం!
బునిధిమధుబుతుపురోద్ధా!
హాసగరవిరహమాత్మ్యవల్ల త నాష్టాశేసుక”.

—నన్నెచోడుండు. సునారసంభవము. 1 ఆ. 44 ప.

ఇట్లుప్రవేశననాస్తిప్రబంధమే మహాకావ్యమని యాంధ్రగీర్వాణాలంకారికులు చెప్పియున్నారు. అందుచేత, నీ పద్యములు లేనివోక బ్రబంధము మహాకావ్యము కావని, కవులీనననతోక గావ్యముల నింపుచుండిరి. మఱియుఁ గవులందఱుఁ గథాసంవిధానమున సప్రసక్తమైనను, విప్రలంభశృంగారవర్ణనమునకై నాయుకానాయకుల నెడఁబాసి, వారిచే జంధ్రమన్వృథ మలయానిలాద్యుపాలంభములఁ జేయించుచున్నారు. ఇట్టివోక శబ్దభావ సాదృశ్యముల కెంతయవకాశము గలుగునో మనీషులలోచించురుగాక! ఈవిషయముంజూచినఁ బూర్వకవిత్వాసాదృశ్యమును, కవిత్వాచార్యులు కారని విశేషమునుచున్నది.

భావసాదృశ్యమున్నను గ్రంథచార్య మాపాదింప రాదు. ఆంధ్రకవిచక్రవర్తియగు పోతన, భాగవతమునం దిట్లు గానము చేసియున్నాడు.

“శా॥ అంగవ్రాతములొక జితేంద్రుఁడు దుష్టాంగంబు ఖండించి శే॥
మంగళేశ్వరికి రక్ష నేయుక్రియ నీయజ్ఞాం గులద్రోహిడు!
స్వగుం గేశవపక్షపాతి నధముం జంపించి వీరప్రతో॥
తుంగభ్యాతిఁ జరించెదం గులము నిశ్చోదంబు గావించెదన్”

—భాగవతము. 7. స్కం. 188 ప. (ప్రహ్లాదచరిత్ర)

ఇందలిభావచ్ఛాయ, యంగ్లకవితులగు వగు ‘షేక్స్పియర్’ కృతనాటకమున నిట్లున్నది.

“This festered joint cut off, the rest rest sound;
This let alone will all the rest confound.”

—“King Richard II” (Act V. iii. 85-6)

పోతన స్వర్గస్థుఁ డగునప్పటికి ‘షేక్స్పియర్’ అవతరించలేదు. ఇతనికిం దెం బోతనమహాకవి, వందసంవత్సరములకు బూర్వకవిత్వము, ‘షేక్స్పియర్’ పోతనభాగవతమును జదివియే యాభావచ్ఛాయచనకృతిలో రచించిననఁ బోనగునా?

వారికాలము నేలు, దేశమునేలు, భాషనేలు. నాడు ముద్ర జాలయములు లేవు. వారొకరికొకరు వేలకొలది మైళ్లదూరమున, నూలుసంవత్సరముల యంతరమున జీవించి యుండిరి. ఇట్టిపరిస్థితుల ‘షేక్స్పియర్’ భావచోరుఁడు కాడని వక్కాణించుట సాహసము కానేరదు. వారిరువురకుఁ బ్రకృతిసౌందర్యమే (Natural beauty) కవిత్వాదనదాయకమగు మహానిధి, యగుట వారిభావములకు సాదృశ్యముండనోపు.

కొన్నియెడల, గొలది మార్పులతోక గాని, యథామాతృకములుగాఁగాని, పూర్వకవిత్వలోకము లుత్తర కవికృతులం జూపట్టు. ‘ఇది వీరి యతేంద్రం దెలియఁజేయునా, లేక దీనికి దగినంతసేతు వేమైన నుండునా?’ యని శంక కలుగుచున్నది. కాలిదాసు నంతటి శేషమునీసింఘపు, గీర్వాణకవి సార్వభౌముడు, వ్యాసప్రాచేతన లోకములఁ గొన్నిటిని యథామాతృకములుగాఁ దన కావ్యముల నాయా సందర్భముల వ్రాసికొనినంతమాత్రమున, సతనియందుఁ గవితాచార్య మాకోపింప నగునా? అట్టిలోక మొం దుదాహరించెద.

“శ్లో॥ కచ్చిత్ జీతిభృతాం నాథ దృష్టా సర్వాంగసుందరీ!
రామారమ్యే వనోద్దేశే మనూ విరహితా త్వయా.”

—శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణమ్ (ఆరణ్య. 84. ప. 29 శ్లో.)

“శ్లో॥ సర్వజీతిభృతాం నాథ దృష్టా సర్వాంగసుందరీ!
రామారమ్యే వనోద్దేశే మనూ విరహితా త్వయా.”

—విక్రమార్కశియమ్. 4—27.

ఈ లోకమునకు మొదలుఁ బ్రశ్న పరముగా నన్వయము; మిమ్ముల నాప్రశ్న మత్తరముగా నన్వయముగల నిందుఁ జిత్రాలంకారము గలదు. ప్రాశస్త్యముంబట్టి దీనిం గాలిదాసు తనకావ్యమున వ్రాసికొని యుండు. ఇటు, నాకవిరాజమాణామణికిఁ బూర్వకవిచంద్రునియెడలఁ గల యశేషగౌరవము సూచితము.

ఇట్లు పూర్వకవిత్వలోకములఁ దనకావ్యమున వ్రాసికొనుట కవికిఁ గొన్ని సమయములఁ దెలియకపోవచ్చును. అతడు పూర్వకావ్యములఁ గూలంకమముగ వ్యాసంగముచేసి, గ్రంథరచనకుఁ బూనినప్పు డా భావోద్దేశములొక బూర్వకవిత్వశర్కరయే, యీతని కవిత్వాక్షరసూత్ర గణితనోపు. పూర్వకవిత్వశర్కర కలువకపోయినను, నీ కవిత్వాక్షర సహజముగ, రససాతక ఫలస్వాదసంపన్నము కాదా! అగుట బూర్వకవిత్వాసాదృశ్యమైగ్రంథచార్య మాకోపించుట సమంజసము కాదు. (సోమము)

ఎం గల యిం ది యా

మ హా శ్మ ని వ్యా స ము లు

వైకంఠత్యాగహము, కాంగ్రెసు ధనము వదలవలెను, నూలు నడుకుట, వరదలనిధి.

వైకంఠత్యాగహము

నాయకులను వలంటిరులను వదలుట

“వైకంఠ త్యాగహము సంధర్మమున ఆరెట్లు చేయబడిన వారి నందరిని విడుదలచేయుచుంటుంటే తిరువాన్మూర్తు మహారాజు రీతియే వారు చూపినదే దార్మ్యమునకు వారిని మనః పూర్వకముగా అభినందించుచున్నాను. క్రొత్తవారు రాజ్యాధికారమును వహించు సమయమున నిటుల ఖైదీలను వదలుట సదాచారమైయున్నది. అట్టివో మానవసంఘమున కెట్టి ద్రోహమును కఠింపక నిష్కారణముగ ఆరెట్లు చేయబడినవారిని వదలుట మిగుల తగియున్నది. తత్కాలమున సత్యాగ్రహమును నిరసించుటకు సత్యాగ్రహీలనుగూడ నే నభినందించెదను. ఇందువలన సంస్థానమువారు తమపద్ధతిని మార్చుకొనుటకువీలు కలుగ గలదు.

కీర్తిశేఖరులైన మహారాజావారు చాల ఉదార స్వభావులే యైనను అస్పృశ్యతను గూర్చి చాల పట్టుదలగల పూర్వాచార పరాయణులు గా నుండిరిని తెలిసినది. అస్పృశ్యతవలన హిందూసంఘమునకు దారుణముగ నష్కరియే కలుగుచున్నదిగాని కీర్తికొంచుమైనను కలుగుట లేదు. అట్టి అవకీర్తిభాజనముగ దురాచారమును నిర్మూలించి హిందూసంఘమునకు దురించి యితరులకు మార్గదర్శకు లగుటకంటె హిందూసంస్థానాధిపతులకు తమధర్మము మరేదియును లేదు. సత్యాగ్రహీలు శాంతిపథమునువిడచి పనిచేసెనెని నమ్మెదను” అని మహాత్ముడు ఎంగుయిండియా ప్రతికట వ్రాసెను.

కాంగ్రెసువారి మోసకృత్యములు

న్యాయసానములలో కేసులు

“ఒరిస్సాలో కొంతమంది కాంగ్రెసువారు కాంగ్రెసుధనమును హరించినని తెలియుచున్నది. అట్టివారిపైని న్యాయస్థానములలో తప్పక కేసులు చేయవలెనని మిన్నకుండరాదు. అట్టిమోసగాండ్రున నమిగుల కాంగ్రెసుఉద్యోగి కేసు పరిష్కారమైనపిమ్మట తనఉద్యోగమునకు రాజీనామానీయదగును. కాంగ్రెసువారు కేసులుచేయగదా అని మోసగాండ్రు కాంగ్రెసుధనమును ‘గుటకాయస్వాహ’చేయబూనినపుడు వారిపైన కేసులుచేయుట న్యాయస్థానబహిష్కార తీర్మానమునకు విరుద్ధమని మిన్నకుండగూడదు. వ్యక్తులసంతాపమును ఆస్తినిగరించి యైనవో వారెల్లలైన చేయవచ్చునని కాంగ్రెసు ధనమును దుర్మార్గుల పహరించిన పుడుమాత్రము మిన్నకుండగూడదు.

కాన ఒరిస్సాలోని కాంగ్రెసుఉద్యోగు లిట్టివంచకులపై వెంటనే కేసులను దాఖలుచేసి ధనమునురాబట్టవలెను. పిమ్మట అవసరమనితోచినచో తమపదవులకు రాజీనామా నీయదగును. ఇట్లు తెలుపుట స్వవచనవ్యాఘాతముని తోచిననుగూడ నేను లెక్కచేయక స్పష్టముగా తెలుపుచున్నాను. కాంగ్రెసుసంఘమునకు నేనేఅధ్యక్షుడనైనచో అటుల కేసుచేయుట కాయుద్యోగి కధికారమొసగుటయొక్క పిమ్మట అతడు రాజీనామా నిచ్చినచో అతనికి కాంగ్రెసుపట్ల గల అభిమానమునకు మరల అతనినే నియమించుటకుగూడ శక్తివంచనలేకుండ పనిచేసెదను. కాంగ్రెసు ధనసంరక్షణము ముఖ్యతము. కాంగ్రెసుపక్షమున వాదిగానో ఫిర్యాదీగానో యుండవలసినవచ్చిన యుద్యోగికి బహిష్కరణతీర్మానము నుల్లంఘించిన దోషముకలుగదు. అతడు స్వార్థముకొర కలులచేయలేదు. దావాచేసినది కాంగ్రెసుగాని వ్యక్తికాదు. అనుకూలమునబట్టి స్వకల్పితములను నిబంధనల నతిక్రమించుటకుగూడ కాంగ్రెసుకు అధికారముకలదు.” అని మహాత్ముడు ఎంగుయిండియా ప్రతికట వ్రాసెను.

వరదల నిధి

46,874 రూపాయలు వసూలు

వరదల నిధికి మహాత్ముడు 46,874 రూపాయలను వసూలుచేయగలిగెను. (46,874-1-6) నికరము. (ఎంగుయిండియా)

నూలు వడకుట

రెండవ నెలవాయిదా నూలు

“రెండవ నెలవాయిదా నూలు ఈ నెల 15వ తేదీనాఁగా పంపవలసియున్నది.

కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులకు వారు నూలువడకి పంపుట విధియని తెలుపబడెనుగాని కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుకానివారుగూడ వారికి నమ్మకమున్నచో నూలువడకి పంపుట వారికి గూడ విధియే భాగత కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానముయొక్క ఉద్దేశమదియేగాన అన్ని రాష్ట్రముల వారు ను కట్టుబాటుతో నూలువడకు వారంభించినచో విజేతవస్త్ర బహిష్కారము బహుముఖముగా నెరవేరగలదు.

ఖరీదు బట్టలు ముతకగానుండును. ధర హెచ్చు అని కొందరు తెలుపుచున్నారు. ఎల్లవారును విచ్చిక్షముగా నూలు వడక వారంభించినచో నీరెండు యిచ్చుందులనుగూడ తొలగ గలవు. కాస్త్రీ, చివులంకరు, పంగరాష్ట్ర విభజనకాలములనుండి యుత్తించుచున్న ఫలమును బడయువిషయమున యీపని యొక గొప్ప త్యాగముకానేరదు. రాష్ట్రీయ సంఘములు ఏర్పాటు చేసిన పిమ్మట ప్రారంభించెదమని వ్యక్తులు మిన్నకుండగూడదు. ఎవరైనను అట్టి సంఘముల నేర్పరుపవచ్చును. దానికి పెట్టుబడిధనము హెచ్చుగా నుండవచ్చు రలేదు. కొంత ప్రశ్నిని నిలువచేయవలెను. ఏవలను చేయించి యిచ్చును విడకిననూలును పుచ్చుకొనుచుండవలెను. ఫలము గూడ విస్తారముగానుండ వచ్చురలేదు. నిరుపేదలైనవారు గూడ చేయవచ్చును గాన రెండవ నెలలో సభ్యులుకాని వారు గూడ హెచ్చుమంది నూలువడకి పంపెదరనియు సభ్యు లీవారి అధికమైత్రమును పంపెదరనియు ఆశించెదనని” మహాత్ముడు ఎంగుయిండియా ప్రతికట వ్రాసెను.

మహాశ్మని ప్రయాణము

14 వ తేదీని ఢిల్లీలోనుండును

నేడు 13 వ తేదీని మహాత్ముడు ఆహుదాబాదునుండి బయలుదేరి రేపటికి ఢిల్లీచేరునని తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

భాయీ పెరూ

సత్యాగ్రహము ప్రారంభమయినది

చాలమంది ఆకాలీలు భాయీ పెరూలో చేరిరి. వివాద స్థలములోనికి నలుగు రొక తెగకావెల్లి కాయగూరలను కోయ బోగానే వారిని ఆరెట్లుచేయుచున్నారు. ఈరీతిగా సత్యాగ్రహము జరుగుచున్నది.

రాజద్రోహ పుకేసు

అరెస్టులు శిక్షలు

సర్దారులు విష్ణుసింగు, రణజితుసింగు, గురుముఖసింగు, గార్లకు చెరిరెండేండ్లను బాబా శాంతాసింగుగారికి ఒకసంవత్సరమును కఠినశిక్ష వేయబడెను. శాంతాసింగుగారి కిదివరకు 6 ఏండ్లు శిక్ష వేయబడెను. ఈ కేసులో 100 రూపాయలు జూర్య నాగూడా వేయబడెను.

సర్దారు రాంసింగు (జీలం) సర్దారు తాహుస్సింగుగార్లను అరెస్టుచేసిరి. నాన్కానాపా హెబ్బాలో గురుద్వారాసంఘమువారి కార్యాలయమును తనిఖీచేసి పోలీసువారు చాలకాశితములను తీసికొనిపోయిరి. దేవాలయము మేనేజరు డాక్టరు మహస్సింగుగారిని అరెస్టుచేసిరి. 7 గురు ఆకాలీలకు చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్షయు జూర్య నాయకును వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

నాయువిమానము పడిపోవుట

సిన్హా, సెప్టెంబరు 12:—రాయలు గాలిదశమునకు చెందిన ఎ. డి. హాన్. 9 ఎ. అను వాయువిమానము ఆరవాలవద్ద పడిపోయెను. తండ్లురాటు క్లిఫ్ నకు ముఖమువీడ గాయములు తగిలెను. ఆసుపత్రిలో నున్నాడు. గోము అను ప్రయాణీకునకు స్వల్పముగా కెబ్బలుతగిలెను. ప్రమాదమునకు కారణము తెలియదు.

సంయుక్త కాంగ్రెసు మహాసభ

పండిత మోతీలాలు నైహూగారికి లేఖ

“అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసులో కలసి పని చేయుట కవకాశమునుకల్పించుటను గూర్చి మీతో మాటలాడగోరెదనని” డాక్టరు బిసెంటుగారు పండిత మోతీలాలు నైహూగారికి లేఖ వ్రాసెను.

సిన్హాలోజరిగిన పని

డాక్టరు బిసెంటు, యమునాదాసు ద్వారకదాసుగార్లు సిన్హా చేరిరి. “అన్ని పక్షములవారును కలసి పనిచేయుటను నాయకు లందరు సంగీకరించుచో స్వరాజ్యము కొరకు పని చేయుచున్న వివిధ పక్షముల ప్రతినిధుల సమావేశమును జరుపు విషయమున శాసనసంఘముల సభ్యులతో నాలోచించుటకే నేనిచటికి వచ్చితిని. భారత కాంగ్రెసు సంఘమును, మితవాది సంఘము. (లిబరలు ఫ్రెండ్సు)ను, జాతీయసంఘము (నేషనలు కన్ఫరెన్స్, కన్వెన్షన్)ను, (స్వరాజ్యపక్షమును, భారత మహా మృదీయ సంఘము (మస్టింలీ)ను క్రొత్తగా ఏర్పడిన స్వతంత్ర సంఘము (ఇండిపెండెంటు పార్టీ లెజిస్లేటివు ఎసెంబ్లీ)ను, ఈ రీతిగా పనిచేయుచున్నట్లు స్పష్టముచున్నది. ఇతరసంఘములు మరికొన్ని యున్నచో వానినిగూడ చేర్చుకొనవచ్చును. భారత శాసనసంఘమువారు ప్రత్యేకముగ ప్రతినిధులను సంపదసియుండునని సిన్హాకు వచ్చిన పిమ్మట కొందరు నూచించిరి. ఇందులకు సిన్హాలోని నాయకులంగీకరించినచో ప్రతినిధుల సంఖ్యను వారే నిర్ణయింపవచ్చును- ప్రతి సంఘమును 20 మంది ప్రతినిధులను పంపదనని నేను నూచించితినిగాని ఆమెత్త మత్యధికముగ నో అత్యల్పముగనో తెలియదు. నవంబరునెల మాడవవారమున నీసభను జరుపదగును గాన స్థలమును తేదీలను నిర్ణయింపవలసి యుండును. అలహాబాదువంటి మధ్యస్థానమునకులముగా నుండును. వ్యవధిగూడ యుండును. ఆసభలో నోకసమావేశమును నిర్ణయించినచో ఆయాసంఘముల ప్రత్యేకసభలు డిశంబరు కడవటివారమున జరుగునుగాన నాసభలలో చర్చించి నిర్ణయపరచుచును. ఆసభల అనుమతినిబడసిన ప్రతినిధులు జనవరినెలలోగాని ఫిబ్రవరినెలలోగాని మరల సమావేశమై నిర్ధారణగా విధానమును వ్రాసి మహాసభ ఎదుటనుంచవచ్చును. బ్రిటిషు వారుచేసినచట్టము భారతీయులకు సంతృప్తినికల్గింపదని నేను గట్టిగానమ్ముచున్నాను. అంగ్లజేతమునకుగూడ నటులనే నుడి వితిని. వారుసిద్ధపరచినచట్టమును పరిష్కరించునధికారము భారత శాసనసభకే యుండవలెనుగాని మరల దానిని అంగ్లజేతమునకు పంపవలసిన అగత్యముండగూడదు. అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనది సంయోగకార్యనిర్వహణము. అట్టి చిత్తుచట్టమును వ్రాయుట ఆవసరమనియు అందులకు సభను జరుపునెడల తానుగూడ వచ్చెదననియు బహుజనాభిప్రాయమునకు (మెజారిటీటు) బద్ధుడనయ్యెదననియు యిటీవల గాంధీగారుగూడ తెలిపిరి” అని బిసెంటుగారు నుడివెను.

(ఆ. ప్రె.)

ఆస్థును అమీరుగారిని ఆక్షేపించుట

సిన్హా, సెప్టెంబరు 12:—కాయాలలోని క్రియానుటుల్లగారిని జంపినందులకు ఆస్థును దేశేపు అమీరుగారిని మహమ్మదీయ శాఖాసంఘమువారు తీక్షణముగా ఆక్షేపించుచున్నారు.

త్వరపడుడు! దీనినిగమనింపుడు? త్వరపడుడు!

దీపావళి మహోత్సవమునకు బొంబాయి స్వదేశీవాండ్లు క్రొత్తగా తయారుచేయబడినది. ఎల్లవారును చూడవని, యిది ఒక అద్భుతమైన అంగవస్త్రము.

నెం. 1 బొంబాయి స్వదేశీ అనల్ పబ్లికేషన్స్ ప్రముఖ వీటిశ్యంగారము చెప్పను నలగిగాదు. నూర్సుని ప్రకాశము గలిగి ధగధగముని మెరుపు గలిగించును. సోదరులు సోదరీ మణులు ఎల్లప్పుడును దరించుకొని ఆనందము గొంచవచ్చును.

నెం 1 బరు 2½ X 2½ వెడల్పుగలది 1-కి 8-0-0
నెం 2 బరు 5 X 1 వెడల్పుగలది 1-కి 2-0-0
ఒకటిదేపా నెం 1 బరు పట్టుఅంగవస్త్రములు 8 కొనువారికి నెం 2 బరు గుడ్డ ఒకటి యినాముగా పంపబడును.

చామండిశ్యరీ అండు కంపెనీ

నెం 19 బరు యోకాకంపెనీ మెరుదలిశి, పార్కు రోడ్డు హిస్ట్రీ మత్రాస్.

హెడజాబి కష్టము

మెక్కా ఆక్రమణ

లండను, సెప్టెంబరు 12:—తెలుపును వాహినీలు ఆక్రమించుకొన్న పిదప ఇలినుసాదుగారు మెక్కాను ఆక్రమించుకొని నెదరని మార్పింగు పోషుప్రతిక నూచించుచున్నదిదీనినలసఖోర పరిస్థితులేర్పడవచ్చును మహ్మదీయ ప్రపంచమంతయు మరల ప్రచలనమును గాంచును. హుసేను రాజుగారు జెడ్డాలో గోళానువచ్చునని నూచించుచున్నది. సర్ హెన్రీ వాబ్బుగారు నెలవును మానుకొని బాగ్దాదుకు బయలుదేరిరి.

ఎయిన్సువర్తనివేదికము

అయిన్సుముగనుడుట

సిడ్నీ, సెప్టెంబరు 12:—ఎయిన్సువర్తనివేదికము అందరకును కంటకముగ నుండెను. ఎవరును ఆమోదింపలేదు. ఆస్ట్రేలియా విధానమునకు ఆసియావాసుల నలసనికోధము కాని ఈనివేదికమువారు ఆసియావాసుల వలన నంగీకరింప వలెనను సిఫార్సుజేసిరి. ఇదియే నివేదికము కంటకముగనుండుటకు కారణము.

మసోలుసమస్య

జాతీయమితీర్మానము

ఇసుపుజేయదు

జనీవా, సెప్టెంబరు 12:—మసోలు సమస్యను గూర్చి తురువ్కు మహ్మదు జాతీయమితీర్మానికి తెలియజేయుటకు నిశ్చయింపబడిన తురువ్కు ప్రతినిధులు నేటిరాత్రిపుటకు వచ్చెదరనుచున్నారు. ప్రస్తుత సభలో ఈవిషయమును పరిష్కారముగ నిశ్చయించరనియు ఈసమస్యను ఇంకొక సంఘమునకు తెలియజేసెదరనియు అందుచే డిశంబరు సమావేశములో ఈసమస్యను గూర్చి చర్చించెదరనియు తెలియుచున్నది.

ఐరిషు సరిహద్దుసమస్య

సర్. జె. క్రెయిగుగారు

బర్మింగ్ హామ్ ప్రభుని లేఖ

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—సరిహద్దు నిర్ణయ సంఘమును గూర్చి బర్మింగ్ హామ్ గారి లేఖవలన తనవైఖరేమియు మారలేదనియు అట్లు నియమించుకొని అట్లునకు వీరితీర్మానముపై ఆపీలుజేసికొనుటకు వీలండదనియు క్రెయిగుగారు తెలియజేసిరి.

ఇంగ్లండులో శాసన కాసరోగము ఒక 10 సంవత్సరములో యాభిమానిపోవునని తెలుపుచున్నారు.

వెంట్రి ప్రదర్శనము

త్రాడు ఎక్కి మాయముగుట (క. రతీయులు)

తుదకు జరుగకుండుట

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—వెంట్రిలో వైవిధ్యముప్రదర్శింపజేయుటకు బుతు గారాగారు తలపెట్టిరి. కనికట్టుగట్టుచున్న చాయాపటగ్రహములను పత్రికాప్రచారకులను వచ్చిరి. కాని ప్రదర్శనము జయప్రదముగ జరుగలేదు. టిక్కెట్లడబ్బు వాపసుచేయబడెను.

చీనా కలహము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:—ష్యాంగు హేవార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి.

కియాపిగ్గును వైన్యములు చికియాంగుముఖముగ బోయి చికియాంగు వైన్యముల రాకపోకలకు వీలులేకుండప్రయత్నించుచున్నారనిఊహించియుండుటగ్రహించి చికియాంగుగారుఇహింగునుబట్టుకొని బాంగ్కూముఖముగ వెనుకకు కియాంగ్గును వైన్యమును బోవుటలు జేసిరి.

స్వేయిను పరాజయము

రిపుల యుద్ధము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:—జిబ్రాల్టరువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి. ట్యూటను నుండి మెనూనువరకున్న స్థానములన్నిటిని రిపులు బట్టుకొనిరి. 7000 సైనికులు మెనూనును ముట్టడించిరి. దీనికి నీటిసప్తయి లేకుండ కొట్టివేసిరి. దక్షిణ భాగమునందున్న బెనిస్ జుమరు, చిల్సును బట్టుకొనిరి. శత్రువులు 500 మంది 10 వ తేదీని సమలర్చాను ముట్టడించిరి. తీవ్రమగు పోరాటము జరిగెను.

చీనా ప్రధానా మాతృడు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:—చీనాప్రధానామాతృడుగ డాక్టరు డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. ఎవగా రెన్నుకొనబడిరని వికింగువార్తలు తెలుపుచున్నవి.

దక్షిణాపి కా

భామన్ గారి యభిప్రాయము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:—కేపులవును వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి. నిన్నటిదినము భామన్ గారు ఇంగ్లండుకుబయలుదేరిరి. తనకనుకొన్నంతదాని కంటె ఎక్కువ సంవత్సరములనుంచారము వలన గల్గెననిరి. చేతిలో డబ్బున్నచో దక్షిణాపి కాలో నసిం చువారికెంతయు లాభకరమనిరి. చేతిపనులమీద అచారబడిన కార్మికులకు అచట అవకాశములేదనిరి. ఇతరజాతిమియనులకు గూడ బోధలచితినినిరి. కానియుండు ఏదేమనుకుంటేవునది నిశ్చయింపలేదనిరి.

హిందూమహమ్మదీయుల పోరాటము

పునహ్, సెప్టెంబరు 12:—గయకవాడ్ లో నారాయణపేటయందుగణపతి ఉత్సవసందర్భమునమహారాటాకేసరిపత్రిక కార్యాలయమునెదుట నేటిరాత్రి రెండుగంటలకు హిందుమహమ్మదీయులకు పోరాటము జరిగెను. ఈసంవత్సరము గణపతి ఉత్సవమునకు మామూలుకంటె 70 వరకును మేళములు వృద్ధి అయ్యెను. బ్రాహ్మణుల ఆచారములను కాంగ్రెసు జాతీయవాదులనురసింపుచు బ్రాహ్మణేతరలయొక్క క్షత్రపతి మేళము పాడుచుండుటచే కొంతకొంత బ్రాహ్మణులను నెక్కువంది బ్రాహ్మణేతరులను గోపమువచ్చిగది. వైచెప్పిన మేళములేప్ప తక్కిన మేళములవారిని పాడుమనికోరబడుచుండిరి. ఈక్షత్రపతి మేళము గైకువాడలో పాడుటకు బహిష్కరింపబడుటకు కిసుక వహించెను. నిన్నరాత్రి ఆమేళము గైకువాడ వద్దనుండి ఊరేగెనుగాని ప్రమాదమేమియును సంభవించలేదు. నేడు చచ్చట్లుగొట్టుచుక్షత్రపతిమేళము గైకువాడ తలుపువద్ద రాత్రి 2 గంటలకు కేలునేయుచు నచ్చెను. చాలమంది చూచుటకక్కడకు వచ్చిరి. వాడలోకి బోవుచు మని వాగు వట్టుపట్టిరి. పిలువని పేగంటుముగుటచేత మేళజరుగియ్యకొనలేదు. చంటనే కర్రలు గిరిగిరి తిరుగుట ప్రారంభమయ్యెను. రాళ్లువచ్చుచున్నది. నల్లరైదుగురకు బుర్రలమీద గాయములు దగిలెను గాని క్షత్రపతిమేళమును లోనికి బోనియ్యలేదు.

శరీరములేని గుండెకాయ

బ్రాడ్మర్డునందు జరిగిన వైద్యుల నమావేశమునందు న్యాయాధ్యక్షునిండి వచ్చిన డాక్టరులుగారు ఒక బింతను దెలిపిరి. ఆయన 12 ఏండ్లక్రిందట ఒక కోడిపిల్ల శరీరమునందలి గుండెకాయను పయికిదీసి ఒక ద్రావకమునందుంచెను. దానిలో అప్పుడప్పుడు చిన్నకోడిపిల్లల రక్తమును పోయుచుండెను. ఆగుండెకాయ యధారీతిని కోడిపిల్ల శరీరమునందున్న పుడు కొట్టుకొనుచుండునట్లే కొట్టుకొను చుండెను. 12 ఏండ్లలోను పెరిగినది కూడను. ప్రతి 2,3 ఏండ్లకు డాక్టరు గారు ద్రావకము దీసి క్రొత్తద్రావకము బోయుచుందురు. ఆయన కనిపెట్టినదేమన ముసలి కోళ్లరక్తముపోసినచో నాగుండెకాయ ఎరుగకుండుటయు, పిల్లకోళ్ల రక్తము పోసినచో నెరుగుటయు జూచిరి. కావున యవ్వనమునందు జీవవాభివృద్ధి గలిగించు పదార్థమేదో యుండునని ఆయన యభిప్రాయము.

ఖురాను ప్రాశస్త్యము:

మహమ్మదు ప్రవక్త

మాల్దీవ్ సర్ ఫరూజ్ ముసేనుగారి ఉపన్యాసము నిన్నటిదినము (12.9.24) న బ్రాడ్వే జనరల్య ఆఫ్ రా హృసునందు మాలానా యామాబు ముసేనుగారి అధ్యక్షతక్రింద మహమ్మదీయ మతసమావేశము జరిగినది. మాలానా సర్ ఫరూజ్ ముసేను సాహెబుగారు ఆతిథ్యమునుసల్పాక మత ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి గుమారు ఒకటిన్నరగంట గంభీరముగా ఉపన్యసించిరి. దాదాపు 300 మంది మహమ్మదీయప్రముఖులు సభ నలంకరించిరి.

ప్రథమమున మాలానా యామాబుముసేనుగారు ఉపన్యాసముని సభ్యుల కెరుకపగచుచు గొప్పవిద్యావంతు లనియు, జపాను మొదలగు నానావిదేశములు సంచారము గావించి మహమ్మదీయ మతప్రచారము గావించినవీరు లనియు, చెప్పిరి.

మాల్దీవ్ సర్ ఫరూజ్ ముసేను గారు ఉరుదూభాషలో నువన్యసించుచు, మానవజాతి తమసహజవిజ్ఞానమునకుతోడు క్రమముగా వేదములనుంచి, శైవదవ్యధనుంచి, బైబిలునుంచి, చివరకు ఖురానునుంచి ప్రబోధము నందిరనియు, మొత్తమున కన్నియు భగవత్ప్రేరితములనియు, చుట్టిము మతముక్రమముగా వృద్ధిబొందుట లేదనియు, ఖురానుపై మహమ్మదీయులకు అభిమానము తగ్గుచున్నదియు, మతన్యాప్తికై మహమ్మదీయులెల్లరు నడుములుగట్టి పనిచేయవలెనని ఉద్బోధించిరి.

భగవద్గీతలను బైబిలును అనేకమార్లు నే జదివియున్నాను. భగవద్గీత ప్రపంచమునందెల్ల పరమోత్కృష్టముగ గల ధర్మము. పగనుపవిత్రగ్రంథరాజ మని చెప్పవచ్చును. అందిమిడియుండు బోధనములు నీతిదాయకములున్న సుప్రశస్తములైనవి. కాని శ్రీకృష్ణుడు తానే అంతమున కారణభూతుడనియు, ర్యమును తనచే జేయబడినదనియు నవించియున్నాడు. ప్రజలందఱుండే శ్రీకృష్ణునిభగవానుడే యని ఎప్పుడూ బైబిలు కూడ అమూల్యమైన పుస్తకము. అందున ఏమిక్రిస్తు తానుభగవంతుని పుత్రుడననియు మానవజాతి తామై భగవానుడు తన్నుని ముమించెననియు, జెప్పెను.

కాని మహమ్మదీయమతమునందు గల రహస్యము, పరమార్థ మేమన మహమ్మదు తానుభగవంతుడని ఎన్నడును చెప్పలేదు. తాను సాధారణమానవజాతిలోని వాడ ననియె జెప్పెను. మహమ్మదుప్రవక్త.

తరువరి వివాహములనుగూర్చి మాట్లాడుచు మునుజుడు ఏకపత్నివ్రతుడై యుండవలెననియు, పలుభార్యలతో మెలగుట యన వ్యభిచారమునకు సమమే యగుననియు జెప్పెను.

ఖురానును అధ్యసహితముగా చదువవలె ననియు, నుతని ర్మానుసక్త అందరును పూనుకొని పనిచేయవలె ననియు జెప్పెను.

అంతటితో సభ ముగిసెను.

ధర్మము ఆసుపత్రి శంఖుస్థాపనము

బర్మా గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము రంగూను, సెప్టెంబరు 12:—క్రొత్తగా కట్టిబోవు ధర్మము ఆసుపత్రికి నేటిసాయంత్రముబర్మాగవర్నరుగారు శంఖుస్థాపనజేసిరి. అట్లుచేయుచు ఆదినమున బర్మావారిత్రములో ఒక నూతనశకముప్రారంభమయ్యెనని వారు చెప్పిరి. స్వచ్ఛందముగా సదుపాయములు జేయుచున్న పాత ఆసుపత్రి తగినంతశాకార్యము లిచ్చుటకు అవకాశములు చాలకపోయెను. వైద్యకళాశాలను స్థాపింపబోవు తరుణమున నూతనశకార్యములతో కూడి ప్రజ్ఞావంతుల అధినములోనుండటకు తగిన ఆసుపత్రినిర్మింపబోవు సమయమున మార్పుచేయుటకు సమయమువచ్చినదని తెలిపితిమి. అభిప్రాయమును లాగ్గు రీడింగుగారియొద్ద చెప్పితిమి. ఈవిషయములో రీడింగు దొరసానిగారు చేసిన సదుపాయములు మరవలేకదు క్రొత్త ఆసుపత్రి మిక్కిలి పెద్దదియు చికిత్సకుగానలసిన పడు పాకములుగల్గియుండును. దాదులకును ప్రాణేననురులకును నివసించుటకు గృహములుగూడ కట్టుచును. క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయము తరపున విద్యార్థులకు తగ్గితుచేయుట వైద్యవిద్య రాష్ట్రములో అభివృద్ధిచేయుటకు మిక్కిలి ఉపయోగముగా నుండును. గవర్నరు మెంటువారు వ్యయమును భరించెదరు. ఇండియను వైద్యశాఖాధికారి నూపరిండెంటుగానుండి పరిపాలనము జరుపును. కమిషనరీకి పూర్తి అధికారముండును.

చావా! బ్రతుకా?

“మాతృ సేవ”లోని యీవారపు ముఖ్యవ్యాసము. విషయ మత్యవసరంబగుట ముందుగా నీ ప్రతికముందు ప్రకటింపబడుచున్నది.

ఈ నెల ౪ వ తేదీ స్వరాజ్యవ్రతికయందు దత్తమండలములకు మహాసాధనము జనింపజేయవలసినవార్త ప్రకటితమయినది. అనంతపురము బల్లారిమండలములనుండి టైమబాధితులు నూర్గొలిచి జన్మభూమిని వదిలి కడుపువంటచే ఆకలితియ్యకొనుటకు కాలునట్టిగంజయైనను దొరకు నేమా యని ఆసాముకు సలహాపుట యిదివరలో మాచువరులెరుగుదురు. అట్లు వలసపోవలసినవారందరియూ కడుపునిండ ముప్పుట భుజించి, సన్ననివస్త్రములుకట్టి, భోగములకు మరగి, పాస్త్రీలు పెంచుకొని కోర్టులకెక్కి ధననాశనము చేయునట్టివారును తత్తుల్యులును, నెల్లరును, మత్తగడ్డయైనను చేతిమాలవస్త్రమునే ధరించి పూటగంజి కై నను మనయన్నదమ్ములకు గతి గల్పింపవలసినదని మాబోంట్లు గొంతుబొంగుచువునట్లు మొరపెట్టినను అప్పటికి లాభము లేదయ్యె. పాపము! టైమబాధితులు చేయాకుతోటల యజమానులయొక్క యేజెంట్లు చెప్పినతీయనిమాటలు విని చేసినమానములకు లోబడి టైమయిపోయిరి. ఇప్పటికి రమారమి ఆరుమాసములైనది. పోయిననాటినుండి వారలెంతటిదురవస్థ చెందినో, ఏమిమిచ్చముల సొందినో, మనమిచ్చుట గంజియో, అంబలియో, వృష్టిన్న మోతినీ ముఖముగా కాలముగడపుమండ వారెట్టిదౌర్జన్యముల కెంతగురియ్యెనో మన మెరుంగము.

కాని ఇప్పటి కొక్కవిషయము మాత్రము స్ఫుష్టమయినది. ఆసామునందు శివోసాగర్ అను ప్రాంతము కట్టికలదు. అచ్చటను ఆపరిసరమునను “లాక్సా” “మేలందు” లను తేయాకుయజమాని సంస్థానములు గలవు. మనజిల్లాల దొర్నాస్సులు అక్కడికి హులికిపోయిరి. వీరి వెంటబడినే వీరిపైన అధారపడిన భార్యలు ఓడ్డలు మున్నగువా రును అనేకసందర్భములలో వెడలినట్లు తెలియుచున్నది. గంపె డాసతో పోయిన వీరికి వీరియజమానులు చేసినయజకారమేమి? మంచినయస్సులో నుండు మగవాడొక్కింటికి వారమునకు మూడుశేర్ల బియ్యమును నాలుగశాల తొక్కమును కూలిగా నిచ్చిరి. మూడుశేర్ల బియ్యమున మన రెండువళ్లగుమ్మచి అట్టిమనిషి వెంటబడి పోయి వానిపై నాధారపడినవారికి బియ్యము గాని తొక్కముగాని ఏమియు నియ్యలేదు. రెండువళ్ల బియ్యము ౧౦ అజాలని లెక్కపెసినను మనిషికి రెండజాలకుడైన కూలి గిట్టలేదు. పరదేశమున ఒడ్డలు విరుగునట్లు పనిచేసి రెండజాలతో తన్ను తనయనుచరులను కుటుంబమును సంరక్షించుకొనుట యేమానివునను సాధ్యము?

ఇట్టిసితిలో కడచిన ఆగస్టునెల ౨౯ వ తేదీన ౪౨౯ గురుకు ౩౧ వ తేదీన ౨౦౦ గురుకు మరి తరువార ౪౦౦ లును నీవిధముగా నూర్గొలిచి తేయాకుతోటలను విడిచి ౬౫ మైళ్లు నడచి పురుషులు, స్త్రీలు, ౧౨ ఏండ్లకు లోబడినపిల్లలు, ప్రత్యము పిడని శిశువులు కాలినడకన “జోరుహత్” పురమునకువచ్చి చేరినన వింతకాదు. ఇందులో ఇటీవలనే కనిన స్త్రీలు నలుగురును మరి యిత్రస్త్రీ లేడుగురును తదితరులను మొత్తము ౩0 మంది ఆసుపత్రి చేరవలసివచ్చినది. నలుగురు మార్గముననే ప్రాణములు వదిలవలసి వచ్చినది.

వీరుగురులు దొరగునప్పుడు భోగభాగ్యముల సహభవిండు నన్నదమ్ములను తలంపుకొని మాడుపెట్టక తమ్ము నావరికి ప్రోసిన యీకృతఘ్నుములకు దత్తమండలములను స్వరించుకొని యెంతదుర్షిల్లిలో వారితో బోయి చావ వారికష్టములను లిఖింప పాల్పడిన యీలేఖన మేమని వర్ణింప గలదు?

ఆ జోరుహత్ నందలి వక్రీళ్ల సంఘమువారు భారతీయాభిమానముచే మనసోదరులను తమసోదరులుగా నెంచి క్రష్టపుచ్చుకొని ఆరావ్త్రిపు గవర్నరుగారికి తంత్రీవార్త పంపిరి. ఈదురదృష్టవంతులను వారిజన్మభూమికి శ్రేష్టమలినదనికొరికి. ఫలము కన్గినట్లు కన్పింపదు.

అక్కడి యధికారులు మన యన్నదమ్ములకు గంజిపోయెట కొక కొట్ట మేదో మారుమూలమున నొక నదితీరమున కైచిరట! కాని యచ్చటికి ఎవ్వరు వచ్చి ఏమియల జడిపెట్టదు. తోయని భయపడి వీరెవ్వరును పోరైరి. తరువాత నచ్చటి కమిషనర్ తత్తుల్యుడో వీరినందరను మరల పనికి పోనులయినని కోరెనట! ఎంతటివెట్టియైనను నగ్నిని నగ్నిగా నెరింగినపిదప దానిలోని కురుక బారువా?

దీనజనభాంధవు డిశ్యురుడే కలడని మనసోదరులు ఆసామునకును బల్లారి యనంతపురములకును గల దూరము వేలమైళ్లున్నదని యొనను లెక్కపెట్టక దారియందు చతుమా బ్రతుకు దుమాయని యాలోచింపక నడచి యనేకులు ప్రయాణమైనవారని తెలియుచున్నది. మొత్తముమీద ౧౦౦౦ మంది యిప్పటికి చావుబ్రతుకు లెరుంగక దుర్గళలాండుచున్నట్లు “జోరుహత్” వార్త తెలుపుచున్నది.

ఇంతటినిక్కప్రతీతియందు మనసోదరులను వదిలి మన మింకను నాగరికులమని, వికాసవంతులమని, పలుకుబడి కలవారమని నయితరాభ్యాసముల కలవారమని విర్రవీగుచుండుట ధర్మమో, న్యాయమో, పౌరుషమో, మానవత్వమో యాలోచించుట యత్యవసరము.

దత్తమండలముల కింకాకప్రశ్న లేదు. మనమొక్కొక్కరముకు మన జిల్లాలలోని సోదరులకు సోదరీమణులకు నెందరకు గంజికామకొని త్రాగునంత సహాయమైనను చేయగలమో నిమిష నిమిషమును మనము భుజించునప్పుడును, మనము వస్త్రములు భరించునప్పుడును, పడకలపై నిద్రించునప్పుడును, ఎల్లకార్యములు చేయునప్పుడును ఆలోచించి ప్రవర్తించుటయే మనకు పరమధర్మము. అదియేమనకు స్వరాజ్యము. అదియే మనకు స్వారాజ్యము. అదియే మనకు స్వాసంక్రైయము. అదియే మనకు ముక్తి.

నేడు ఆసాములో దురస్థ లండునట్టి సోదరవర్గమునకు వెంటనే ఏమి సహాయము చేయదగునో యెట్లు వారిని ఆపాయమునండి తప్పింపవచ్చునో సర్వశక్తులను వినియోగించి మనము నిర్ణయింపవలసియున్నది. వెంటనే యెవ్వరికైనను ఆసాముకు పంపియైనను మనసోదరులమేలారయు ప్రయత్నములు కావింప వలసియున్నను గావింపవలసి యుండును. ౧౪ వ తేదీని అంధ్రరాష్ట్రకార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ముద్దుమారులో సమావేశము కామన్నారు. సాధ్యమైనంతమంది దత్తమండల ప్రముఖులు—మత్తుములు, వర్గములు, ప్రతిష్ఠలు ఎంచక,—అచ్చటచేరి సంప్రతించిన బాగుండును. అదిసాధ్యముకాదేని దత్తమండల ప్రముఖులు తామేయైనను త్వరలో సమావేశమై సంగతులలోంచి మరొకని నిర్ణయమును బంధుగుల బురుగుము నేనచేతను త్యాగముచేతను తీర్చికొని ధన్యులగుదురుగాక యని కోరుచున్నాము.

సంయుక్తపరగణాల శాసనసభ

ఈదురానిబాలికల సంరక్షణ కర్తవ్యము

అక్టో, సెప్టెంబరు 12:—కొండప్రాంతములయందు యీ ఈదురాని బాలికావ్యాపారమును అణచివేయుటకు తగిన సాధనోపాయముల నాలోచించుటకొక కమిటీని ఏర్పాటుచేయగోరుచు ఒక తీర్మానము సంయుక్తపరగణాల శాసనసభలో తీర్మానింపబడెను.

జోడుపురం, సెప్టెంబరు 11:—నారాయణపురముగా చిపురముమధ్య గల్లవలనరైలుప్రయాణము నిలిచిపోయెను. తపాలాలు, రైలు ప్రయాణములు మరియొక దారిని బంపుచున్నారు. 18 వ తేదీనుండి సరాసరిగా ప్రయాణము సల్పబడును. రాక్షసిబాగుగనిలో ప్రమాదకరమైన అపాయము కలిగి ఇంజనీరు కాళ్లు విరిగెను.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 12:—వీతారంపురమువద్ద ఒక రాక్షసిబాగుగనిలో మిక్కిలి ప్రమాదకరమైన అపాయము సంభవించినట్లు తెలియుచున్నది. ఐదుగురు ఐకోపియనులకును పదిమంది హైందవులకును గాయములుదగిలినవి. బర్దవాను జిల్లాలో ధిష్ణిగరులో అపాయమువాటిల్లినగని గలదు. బాగ్దత్తపుటంతయును పూర్తి అగుటచేత స్తంభములనరకుట ప్రారంభమయ్యెను. ఒక స్తంభమునుదీసి వేయుచుండగా కప్పు కూలి పోవుటచే చోటనున్నవారికి గాయములు తగిలెను. ఇంజనీరు గారి రెండుకాళ్లును విరిగెను.

మేలుటడలు రాకపోకలు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 12:—ఈనెల 11వ తారీఖున 12.30 గంటలకు 6వ తారీఖు తపాలను తీసికొని పి. ఓ. మేలు స్టీమరు ‘మాసిడోనియా’ 11 తేదీని ఏడవరేవు చేరెను. ఆరవ తేదీయిండియను తపాలను దీసికొని ‘మాంటుట’ స్టీమరు ‘ఎక్స్ మేసిడోనియా’ 11వ తేదీ 4.30 గంటలకు ఏడవరేవు విడిచి పోయెను.

నిన్న సూర్యజానుండి బయలుదేరి యస్. యస్. ‘కాస్టాలియ’ ఓడ ప్రయాణమయ్యెను. 21వ తేదీని సుమారు ఉదయం 8 గంటలకు బొంబాయి రేవు చేరును.

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము.

నచ్చిదానందస్వామివారి సందేశము.

వంగదేశ మాతలారా! సోదరసోదరీమణులారా!

నేను మీకు సందేశ మొసంగుట కిదియే కడసారి కావచ్చును. ఏమన నాపైనున్న క్రమిణులకేను బహుశనాకు ప్రతిహతుముగ తీర్వజరుగవచ్చును. నేను రేపే జయిలుకు సింపబడుదును. దానికొరకు నేనంతగ విచారించుటలేదు. నేనునన్యాసిని పేదరికమునందు ఆ నేకకష్టములమధ్య నివసించినను అనేకభాగ్యములమధ్య నున్నను నాకు ఒక్కటే. అంతేగాని నాదేశము కొరకునుమతముకొరకునెభాధనొందగల అవకాశము దొరగినచో నాయదృష్టమనియే దలంచెదను. నేనుమీకు జెప్ప చివరవాక్య మేమనతారకేశ్వరతీర్థమునందువిశ్రాంతినిభాగ్యినియనుభవపురి పాపులను శ్రేష్ఠ పవిత్రత బాపుకొనకును. ఆతీర్థముసంస్కరణముకొరకే నేను యీముసలికాలమునందు సడరానిపాట్లుపడుచుంటిని. మతముయొక్క పవిత్రత కాపాడవలెనన్నను యీదేవాలయముయొక్కనిర్మాణమునుకాపాడవలెనన్నను, తారకేశ్వరమునందు స్త్రీలకు బాలురకు పౌశ్యముండవలెనన్నను, ఆ ప్రాంతములందలి రయితులు నిరంకుశత్వమునుండి తప్పించుకొనవలెనన్నను, పైజెప్పినయిరువురను తారకేశ్వరమునకు రానియగుడను.

వీరిరువురను నేను బాగుగ నెరుగుదును. వారి నెంతకట్టుదిట్టములం దుంచినను తిరిగి గడ్డపై కూర్చుండబెట్టినచో తమ అధికారముపై గల నిర్బంధములన్నంటిని ఏవోవిధముగ తొలగించుకొని ప్రజల హింసించకమానరు. మహాంతు చాలా యగు ప్రభాతగిరి యిరువురలో నెక్కువ దుండగీసు మనసారందరికి చెప్పరాని హింసించెట్టినవా డాతడే. మాతలారా నాప్రియసోదరులారా, యన్నిహింసల బడి యంతత్యాగము జేసికొనిమాడమరల వానినే తారకేశ్వరము మహాంతుగా నుండుటకంగీకరించెదరా?

తారకేశ్వరవిషయముపరిష్కారముగూర్చి మీకాపూర్తిగా తెలియదు. ప్రభాతగారిని మహాంతుగా జేసి, అందువలన మీకేమియు ప్రమాదములేదని నమ్మించుటకు తగిన రహస్యప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని నేను ఇప్పుడు బయలుపెట్టగూడదు. ఈ సలహా యిచ్చువారిని విశ్వసించకూడదని నేనిదే కడసారి మీకు విన్నవించుకొనుచున్నాను. మీరు చాల ప్రయాపడితిరి. మీ సత్యాగ్రహోద్యమము ధర్మమా యని మన మతముయొక్క పవిత్రత నిలిచినది. మహాంతు, అతని చెడుకూటమి నశింతురనుట నిశ్చయము. మరికొంచె ప్రయాపడిరేని మీకు తప్పక విజయము కలిగితిరును. అట్లు జేయలేని, దాసుగారి సలహానకురంప నెంచినచో సతీశగిరిని లేక ప్రభాతగారిని తిరిగి తారకేశ్వరమునకు రప్పించుకొనుడు. నేను మాత్రము మరల మీమధ్యకు వచ్చి జీవింపకుండునట్లు నాకు మృత్యువు జెయిలులోని సంభవించునట్లు పరమేశ్వరుని ప్రార్థింపుడు. ఇదియే నే జెప్పుచివరవాక్యము.

సర్పి యా, సెప్టెంబరు, 10:—నచ్చిదానంద.

అపరిమితమైన వానలు

రోడ్డు రైలుమార్గములలో గండ్లుపడెను

భరతపురమున కపాయము

సిక్ర, సెప్టెంబరు 12:—అధికనర్ల మువలన గంభీర బానా నదులలో వరదలు విస్తారముగావచ్చుచున్నవి. నాడు బాయి, బాయన, కుంహారు, భరతపురం ప్రాంతములు మునిగి పోయినవి. లాలు, నేవారు ముర్యారా, అర్జునగొట్టు తెగి పోయి గండ్లుపడెను. భరతపురమునకు అపాయకరము వాటిల్లునని తోచుచున్నది. రక్షించుటకు భగీరథప్రయత్నము అధికారులు చేయుచున్నారు. కాని వరదలు వృద్ధిఅగుచున్నవి. ఎన్నిగ్రామములు వరదలచే పాడైపోయెనో విశ్వయించుటకు విలులేకపోయినను సుమారు 200 ల గ్రామములైనను నాశనమై పోయినట్లు మదింపువేయబడుచున్నది. ఆప్రాంతపురోడ్డు రైళ్లు గండ్లుపడుటచే రాకపోకలు నిలిచిపోయెను. సిక్రగొట్టుకూడ మునిగిపోయెను. సిక్రగరము నీటిచే ముంచివేయబడెను. పట్టణము రక్షించుటకు పటాలములవారు దొరతనపుటుడ్కోగియులు శక్తివంచన లేకుండ పనిచేయుచున్నారు. పరిస్థితుల చాల చిక్కుగానున్నవి. మహారాజాగారు వారి ఉద్యోగియులు బాధలనుభవించువారికి సదుపాయములనర్పించు వరదలనుండి గాపాడుటకు జేయుపనులను అజమాయిషీ జేయుచున్నారు.

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ

ఎన్నికలు - కాంగ్రెసు

(ఒకవితేఖరి)

దేశమంతటను కాంగ్రెసుపక్షమువారు మునిసిపాలిటీలను తాలూకాబోర్డులను, జిల్లాబోర్డులను నశపరచుకొన ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసుపక్షమున కెల్లచోట్లను అఖండవిజయము కలుచున్నది. రాజమండ్రిపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమువారు కొందరిని కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థులను నిలబెట్టిరి. ఇదివరలో కాంగ్రెసుసభ్యులు పోయి ఏమిచేసినని కొందరడుగుచున్నారు. ఇట్టిసందేహ మేలవచ్చెనో తెలియజేస్తున్నది. వీరుచేసిన పనులన్నిటిని మరచి వీరు చేయలేని కొన్ని పనులనుగురించి మాత్రమే ప్రశంసించుట ధర్మముకాదు. రాట్నములను మునిసిపల్ పాత కాలలో పెట్టింది. వ్యవహారములును, చర్యలను, రికార్డులను తెలుగులోనుండునట్లుచేసిరి. ఈవొక్క ఉపకారము చాలదా? మాతృభాషనువదలి అన్యభాషలో వ్యవహారమునుజరుపుటయో? తల్లిపాలువదలి పోతపాలుకు పరుగెత్తినవిడ్డ బాగుపడునా. భాషయే మనలనుపోషించుతల్లి. అన్యభాష సభ్యునియవారికి జీవిత అబ్బుటకదు. మనస్సు వికసించదు, లోకమాన్య బాల గంగాధరతిలకు ఛాయాపటమును మునిసిపల్ హాలులో ప్రేలాడ దీసిరి. ఇది ప్రజలు మరచవలసినవిషయమా? కొలది సంవత్సరములక్రిందట అట్టి పనిజరుగునని కలలోనైన తలంచాయుంటిమా? నిరంకుశప్రభుత్వవిధానమున కడ్డంబిలిచి మాతృసేవాతత్పర్యము గౌరవించు భాగ్య మట్టినదని సంతోషింపవలసిన సమయము కాదా? ఒక్కబొమ్మ ప్రేలాడదీసిన పట్టణమున కేమిలాభమని అడుగువా రీపట్టణమునమాడ నుండిరని తెలియజేయుటకు సిగ్గుపడుచున్నాను. తిలకు మహాకేయుని ఛాయాపటము బొమ్మయో? ఆబొమ్మచూచిన స్వరాజ్యము జ్ఞాపకము రాదా? ఆమంత్రసంపాదనకై ఆమహాకేయుడు పడినపాట్లు జ్ఞాపకమురావా? నిరంకుశవిధాన మెట్టిమార్గముల దొక్కి ప్రజల హింసించు చున్నదో చెప్పకయే ఆబొమ్మ చాటించుచున్నదే. గత 22, 23 సంవత్సరములనుండి దేశసేవారురంధ్రులు పడినబాములును వారి ధీరత్వమును వారి స్వాతంత్ర్యవాంఛయు ఒక్కపట్టణ మనలను ముందుకు దురుతునట్లు చేయునే? మన నూతనఆదేశముల మంత్రపతన మొనర్చి అచ్చట శంఖస్థాపనము చేసితిమి. ప్రజలలో నిట్టి ఉద్దేశములను వెదజల్లు ప్రతిబింబము బొమ్మయేనా? దేశీయులెల్లరు వలదులదను చున్న సమయమున వేల్పు రా కుమారుని యీదేశమునకు పిలిపించిన సందర్భమున రాజమండ్రి పట్టణమున సేకదా మునిసిపల్ ఆఫీసును పాతకాలలను మూయబడినవి. ఆంగ్లదేశమున నిట్లుజరిపిన యింకొకపట్టణమును జూపగలమా? పన్నుల నిరాకరణసంఘటనను పురపాలక సంఘ భవనములో జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ కూడినదని ఎల్లరకు తెలిసినవిషయమేకదా. కాంగ్రెసుసభ మునిసిపల్ హాలులో జరుగుట ఆశ్చర్యముకాదా? ఆంగ్లదేశమున నెచ్చటనైనను యిట్టిపని జరిగియుండెనా? మామూలుదలకేగారి అరస్తుసందర్భమున వారిని అభినందించుచు పురపాలకసంఘమువారు తీర్మానించిరి. కెనియాసంస్కరమున కూడ పురపాలక సంఘము వారు కూడి కెనియా దొరతనమువారిని ఖండించిరి. వీటికి తోడు ఆయుర్యదమునకు వీరుచేసిన సేవ ప్రశంసనీయుము కాదా? జాతీయోద్యమమునకు వీరుతోడునీడై నిల్చిరని వేరుగ చెప్పవలయునా? పట్టణప్రజలను నూతన ఆదేశములవైపు స్వరాజ్యసమరమువైపు త్రిప్పుట పట్టణసేవ కాదా?

మునిసిపాలిటీకి బోలెడు అప్పు. అప్పునుకూడ కొంత వీరు తీర్చగల్గిరి. ఇంతియేకాక దొరతనమువారు గ్రాంటులన్నిటమూనిరి. ప్రజలలో నూతనాదేశములను వెదజల్లి స్వరాజ్యవాంఛనులను జేయతలపెట్టిన మునిసిపాలిటీవారికి దొరతనమువారు గ్రాంటులనిత్తురా? అప్పుబాధ గ్రాంటులులేవు. అందుచేత పట్టణాభివృద్ధి కొంత చెడినమాట వాస్తవము. కాని ఆహుదాబాదు నూరతు నడియాడు మునిసిపాలిటీవారు హామయిరాకరణ మనలంబింప వాకెట్టికష్టములుపడినో తెలిసికొనుటచుంది. ప్రజలబాధలకుమితిలేదు. కాని గాంధీమహాత్మునియాజ్ఞలను మన్నించి కష్టములను దైర్యముతో నెదుర్కొనిరి. ఒకరిద్దరు వ్యవ్రథలపై కొందరు సమృద్ధము లేనంతమాత్రమున కాంగ్రెసును దూషించుట ధర్మముకాదు.

ఇట్టిసందర్భములో కొందరు మిగ్గు లొక గొజ్జాపనను ప్రకటించిరి. వ్యవ్రథలను దూషింప నాపనికాదు. కాని సంతక

ములను చూచినవారి కొకసందేహము కలకమానదు. గవర్నమెంటు ప్లీడరులు, జస్టిసువర్గమువారు, మితవాద సోదరులు బెంచిమేజిస్ట్రేటులు, కొద్దిమందిన్యాయవాదులు అందు సంతకముచేసిరి. వీరివిజ్ఞాపనసారాంశ మిది. "మునిసిపాలిటీలకును రాజకీయకక్షలకును సంబంధ ముండమాదదు. రాజకీయసమస్య లిందు జొర పెట్టమాడదు. ఏరాజకీయకక్షకు చెందనివారికే వోటునివ్వకు" వీరివిజ్ఞాపన చదువుటకు బాగుగానేయుండును. కాని బాహ్యప్రపంచములో నిది సాధ్యముకాదు. అట్టివారు దొరకరు. గోదావరిజిల్లామహాజనసభ, జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ సభ మునిసిపాలిటీలను స్వాధీనపరచుకొనమని పాచ్చరించుచున్నవి. మహాత్ముడు, దాసు, నెహ్రూ, లజపతిరాయ, శ్రీనివాసాయంగంగార్, విఠల్ భాయిపటేలు, నల్లభాయిపటేలు, సహజనదేవి, తదితరదేశ నాయకు లెల్లరచేరితిగ నెలవిచ్చుచున్నారు. ఇట్టిసందర్భముల నిజ్ఞానవేలపుటైనో చదువరులే గ్రహింతురుగాక. రాజకీయ రంగమున నిది యొకయెత్తు.

కాంగ్రెసు పార్టీ వారిపైనింకొకవార్జి మాడ కలదు. కార్మికులలో స్నేహముచేతురట! ఇది పట్టణమునకు ముప్పట! చదువుసంధ్యలున్న వారిని వెనుకకుద్రోసిచదువులేనివారినిముందుకు తీసికొనివచ్చుచున్నారట. కార్మికసమస్య నేడు ప్రపంచమంతటను వ్యాపించియున్నది. కాంగ్రెసుపార్టీవారు కార్మికులతో సంప్రతించుటకు పూర్వమే కార్మికులు మునిసిపాలిటీలోనికివచ్చియుండిరి. వారిస్వతంత్రతనునే వచ్చియుండిరి కాని కాంగ్రెసు సహాయముతో రాలేదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు వారితో స్నేహముచేసి వారిని జాతీయ పక్షమునకు త్రిప్పు ప్రయత్నించిరి. ఇది తప్పుయినవో వారు తప్పుచేసి రనియే చెప్పవలెను. ఇంతకును మన పట్టణ జనాభా 50 వేలు. అందు 25 వేలు సుమారు కార్మికులు గలరు. 25 వేల ప్రజలను నాశనము చేయ నన తరముకాదు. వారిపై కక్ష వహించినవారు దొరతనపువారి అండదేరి జాతీయోద్యమమునకు అడ్డుగా నిలుచుందురు. వారు వేళ్లు తెరచిరి, వారిని కీలుబొమ్మవలె ఆడించు రోజులు వెల్లినవి. వారితో సంప్రతించియే చేయవలసినరోజులు వచ్చినవి. మునిసిపాలిటీలో కాంగ్రెసు బలము తగ్గినపుడు నామినేటేడు సభ్యులువారిని బుజ్జగించి గవర్నమెంటు పక్షమువైపుత్రిప్పుకొనలేదా? క్రిందటి సంవత్సరము జరిగిన వైసు వైరుమున ఎన్నికను జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుడు, సుమారు 2 సం॥ ల క్రిందట జరిగిన ఎన్నికలలో కార్మికపక్షమును చెప్పిపాడుచు పెద్దలే వారి యిండ్ల చుట్టును తిరిగితే?

చదువుసంధ్యలు కలవారు—చదువులేనివారు అనుప్రశ్నకు జవాబు చెప్పవలసియున్నది. భారత దేశములో అక్షర

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo—the one safe Milk food that is made in New Zealand, where

the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

The Super-Milk Food
"Builds Bonnie Babies"
WHOLESALE DISTRIBUTORS;—

Alfred Young & Co., Ltd.,
(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 MADRAS.

జ్ఞానము కలవారు మాటికి ఆరుగురేకదా. మన పట్టణ జనాభా 50 వేలు సుమారు. అందు అక్షరజ్ఞానము కలవారు నుమారు రెండు వేలకన్న ఎక్కువ కలరా? ఇట్టి సందర్భములలో ఈ ప్రశ్న లేనదీయు టొక చురంగపు తెత్తేకాని వేరుకాదు. ఈ అక్షరజ్ఞానముగల రెండువేల ప్రజలలోనే "బ్రతుకు పెట్టనుప్రశ్న బాధించుచున్నది." తక్కినవారు విద్యాగంధము లేకున్నను స్వబుద్ధితేత చక్కగా వ్యాపారములను చేసికొనుచున్నారు. జీవించుచున్నారు. "బ్రతుక పెట్టు" అని అనిపించు విద్య విద్య యో? వీరి ప్రశ్న కర్థమేమి? చదువు రాని వారు స్వరాజ్యమున కర్హులు కారని పిలిచుకర్థము. అధికారమును పీడతేక బాధపడుచున్నపుంగపులప్రశ్న వీరితని. ఉండునని ఎల్లరకు తెలిసిన విషయమేకదా. అధికారములు, గౌరవములు పోవుచున్నపుని వైజాతులవారు కలనరపడుచున్నమాట వాస్తవము. ఈకలవరమే యిట్టి ఆందోళనకు కారణమగుచున్నది. ఈకలవరమే యిట్టి ప్రశ్నలను వేయించుచున్నది. ఇంతియేకానివిద్య- విద్యలేనివారు అనుప్రశ్న దీనితో నెంతమాత్రము సంబంధములేదు. అధికారముకొరకు నేడు పోరాడుచున్నారు. దొరతనమువారును వారిసిబ్బందియును కార్మికుల దొరతనముపట్ల త్రిప్పుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసువారు జాతీయపక్షమువైపు త్రిప్పు ప్రయత్నించుచున్నారు.

కార్మికపక్షమువారు పట్టణమునకును కాంగ్రెసునకును చేసినసేవ కొంచము గమనింపవలసియున్నది. జాతీయవిద్యాలయమునకు అమ్మఆఫీసునిచ్చినవారువీరు. పిక్కెటింగురోజులలో కాంగ్రెసువారింట్లోనులను కాపాడినవీరు. 1921 సం॥లోజేరిన 5000 కాంగ్రెసుసభ్యులలో సుమారు రెండువేలువీరే. అన్ని వేళలను వీరు తిలకుస్వరాజ్యనిధికి వారికితోచినది అర్పించుచునేయున్నారు. ఇంకెన్నియో గుప్తదానములుకలవు. కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆఫీసు సన్మానసంఘసభ్యులైరి.

కార్మికులు కాంగ్రెసునకు నైర్యమువంటివారు. క్షిత్తులు పెట్టుబడివారలు. విద్యావంతులు వారియిద్దకులతనుమాపి స్వరాజ్యరథమును నడిపింపగల్గిన సేనానాయకులు. ఇది గ్రహించి కార్మికుల గౌరవించి కాంగ్రెసునకు సాయపడుదురుగాక. ఆంగ్లదేశమున ఏమునిసిపాలిటీవారు వైరమేనుని, వైసువైరుమేనుని, 8, 4 సభ్యులను చెరసాలకు పంపగల్గెను. బాగుగా ఆలోచింపుడు. పట్టణగౌరవమును కాపాడుడు.

కౌములు

విలేఖకులకు సూచన

వారము, యస్. రా. సమీప గ్రామ సహకార సంఘం సభ్యుడు, ఒకానొక ప్రేక్షకుడు, నెల్లూరు పురవాసి, (సంతకము లేదు) చి. రా. జ. కే. కే. (ఆలస్యమైనందున ప్రకటించబడదు.) గా. స. వా. ఆ. కా. కి. పా. తు. రా. పురిచెండుల తాలూకా గ్రామవాసి, (సంతకము లేదు.) సి. రా. అపనిగడ్డ దేశాభిమాని, (సంతకము లేదు) కా. రా. జే. భ. కా. (దస్తూరి తెలియలేదు.) జి. సి. గో. నై. పి. సి. ఆర్. కే. వో. న. ఆం. ల. బం. మ. కా. ప్రకటింపబడదు. ఆం|| పే|| సం||

నూజవీడు

31-8-24 న జరిగిన శ్రీ. రా. రంగం అప్పారావు బహద్రుల వాణిజ్య పాఠశాల పూర్వవిద్యార్థి సంఘ సాధారణ సభలో సదరు సంఘ వార్షికోత్సవము యోజనలు నెలలో జరుపుటకు మిరుదళ రామచంద్రాచార్యులలో జరిపించుటకు తీర్మానింపబడినది. సదరు శ్రీరామనాథసారము యాయెనిమిదవ వార్షికోత్సవము రాబోవు సం|| లో (అక్టోబరులో) జరుపబడును. 5-10-24 న వార్షికోత్సవము జరుగును.

వేర్వేరు ప్రదేశములలో వసియించు పూర్వవిద్యార్థులెల్లరును యీమార్పు గమనించి తప్పక యీ అక్టోబరులో జరుగవలయున్న వార్షికోత్సవముకు దయచేసి జయప్రదముగా జరుప ప్రార్థించుచున్నాము.

న. చ. రామానుజం,
కార్యదర్శి.

రాజోలు తాలూకా ప్రజల కొకవిజ్ఞప్తి

రాజోలులోను, యితర తాలూకా గ్రామములలోను చాలవరకు విల్లునాలుతో నేసిన బట్ట ఘడ్డరుగా విలియాలగుచు న్నది. కొందరు కర్షకులును, నేతగాండ్రును ముతకరకంబిల్లు నాలుతో తయారైన బట్టలను ఖద్దరు అని చెప్పి ప్రజలను మోసపుచ్చుట బహువిచారకరము.

రాజోలు తాలూకా ప్రజలను కోరునదేమనగా వారివద్దకు వచ్చు ముదుగు బట్టసంతకు ఖద్దరుగా నమ్మి నొక, రాజోలు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే గాని, జిల్లా ఖద్దరు బోర్డు వారిచేగాని ఖద్దరుని లిఖితపూర్వకముగా ఆమోదించ బడిన బట్ట నే కొనవలసినది. ఇట్టి హాసమికముందు రాకుండ చేయుటకు త్రైమయై నమర్యము. మహాత్ముడాదేశించిన ప్రకారము, ఎవరికివారు నాలువడికి నేయించుటయే. కావున ఎల్లరును దీక్షతో నాలు వడకవలసినది మాడ ప్రార్థించుచున్నాము.

కార్యదర్శి, తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము.

వేద ప్రబోధిని

ప్రస్తుత కాలమందు దేశమున వేదవిద్య తగ్గియున్నందున ఆవేదవిద్య నభివృద్ధి చేయ తగినమార్గ మిదియని దలచబడినది. గుంటూరు జిల్లాలో నుండు వేదాధ్యయన సంపన్నులు తమజిల్లా లోని యిద్దరు లేక నలుగురు విద్యార్థులను ప్రతిసంవత్సరము పద మూడు పన్నులలో పరీక్షలో వుత్తీర్ణులగుగా చేయించి నవో ఉపాధ్యాయునకు విద్యార్థికి రు 52 లు వంతున వుత్తీర్ణ విద్యార్థి సంఖ్యనుబట్టి పుపాధ్యాయునకును వుత్తీర్ణ విద్యార్థి కి రు 52 న్ను ప్రతిసంవత్సరము వైశాఖ శుద్ధ శంకరజయంతి రోజున బహుమాన మియ్యబడును. పరీక్షమములకు వైపర్యతి యే. యీసంవత్సరం పరీక్షాస్థానము కభలో నిర్ణయింతురు. ఈ సభాపతి భాగవతుల సూర్యనారాయణవఘానులగారు, గుంటూరు జిల్లా కొల్లూరు. వారిపేర గురువుగారి యభిమతము తో విద్యార్థి ప్రవేశపత్రికను పంపుకొని అనుజ్ఞను పొందివిద్య నభ్యసించవలయును. ప్రతిసంవత్సరము వుత్తీర్ణుడగు విద్యార్థికి పత్రికనుకూడ యిత్తురు. దాతలు తమయత్నహాను కొలది ఒక రూపాయికి తక్కువలేని ధర్మమును ప్రతిసంవత్సరము ఫా|| బ|| ౧౫ లలోగ ప్రతిగ్రామములో నెన్నిక చేయబడినవారి పరము గానియ్యుటకును వారు సభాపతికి పంపుటకును రు 26 లు పైన ధర్మముచేయువారు పరీక్షాస్థానమునకు వచ్చియిచ్చుటకును వీరల వద్దకు వచ్చినట్టి ఆదాయాన్ని పత్రికను వెల్లడి చేయుటకును కోరబడుచున్నారు. బహుమతులవ్యాగా మిగిలిన ద్రవ్యమును గవర్న మెంటు బ్యాంకులో వుంచబడును.

కోట వీరభద్రయ్య.

కేవలై, రామకృష్ణ రిడింగ్ రూము కార్యదర్శి.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

మద్రాసులోనిదియే మొదటిసారి

అక్టోబరునెలలో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలతోపాటు ఖద్దరు ప్రదర్శనముకూడ జరుగ నున్నది. గాన ఆంధ్రమహాశయలెల్లరు ప్రదర్శనయోగ్యములగు నస్తువులను విరివిగ పంపి ఖద్దరు ప్రదర్శనమును జయప్రదముగ గావించవలెను. తామువంపు సామానులకు అగు రానుబోను ఖర్చులు తామే భరించవలయును. ప్రదర్శనశాలలో స్థాల్పకూడ యేర్పరుపబడినవి. స్థాలు 1 కి. రు. 10-0-0 వలయు వారు యీనెల 25 తేదిలోపుగ యీక్రింది విలాసమునకు రూపాయలను పంపిన రిజిస్ట్రేచేయబడును. ప్రదర్శనమునకు పంపబడు సామానులు ఈనెల 30 వ తేదిలోగ యీక్రింది విలాసమునకు చేరవలెను.

గంటి సూర్యనారాయణశాస్త్రి, సెక్రటరీ, ఖద్దరు ప్రదర్శనము. 7 తంబు శెట్టిపిథి, మద్రాసు.

ప్రసన్నధారవయో నిరయ

శాసనము

(దీనినితప్పక నిరసించవలయును)

ఎన్ని క్రిమినలుకేసులలో మనోవుత్తిదానాలలో న్యాయవాదులు ఆడువారిని కచేరీలకెక్కించి నిగ్గునగ్గులేక వివిధముగా పరీక్షించుచుండిరో గమనించండి. యీబట్టి ఆచరణలోనికి వచ్చినయెడల ఇంతకంటె వేయిరెట్లు హిందూ స్త్రీబాతికి ఇక్కట్లు కలుగునని నునవిచేయుచున్నాను. చట్టములో వ్రాసి నప్రకారము 14 సం|| వయస్సు దాటకుండావున్న స్త్రీని ఒక పురుషుడు సంభోగించినాడని ఊహించండి. ఈబట్టి అమలు లోవున్నయెడల సదరు స్త్రీపురుషులబతుకు కచేరీలపాలు కాన లసినదేకదా? నిజముగా అట్టిబాతికలు తమ్ముగన్న తల్లివండ్రుల వద్దనే సరిగా మాటలాడనేరరే? అట్టిబాతికలను కచేరీలపాలు చేయుట ధ్యమ? "బుతుమతి అయినబాతికయొక్క సర్వాంగ పూర్ణ వికాసానికి కొంతవ్యవధికావాలి" అను అభిప్రాయము సదభిప్రాయమే కాని అట్లు వ్యవధియిచ్చుటకు నిర్బంధశాసన ములు పనికిరావని నేను మనవిచేయుచున్నాను. ఈ పద్ధతికి అమలులోనికి లేవలెనని దేశాభిమానులకు కోరికఉన్నచో ప్రజ లకు దీని మంచిచెడ్డలను చక్కగా బోధపరచినయెడల ప్రజలే వారియంతట వారు ఆచరణలో పెట్టుకొనెదరు. అప్పుడు దేశ మయొక్క గౌరవమును కాపాడినవారు దేశాభిమానులు అగు దురుగాని శాసనములద్వారా సమకట్టలంచినవారందరు దేశా భిమానులగురా? ఇది సాంఘికవిషయము. తనయింటిని తాను చక్కచెట్టుకొనుట ఎట్టిదో ఇదియు అట్టిదే. ఈబట్టి అమలులో నికి వచ్చినయెడల తమ సంసారమును తానుదిద్దుకొనలేనిది హిం దూబాతి ఒక్కటేయని ప్రపంచమునకు వేరే చాటువలయునా? కాకినాడ, పెద్దిరాజు పాఠశాల.

హిందీపత్రికలు

1. ప్రాథమిక. 2. ప్రవేశిక. 3. రాష్ట్రభాష—పరీక్షలు అక్టోబరునెల 12 తేది ఆశ్వియుజశుద్ధ పౌర్ణమి ఆదివారము నాడు ఉదయము 7 గంటలకు ఈక్రిందిస్థలములలో జరుపబడును. పరీక్షారీతులు పంపబడినవి. పరీక్షార్థులు తమతమ కేంద్రవ్యవ స్థాపకులకు వారీరీతులు చూపించుటకు చాల అవసరము. మరి యు రసీదులో వ్రాసినక్రమసంఖ్యను జ్ఞాపకముగా నుంచుకొన వలెను. పరీక్షార్థులమునకు సిరాయిడ్డి కలము తీసికొనివెళ్లవలెను. వ్రాయుటకు ఉత్తరపుస్తకము మాత్రమే ఇయ్యబడును.

ఆంధ్రకేంద్రములు

అవిడి, ఆకునూరు, అంబోలు, ఏలూరు, కాకినాడ, కావూరు, కుతుకులూరు, మరుమద్రాళి, కొల్లూరు, కోల్లూరు, కోడకొండ, ఖాజీపాలెం, గుడివాడ, గుంటూరు, గర్ల, గొల్ల ప్రోలు, చేబ్రోలు, ఛాగలచెట్టి, బాండ్రపేట, జూపూడి, తిరు పతి, తూములూరు, తెనాలి, నరసాపూర్, నెల్లూరు, పామర్రు, పితాపురం, బరంపురం, బెజ్జీవాడ, మచిలీపట్నం, మా విల్లపల్లి, మద్రాసు, రాజమహేంద్రవరము, రామచంద్రపుర ము, రామవరం, వడ్డూరు, విశాఖపట్నం, విశ్వసరాయపురం, వీరంకిలాకి, వేగాయమ్మపేట, వెదురుపాక, వేమూరు, వేలగ తోడ, సీతానగరం,

పి. హృషీకేశ్వర,

పరీక్షామంత్రి.

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

సెప్టెంబరు 10:—గత నాల్గవరోజులలోను మంచివర్ష ములుకురిసి పట్టణమును పరిమళముచేసినవి. నాలుప్రజలుగూడ ఈసంవత్సరము పంటలు పూరిగాపండునని నమ్ముచున్నారు.

శ్రీ వరసింహవిలాసనభ

9-9-24 న వైభవవారు శ్రీయతే భారా లింగంగారి పో మకవర్ణముక్రింద వేంకటేశ్వరమఠంలో 'విక్రమశీయ' నాటకము ప్రదర్శించిరి. ఆంధ్రనాటక కళాపూర్ణ బిరుదాంకితులు ముగ్ధ జగ్గరాజుగారు దయంతిపాత్రను ధరింతురని ప్రచురింపబడు టచే జనులు మిక్కుటముగా నాటక ప్రదర్శనమునకువచ్చిరి. రేట్లు హెచ్చింపబడినను పెండాంలయొ గిక్కిరిసియుండెను. జగ్గ రాజుగారు అన్నిరసములలోను తమపాత్రను పోషించిరి. శ్రీ యతే బ్రహ్మజోస్యుల సుబ్బాపావుగారు నటనపాత్ర, ఎక్. కొండలరావుగారు వీరనాయకుడు, వాసుదేవుని కేషములు ధరించిరి. ఇంద్రనేనుడు బహుచక్కగా నటించెను. ఇంకను వీరు నాలుగైదు నాటకములను ప్రవర్ణింతురని తెలియుచున్నది.

రాజ్యాంగఅయ్యరుగారికి చిన్నవిందు

విజయనగరసంస్థానం ప్రధాన ఇంజనీయరుగా ఇన్నాళ్లు నుండి పనిచేయుచుండిన శ్రీయతే రాజ్యాంగఅయ్యరుగారు సంస్థానం కొలువునది తిరిగి గవర్న మెంటువారి యువోగము నకు వెళ్లుసమయాన 9-9-24 న కంటోన్మెంటు బంగాళాలో ఇంజనీరింగుడిపార్టుమెంటువారు అయ్యరుగారికి తమ కృతజ్ఞతను దెల్పుటకై చిన్నవిందుగావించిరి. ఇప్పుడు అయ్యరుగారు రామచంద్రపురంజిల్లా అసిస్టెంటు ఇంజనీయరుగా నియమింప బడిరిని తెలియుచున్నది.

పొందూరు ఖద్దరు బోర్డు, విశాఖపట్నంజిల్లా

ఈదిగువ వారితో పొందూరు ఖద్దరుబోర్డు అనుపేరుతో నొక సంఘము ఏర్పాటుకాబడినది. 1 అనకాపల్లి రామునాయుగారు, అధ్యక్షులు. 2 జల్లేపల్లి వెంకన్నగారు, కోశాధ్య య. 3 మలిపెద్ది నూరప్పగారు, కార్యదర్శి. 4 దండా సోమ లింగంగారు, 5 దున్నాసన్యాసస్వయ్యగారు. 6 దండా సోమన్న గారు. 7 అనకాపల్లిసుఫలినాయుడుగారు. 8 చదువులసాంఘికం గముగారు.

పొందూరు ఫీర్కాలో తయారగు పట్టుసానీనులు వెల మనూలు సాధారణపు వదుకునూలు సాధ్యమునంతవరకు కొని అవసరమగుచో పయిస్థలములనుండిగూడ నమ్మకమైన నూలు తెప్పించి మంచిపుంజులుగల ప్రశస్తమైన ముగపట్టుచా పులు, ఆడకట్టుచాపులు చీరలు, తానులు, తలపాగాలు మొద లగువాడుకు కావలసిన అన్నిరకముల బట్టలను జాగ్రత్తగా తయారు చేయించెదము. ఎవరు ఏరకముబట్ట తగుదు చేయింప గోరినఆరక పుబట్టజాగ్రత్తగా తయారుచేయించి పూచీపడియ్య గలవారము. ఫీర్కాకాంగ్రెసు సంఘపక్షమున మేము ఈపనికే య బూనుకొన్నాము గనుక ఎవరుగాని మేము తయారుచేయిం చిన బట్టలోక లివుండునని అనుమానపడవచ్చునలేదు. బట్టలేకా కదుళ్లు, రాటములు, సన్న నూలు ఏకులు ముదుకనూలు ఏకులు ఏకునార మొదలగు పరికరములు మాడ న్యాయమైన ధరలకు అందజేయుటకు సంసిధులమై యుండుము. ఏసరకు కొరకుగాని ఉత్తరం వ్రాయునప్పుడు సరకుఖరీదులో నాల్గవంతుమని యార్డరుద్వారాపంపవలసి యుండును. మనియార్డరు చేరినవెం టనే కోరినసరకు మిగతాసామ్యునకు వి.పి. ద్వారాపంపెదము. కోరినచో ధరల జాబితాపంపబడును. కాబట్టి ఎట్టులుగాని తక్కి న సరకులుగాని కావలసినవారు మాఖద్దరుబోర్డు కార్యదర్శిగారికి వ్రాసి తెప్పించుకొని మమ్ము ప్రోత్సహింపరద ప్రార్థితులు.

మలిపెద్ది నూరప్ప,

కార్యదర్శి.

రెండవ నెలనూలు వాయిదా

ఆంధ్రులకు మేలుకొలుపు

చేరవలసియున్నది. ఇంతవరకు సభ్యులు 250 మందియును సభ్యులకానివారు 258 మందియును మాత్రమే నూలుపెట్టి. నూలు మొత్తమును హెచ్చించవలెనని భారత ఖద్దరసంఘము వారు హెచ్చరించిరి. ఆంగ్లము మొదటి నెలలోపంపిన మొత్తము సంతృప్తికరముగ లేదని మహాత్ముడుగూడ వాసెను. ఆంగ్ల దేశమునందలి కాంగ్రెసు సంఘముల సభ్యులను యితరులను గూడ చాలశక్తితో పనిచేయగోరెదను. స్త్రీలు పురుషులు పిల్లలగూడ నూలుబడికిపంప ప్రార్థితులు. ఆంగ్లదేశమునందంతటను కాంగ్రెసు ప్రచారకులు నాయకులు మున్నగువారు ఖద్దరు నూలుసంఘములను ఏర్పరుపగోరెదను. ఇదివర కిట్టిసంఘముల నేర్పరచినవారు వానిలో జరిగినపనిని తెలుపగోరెదను" అని ఆంగ్లఖద్దరు (బ్రాడ్వూ-థాంకి) సంఘకార్యదర్శి గుంటూరు నుండి తంతివారి నంపెను.

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 13-వ తేదీ శనివారము

అంతటి నష్టములు, నష్టములే కాదు ప్రాణములూ
 లంకృతులుగ నొనర్చబడిన విధమున, పైయిరువురకును కృతజ్ఞతావం
 దనములతో సభ ముగిసెను.

శోడుపురము, సెప్టెంబరు 12:—మచివన్ శోడునకు ను సాలాహాన్ నకును మధ్య గిల్లమాలమున ప్రయాణము ఆగిపోయెను. మరియొకమార్గము మీదుగా తేనాను ప్రయాణి కులు బంపబడుచున్నారు. కొన్ని దినములవరకును బావళి ముగా ప్రయాణముచేయుదుకు పిలువబడు.

జిల్లా ముఖ్య	గ్రామం	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత
	గ్రామం	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత	అక్షరాస్యత
గోపాలపురం	87.1	80.4	...	19.86	44.96	...
విశాఖపట్టణము	92.1	77.1	1.08	13.53	37.05	...
కాకినాడ	92.5	80.0	0.11	19.26	39.09	...
మచిలీపట్టణము	92.7	80.9	...	18.13	41.58	...
కర్నూలు	91.8	77.5	...	8.09	26.01	...
బళ్లారి	92.9	71.9	...	8.11	20.51	...
కడప	98.6	81.0	...	8.66	31.28	...
నెల్లూరు	95.9	79.1	...	10.92	37.98	...
మద్రాసు	93.0	78.2	...	14.91	50.74	...
కడపూరు	96.6	80.6	...	5.50	52.94	...
నీలము	97.1	75.5	...	13.17	39.80	...
కోయంబట్టూరు	90.1	71.8	...	20.83	22.23	...
తిరువనాపల్లి	100.6	78.8	...	7.29	33.18	...
నాగపట్టణము	90.8	81.2	...	4.84	54.98	...
మధుర	98.2	74.8	0.50	8.69	33.58	...
పాంబన్	90.9	78.9	...	0.91	37.00	...
తిరునల్వేలి	2.87	28.38	...
తిరువేండ్రము	85.5	75.3	...	59.83	64.58	...
కొచ్చిన్	83.6	75.9	...	124.87	114.58	...
కాలికట్ట	86.2	74.3	...	133.19	117.18	...
మంగళూరు	87.0	74.3	...	123.42	125.68	...
దెంగునూరు	85.8	66.5	...	14.87	35.38	...
మెర్కాత	71.4	63.0	0.08	137.08	125.48	...
కొడైకనాల్	65.3	54.2	0.04	30.69	62.18	...

వాతావరణకాస్త్రజ్ఞుడు

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యూనిసిపలు యెన్నికలు

సెప్టెంబరు 11:—ఇచ్చట మ్యూనిసిపల ఎన్నికల హడావిడి హెచ్చుగా నున్నది. కాంగ్రెసు సంఘముపక్షమున 8 వ వార్డుకు శివంశీటి నారాయణస్వామిగారు అభ్యర్థులు. కందుల వీరరాఘవస్వామినాయుడు, బెజవాడ వెంకటస్వామిగార్లు కూడ కాంగ్రెసుని బంధనలకు బద్ధులైయుండెన మను పత్రముపై సంతకము చేసిరి. అందులో బెజవాడ వెంకటస్వామిగారు ఖర్చును ధరించుట ప్రతిజ్ఞ ప్రత్రముపై సంతకము చేసిన నాడే ప్రారంభించి నారు. స్వామివాయుడు, వెంకటస్వామిగార్లు కాంగ్రెసు కమిటీవారు కోరిన మరియొక వాగ్దానమును ఇవ్వజాలకపోయిరి. అదేమన కాంగ్రెసు కమిటీవారు వారిని నియమింపనిచో స్వబాధ్యతపై అభ్యర్థులుగా తాము నిలబడమని వ్రాసియున్నట్లు. దంశేటి నారాయణస్వామిగారు మరతు నంగీకరించినందున వారిని కాంగ్రెసు సంఘమువారు 8 వ వార్డుకు అభ్యర్థిగా నిలవజేట్టిరి. (కృష్ణామి నాయుడుగారు ఆమరతును అంగీకరింపకపోయినను కాంగ్రెసునందు గల నౌరవముచే తమ కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానమునకు బద్ధులైయుండుమనియు, అందుచే అభ్యర్థిత్వమును వదలకొంటిమనియు పట్టణకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగారికి ఉత్తరమునంపిరి. తుదకు 8 వ వార్డులో బెజవాడ వెంకటస్వామి, శివశేటి శేషగిరిరావు, కందుల నరసింహంగార్లు స్వతంత్రముగ నభ్యర్థులుగ నున్నారు.

ఇక రెండవవార్డులో డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారిని కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థిగా నుంచిరి. రాజకీయపక్షముల పేర్లతో మ్యూనిసిపాలిటీలో ప్రవేశించుట భావ్యముకాదనియు, పురతేమును ప్రధానముగ నెంచి పరార్థించితోనే వచ్చేయు స్వతంత్రులనే యెన్నుకొనుట మంచిని పౌరులనుద్దేశించుచు పలువుర ప్రముఖులు కరపత్రముల ప్రకటించిరి. ఈ ప్రముఖులలో నత్యధిక సంఖ్యాకులు విద్యాధికులు, ముఖ్యముగా 2 వ వార్డులోని స్వామివారులు. ఈరెండవవార్డులో తుదకు గురుమూర్తిగారు, జయంతి గంగన్న, వీరభుంట్ల లక్ష్మీనరసింహమూర్తి, పులిగడ్డ కృష్ణమూర్తిగార్లు అభ్యర్థులుగా నిలబడిరి. గురుమూర్తిగారు కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థులు. మిగతా ముగ్గురు స్వబాధ్యతపై నిలబడిరి. మొత్తముమీద 7 స్థానములలోను రెంటికి మాత్రమే కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థులుగ నుంచబడిరి.

క్రొత్త సత్తము

ఎ. టి. యల్. మిమను ఘోషా ఆసుపత్రియొద్ద హుపుర ప్రముఖులైన శ్రీయత జూహాడి శేషగిరిరావుగారు ఓక క్రొత్త సత్తమును నిర్మించి ప్రజాగౌరవమునకు పాత్రులైరి. ఆసత్త గృహప్రవేశసందర్భమున విందు, అల్పహారములనొసంగి మిత్రులగౌరవించిరి. ఘోషా ఆసుపత్రిదగ్గర ఇదివరలోనున్న సత్తము ప్రేక్షకులకు చాలనందున విశాలమున సత్తమును శ్రీ శేషగిరిరావుగారు నిర్మించి ప్రజలకొనర్పిన మేలున, కౌత్యము వందనీయులు.

కారదా గ్రంథాలయము

తలవనితలంపుగా కారదా గ్రంథాలయము దినదినాభివృద్ధిగాంచుచున్నది. ఇన్నీసు పేటలోనున్న విద్యాధి లైబ్రరీవారు తమ లైబ్రరీని కారదా గ్రంథాలయములో కలిపిరి. సుమారు వెయ్యిపుస్తకములు వారిచ్చిరి. వారెంతయు అభివృద్ధిచేయులు. విద్యాధి లైబ్రరీ అధికారులలో ముఖ్యులగు శ్రీ ప్రభుల కాశీ విశ్వనాథంగారిని గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగను, మరియొక ముగ్గురు ముఖ్యసభ్యులను, కార్యనిర్వాహక వర్గమునకును, గ్రంథాలయ కమిటీవారిని రెన్నుకొనిరి. ఉత్సాహవంతులగు విద్యార్థు లీ లైబ్రరీని నిర్వహించుచున్నారు. విద్యాధికులకు తెన్నేటి సూర్యనారాయణ, జయంతిగంగన్న గార్లు అభ్యర్థులు ఉపాధ్యక్ష పదవుల నలంకరించియున్నారు. విద్యాధికులు, వర్తకులు, విద్యార్థులయెల్ల వర్గములవారు యీ గ్రంథాలయములో చేరి దీనిని పోషింతురని గ్రంథాలయమువారు నమ్ముచున్నారు.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without Knife. No failure, absolutely safe; highest testimony. Particulars free.

L. H. BELLER, Dr. Samta (Bengal)

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no pain. Particulars free. Correspondence confidential.

BEAUCHAMPEL, D. Samta (Bengal).

పుష్ప మాలతి

తలనూనె లన్నిటికిని మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

ఆనందమును కలిగించు సుమారు మైన సువాసనగలది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, పొడుగుగాను పెరుగునట్లు చేయును. 8 ఔన్సుల బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలను.

సోల్ ఏజెంట్లు:— ఎస్. వైద్యా అండ్ కో., చార్కుటెను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చై నాబజారు, తిరుచునాపల్లి, పోర్టు.

ప్రదర్శనగదులు నెం 6, బందరు వీధి, మద్రాసు.

OM
THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY
Life and Marriage Assurance Company, Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).

Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties Rs. 1,00,000

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs 5 000- Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st January 1925. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:—

(980) **Messrs. P. K. Rau & Sons.**
Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thanbu Chetty Street, MADRAS.

ఒంటి నాశనమొకటా తుపాకీ గుప్తసిద్ధముగ
కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

ధరలు
చరనము.
క్యులరాగు
ఉచితము

నానావిధములగు రివాల్వర్లు ఆరులే
ఒకటొకటా రుక్మిణి [స్టాంపింగు గెంట్ల 3 సం]

కాగము 32 38, 36 అంగుళములలో దొరకును ఉన్నది. కేబుల్ లోక్ టైపులో గలిగినది చూడ దొరకును.
యల్. వి. రామారావు శెట్టి ఆంధ్ర 30 పేజి, సం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

న ర న ము

దృ డ మై న ది

యిప్పటిమా ప్రభుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న లే శ మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
89, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మ లేరియా జ్వరము దానియొక్క కఠినమర్మణములను గురించి విచారపడ నవసరము లేకుండుటకై

ఇ న నా వే లి యను దివ్యవృద్ధిమును సేవించును

ఈ ముప్రసిద్ధమైన మలేరియా నివారిణి ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డను కరిగించి మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును. మలేరియా జ్వరమునకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనదని పేరుపొందినది. మలేరియా రానీయక ఆటంక పరచుటకు శ్రమింపము ఉదయము, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రసంతున 15 దినములు సేవించినచాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగానున్న ఇననాఫెలిని అనగా ఇననాఫెలి నాను ఉపయోగించుడు.

(2) ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు,
Gorio Ltd, Post Box 159, Fort Bombay.

అమ్మ బడును

ఎ 42-69 నెంట్ల ఏకాంశపు చదరమైన నెటివ్ మెంటు వల్లపుభూమి కై కలూరు తాలూకా కోరుకొల్లు గ్రామమునందు 521 మొదలు 528 వరకును, 554 నెంట్ల గలభూమి. భూమికి తూర్పున పంటకాలువ పడమర మురుగుకాలువ అనుకొని యున్నవి. పంటకాలువ నుండి భూమిలోనికి ప్రత్యేకము తూముగలదు. సరస్వతీ ధరకు యావత్తు భూమి అమ్మబడును.

జి. యస్. కూత్తు భూతయ్యరు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ

నవలలు సరస్వతీగ్రంథమండలి నవలలు

పకాశకుడు: రాజమహేంద్రవరము సంపాదకుడు: తల్లావజ్జల శివశంకరశాస్త్రి, తల్లావజ్జల శివశంకరశాస్త్రి, అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి, నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాళికోటైండు, ప్రవేశధరము 0.4.0 యిచ్చి చందాదారు లగువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1.0.0; ఇతరులకు రు 1.8.0.

నూతనముగ వెలువడినవి: సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత రెయినాల్బువిరచిత మగు ఫాస్టు రెండుభాగములు

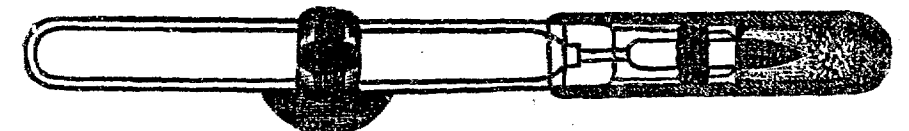
తెలిగించినది: శ్రీయుత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

అధికారగర్వము—అద్భుతరహస్యగోపనము—అభేద్యుర్ధావాసుల దురంతదురాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దారుణవిషనిర్మాణము—కాంతాకాంచన తిరస్కరణము—విమలప్రేమాభి రాములగు యువతీ యువకుల కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చమత్కారకల్పనలతో నొప్పుచున్నది. (1885)

మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0.0 ఇతరులకు రు 1.8.0

రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0.0 ఇతరులకు రు 1.8.0

నెట్ వ ఫిల్లింగు "ఆగేట్" ఫ్రెంటిస్ పేనా

ఈ "ఆగేట్" పెన్ (వ్రాయునందు, నూతనఫిల్లింగు అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, గ్రెండ బ్రిటన్ భండములలో వివిధగా వ్యాపించియున్నది. ఇట్లుచిప్పుడు మన హిందూజాతీయనందు నుడ మిక్కిలిమీదగా జవాబురదీయ తుండుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము 2957

మామూలుగా ఉపయోగించుటకు ఉత్కృష్టపాళి బరులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యెక్కువకును మాత్రం ఉపయోగము. ఒకరూపి స్కీరాలో ముంపినయెడల అంబుడు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957)

గుంటూరు వాసు వి.కో.రి యూ. డి.బి. మద్రాసు.

సమృద్ధిమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని.

హెడ్క్వార్టర్సు, బెజవాడ. గ్రాంచి 51, వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్దను అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కానుకలులు అడ్డగ వ్రేళ్లు మొదలగు బంగారు నగలున్న సవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డగలు, బెడెల్లు లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునన్ని వేండి రైలు కూజాలు, టున్సు, వేలూగి న్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేకరకములు కాగ్నెటొలును, మొదలగు అన్నివస్తువులు యొప్పుచున్నధముగా యుండును. కాను బంగార మునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

సచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తిరీతి:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

చమత్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విశిష్టగణితము, నిశితగణితము, మనోగణితము, తేజగణిత సమస్యలు, శిశు మాన, అద్భుతములు, శిశువులు, శిశువులకల్పలు, యాత్రా కల్పలు, కమాపాత్రకల్పలు, గణితాంధానము గలవు. మంత్రములు, మనోబలమును, తెలివిన వృద్ధిచేయు రసవంతములైన శిశువిశిష్టలెక్కలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దసమాన్యతలయు, చమత్కారమును, యాత్రాయా తెలివిన కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. దీనికల రు 1 య. 2 పి. చార్జి అ రు 6 ప్రతులు రు 5 య. పరియువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, (2118) ఓంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

నూతన ప్రచురములు

జమ్మిర పోతనామూర్త్యుప్రణామము

ఆంధ్ర భాగవతము 1-8 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-8 5-0-0

అనందరంగరాట్నంబము 1-8 1-8-0

అనంతనిఘండము 1-8 0-14-0

అశ్వుకపీయము 1-8 2-8-0

అభర్వణకారికలు, పటిక 1-8 1-0-0

ఇంగ్లీషు అనేక సంస్కృతాంశగ్రంథములు మాతృభాష తన. క్యాటలాగులు చూడకోరినాడు. (1487)

నావిక్ - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ పర్సన్స్, విజి ఎన్ గ్రేనేడ్, రాష్ట్ర రెవెన్యూ.

ఉచితము

ఆంధ్ర నైషధసారము రు 0-12-0

సుగుణముణి-నవల 0-8-0

పాండరిక మాహాత్యము 0-8-0

పై గ్రంథములలో నెయ్యది వెలకు కోరినను శివాజి చరిత్ర ముచితముగా బంపబడును. చార్జీలు ప్రత్యేకము. ఈ పద్ధతి 100 మందికి మాత్రము.

అత్తలూరి సూర్యనారాయణ ఈమని, గుంటూరు జిల్లా.

ఫౌంటెన్ కలములు

"వెలో" సేటిఫైఫౌంటెన్ కలము మిక్కిలి మేలైనది నమ్మకమైనది ధర మిక్కిలి నరసము రు 7-0-0

"వాటర్ మాన్" విడియో 8-0-0 "బ్లాక్ బర్డ్" 8-8-0

"హార్ట్ వేక్" 2-12-0 వేండిక్లప్పు 0-12-0

సాధారణ క్లిప్పు 0-8-0

గిరిబ్రదరు, తిరువలిక్కెట్టి, మద్రాసు.

చేంబర్లెన్ గారి దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక పా యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు కోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి నెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు న్యాధులం మొదలగునవి పటా పంచై పోవును, అన్నిజాగా లలో విక్రయించ బడు చున్నది. (88-9)

CHAMBERLAIN'S COUGH REMEDY

Coughs, Colds CROUP.

WHOPPING COUGH, HOARSENESS, BRONCHITIS, SORE THROAT, INFLUENZA, INFANT CONSUMPTION AND ALL AFFECTIONS OF THE THROAT AND LUNGS.

Manufactured only by Chamberlain Medicine Co. SMALL SIZE.

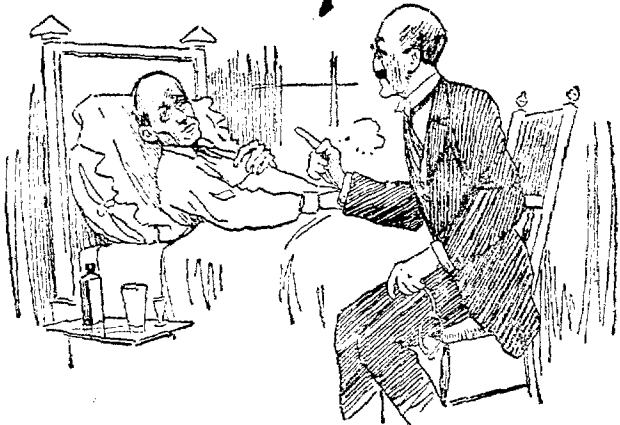
సక్సన్ దంతచూరము నోటిలోని పకలవ్యాధి యందు ముఖ్యము.

పండ్లనొప్పులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాముల దీనిన లన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు లొలగును. ఇదిస్వచ్ఛ మూలకల ష్రురముతోను దైవధర్మములతోను చేయబడినది 1 డబ్బీ 0.2.0, డజను 1.4.0. టి.ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి, 1191 నెం. 1 ఎ. అంగుళా పిళ్ళిపేట తిరువల్లికేణి మద్రాసు

నరముల బలహీనత, దుర్బలత్వము, నపుంసకత్వము, రక్తహీనత, అజీర్ణము, మలబద్ధము, చెదుర గ్నము, రోగము నుండి తేలుట, కాగము మూత్రపిండము సంబంధ మైవ్యాధులు, ఆయాసము, మెదడు శ్రమ జెందుట, కుష్మించుట అన్ని ట్రీ సంబంధమైన వ్యాధులు, కొలుకు, పెగరోగము మొదలగువాటికి స్వర్ణము చేర్చి తయారుచేయబడిన నర్వి నన్ ఒక్కటే మిగు గుణ మిచ్చునది.

NERVINUS

Your only Chance.

ఆ సేకమైన ప్రత్యేక ఔషధములు గుణ మిచ్చుకపోయినప్పుడు “మీకు ఇదియే ఆధారము” అని వైద్యుడు చూపాడు. కాబట్టే ఏ. టి. పేక్! పేకర్ ఫూయ, సింగునుండి వ్రాసినది “అది మిక్కిలి ఉపయోగకారి” డాక్టరు ఎన్. మాస్సి, అహుదాబాదునుండి వ్రాసినది “న్యూర స్ట్రీనియా రోగికి మంచి గుణ మిచ్చినది” డాక్టరు ఎన్. సి. దత్తు, క్యానిటరి ఇన్స్టిట్యూట్, కాశీరూర, కలకత్తానుండి తెలిపినది: “అమోఘమైన గుణము కలిగినది” డాక్టరు ఆర్. ఎన్. ఘోష, జయతారనుండి వ్రాసినది: “ఉపయోగము లేదని చేయవడలబడిన వ్యాధులు బాగుగా కుదినవి” డాక్టరు డి. ఏ. వెరెరిసిలోనుండి వ్రాసినది: “అత్యద్భుతము”.

ఒక నెలకు సుపావు స్వర్ణముతో మిళితమైన నర్వి నన్ ఔషధము ధర రూ 5.0-0, పైన రుద్దుటకు ఔషధము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-8-0, రెండుకుకలసి రూ 7-0-0. ఏ. పి. చార్మి ప్రత్యేకము. జీవితముయొక్క సౌఖ్యమును ఆనందమును యిష్ట మున్న వారందరను తక్షణమే ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు. **BEHAR CHEMICAL WORKS,** CLEVELAND ROAD, BHAGALPUR.

BRANCH—MIHJAM. Telegrams “Chemists,” Bhagalpur. or direct from agents Messrs. W. E. SMITH & Co., Ltd., and Branches Madras and Ootacamund. Messrs. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyacanno Mudaliar, Madras. A. Abid & Co., Hyderabad, Deccan, Woollen Mart, Mangalore. T. C. Nataraj & Co., Mysore, Spencer & Co., Champion Reefs Colombo Apothecaries Co., Ltd., Colombo, and Chemists and Druggists everywhere.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక తేలందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి నత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా వట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిసుభ్రవరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్డఖరీదు రూ 2-10-0.

126

ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు పేసికొన్న సరిమళ్
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుపజెంట్లగు,

అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామకిదు, హొంబాయి అని వ్రాసిన బడ్డముగలరు

ఓ రి యం ట ల్

గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్

అప్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము వి. గులకాయకరముగకమిషన్ చుగ వరత్తుల నిచ్చుటకు కంపెనీ వా రరాంభిం యున్నారు.

ఏజెంట్లుగాను, కన్ వాసర్లుగాను

పనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు (ద్యోగిస్తులు దరఖాస్తులను కంపుకొన కోరెదము.

1924

ఈ సం॥ రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో

నచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యద్భుతమైయున్నది.

హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు

ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్

అప్యూరన్సు కంపెనీకి ప్రపోసల్సును సొపాదిం

చుటకు శక్తిగలవారు మాతో సంబంధము

స్థాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary,

Oriental Assurance Buildings

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:—No 3 South Parade

Bangalore.

Trivandrum Branch:—Trivandrum.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును

గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమనునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

32 మాత్రలగల డబ్బా 1-కిధ రూ 1-0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాలట్రాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

తేలుకాటునకు ఔషధము

ఈ ఔషధము నుపయోగించినతక్షణమే విషమును తీసివేసి, బాధనుపొగొట్టును.

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-8-0.

1-3 బుడ్డవరకు పోస్టుభద్య 0-8-0

రూ 4 లు అధ్యాయుగా

పంపిన ఒక డిజనుబుడ్డు

తపాలుచార్జీ లేకనే పంపబడును.

RAJVAID SIR BAMANDASJI

KAVIRAJ

152 Harrison Road

Calcutta.

ఆంధ్ర యు రే ది క్ ఫార్మ సి లి మి టెడ్

19 హార్నిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడు పోస్టు - మదరాసు.

66 చిక్ వేట, బెంగుళూరు సిటీ.

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము మేహ రోగ ప్రకరణము

191-వ పుట మధుమేహనందు సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు.

ఇంకను క్షయ, అజీర్ణము, నిస్సత్తువ మొదలగు వ్యాధులలో గూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము. రక్తమును శుద్ధిజేయును.

ఇందు శతపుష్కాభకము, బంగారము, ముత్యము, వంగ భస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రలుగల సీసా 1-టికి రూ 5-0-0. ఔషధముతో గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

వసూలయిన మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

నిర్దుష్టమైన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

నూరు రూపాయిలు ధరావతు ఇచ్చు ఏజెంట్లు కావలెను.

ఒక గొప్పతప్పు

బుడ్డి 1-కి రూ 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రూ 1-8-0

రాత్రులందు నిద్రలేదు.

భుజించిన ఆహారము ఒంటపట్టుట లేదు.

రోజుకు రోజు తేరీరము కుప్పించుచున్నది.

ఇంటను ఎరుగు పాయగువారికిని నిద్రలేదు.

దగ్గు, దగ్గు

ఎల్లప్పుడును ఒకటే దగ్గు మొవటిమోతాదు.

అమృతధృతి

లోనికిపోగానే కఫమును దీసివేయుచున్నది.

వెంటనే మందును ఉపయోగించి

స్వస్థతపడని యెవరి మీదే

గొప్ప తప్పు.

3 బొట్లు

అమృతధృతి

సమస్తవిధములైన రోగములకు బాధలకు

ఒకే మందు.

బహుమతి

టిక్కెట్టు నెంబరు

5964

వై నెంబరు టిక్కెట్టు

గలవారు ముందుగా

మాకు

ప్రాయవల యును.

కానుగో ఆండ్ కో,

పరేట్.

బొంబాయి.

హనుమానము

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

(1277)

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12 బందరువీధి, మదరాసు.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

(154)

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును”-“ఇన్సూరన్సు అబ్జవర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫైనాన్షియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజెంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంగ్లజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజెంట్లు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

ఆంధ్రమున హాస్యరసప్రతికలు లేనికొంతను దీర్చినదని యనేక ప్రతికలతోడను బండితులతోడను బొగడ్డలొంది యాంధ్రులచే ప్రేమింపఁ బడిన

న చిత్ర

నవ్వలతోలు

సాంఘిక రాజకీయ వ్యావహారిక విషయములను హాస్య రసమున విమర్శించుచు సందర్భానుసారములను జామ్యులను గలిగి డెమిస్ 1/4 ప్రైజున 16 పుటలను గలిగి ప్రతిభుక్రవారమును బ్రకటింపఁ బడుచున్నది.

సంవత్సరచందా రూ 4-0-0

అర్థ డిబ్బో 2-0-0

కాంక్షింపఁగల ఉచితము

పలయావాద:—నవ్వలతోలు ప్రతికాకార్యాలయం.

మచిలీపట్టణము, (కృష్ణాజిల్లా.)

అమృతాంజనము

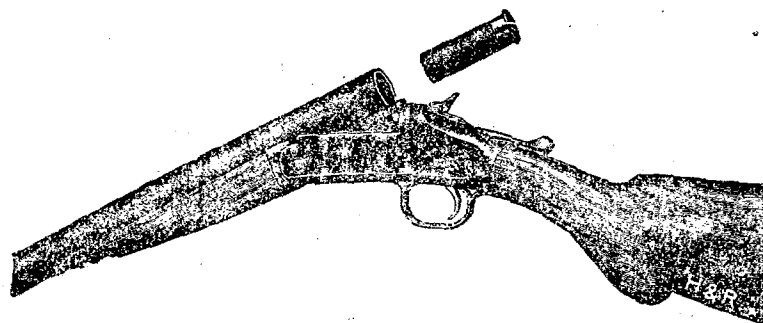
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీది మదరాసు.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు తుపాకులు

17 పలువిధ మాదిరిలలో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న విక్టరీ ఎజెక్టరు అమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 48/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలది, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న ట్రీ వెస్టు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 52 1/2/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోరులు, లోనికి గాలి ప్రవేశించుటకు వీలులేని 36 అంగుళముల ఉక్కు బారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హాంబుటన్ అండు రిచ్ థర్డ్ ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల హామరు బ్రీచ్ డ్రైడ్ నాట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు బారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న ట్రీ వెస్టు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ 2 హాల్బోల్డ్ ఆక్స్ తుపాకి, అపాయములేని 12 బోరులుగలది. జ్యూనియర్ తయారుచేయబడినది. రూ 65/

వి పర్ ఫెక్టు సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు తుపాకి 12 బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎక్స్ ప్లాస్టిక్ ప్రత్యేకఉక్కు బారలుతో బెల్జియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ సట్ ఉడ్ స్టాప్, ఫోర్ ఎండుగలది. అన్ని విధముల పేటలకుతగిన అమెరికన్ తుపాకి. తేలికయైనది, చేతితో సులభముగా లీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/2 ఎల్. డి. పానుల బరువుగలది. 13 ధర రూ 80/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల సైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేని తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

తుపాకులు, రైఫులు, రివాల్యూరులు, పిస్టళ్లు మొదలగునవి రిపేరుచేయు కాఫీ సంగ్రహముల అనుభవము గలవీటి మిక్కిలి ప్రవీణుడైన ఆయుధాధికారి విచారణక్రింద గలదు. మాధరలు మిక్కిలి న్యాయమైనవి, ముఖ్యముగా మావద్ద విక్రయమునకు తీసిన తుపాకులను రిపేరుచేయవలసినప్పుడు మాకే నేరులో సంపదించుచున్నది.

స్పెన్సర్ & కో. లిమిటెడ్.,

మదరాసు.

ఉక్కు బారలు గలది. లండనులోనున్న మిడ్ లాండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 85/

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్మింగ్ హామ్ సి. జి. బాన్ చిల్ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 90/

సింగిల్ బారల్ సెమి హామరు లెస్ 12 బోరుల ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్లంకంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 95/

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 97 1/2/

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 100/

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామర్ లెస్ గోఫర్ అపాయములేని తుపాకి. చెక్కర్డ్ ఫోర్ ఎండు అండు స్టాప్, మర్టిని ఆక్స్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ థర్డ్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 110

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్దులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేలిండు సన్స్ వారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 127 1/2/

డిటా డిటా డిటా డిటా బాక్ లాకుతో సహా రూ 135/

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల టాపు లీవరు నాక్ ఎజెక్టరు సైడు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేని ఉక్కు బారలు. ఫోర్ వర్దులాకులు గలది. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్లంకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 165/

డిటా డిటా మిక్కిలి మేలైన బారలుగలది. రూ 180/

సింగిల్ బారల్ హామర్ లెస్ హాండు మేడ్ 12 బోరుల తుపాకి. ఆటోమాటిక్ సేప్ డి. మిక్కిలి మేలైనది. చెక్కర్డ్ ఫోర్ ఎండు, పిస్టల్ గ్రీప్ స్టాప్, మిక్కిలి మేలైన సైడ్ లాకు గలది. రూ 215/

చెన్న రాజధానిలో యున్న యితరకంపెనీ లన్నిటి కంటెను మేము సరసముగా సరిపరా చేయుచున్నామని రుజువుచేయగలము.

ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు పాట్లతో సహా పరిశీలించబడి తరువాత పంపబడును.

SPENCER & CO. Ltd., MADRAS.

వాణిజ్య ద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అమృతాంజనములు, రబ్బరు స్టాంపులు, పేర్లు, రాగి, బంగారము, వెండి సామానులను చెక్కులు, బాకులు చేయుట, శివనరీ సామానులు. 609

ఎంగ్లెవింగు